

Nicky Cruz

Utíkej, malý, utíkej

Nicky Cruz

Utíkej, malý, utíkej

APOŠTOLSKÁ CÍRKEV V ČSR
73543 ALBRECHTICE 504

OBSAH

Strana

Předmluva 5

nikdo se o mne nestará 7

Ve škole jako v džungli 21

Na vlastních nohách 30

Krvavý křest 41

Řádění na ulicích 52

Pekelníci 66

Ďáblův syn 75

Satanův výsměch 84

Bahno 92

Setkání 104

Cesta z pustiny 124

Tvrdá škola 140

Kde váhají i andělé 149

Gloria 160

Výlet do pekla 174

S Kristem v Harlemu 182

Temným údolím 191

Na Božím poli 202

Epilog 210

PŘEDMLUVA

Příběh mladého Nicky Cruze je pozoruhodný. Obsahuje všechny prvky tragédie, násilí a zápletky - ale také nejdůležitější ze všech prvků: moc evangelia Ježíše Krista.

První kapitoly zobrazují tmavé, hrozné pozadí, na němž se pak rozvíjí další děj.

Nicky je mladý muž, který má dnes velký vliv na značnou část mládeže ve Spojených státech. Generace dospělých už nemůže přehlížet palčivé problémy mládeže 20. století. Tato mládež hledá smysl života. Není již při tom chráněna našim zastaralým sociálním tabu. Naléhavě touží po upřímnosti v náboženství, poctivosti v politice a po čestném přístupu k těm, kteří trpí nouzí. Na těchto mladých lidech, kteří již v roce 1970 převýšili počet dospělých, je povzbudivé, že na své otázky hledají odpověď. Když se setkávám s tisíci mladými lidmi na školách a univerzitách, vždy znovu na mne hluboce působí jejich touha poznat pravdu, skutečný stav věcí a slyšet čestnou odpověď. Mnozí z těchto mladých bouřlivě požadují, aby v naší společnosti byla spravedlnost, a to je správné. Někteří jsou však ovlivněni hlasateli násilí a nechávají se snadno strhnout ke vzpouře a odboji. Nicky Cruz je zářivým příkladem toho, jak může neklidná mládež najít cíl a smysl života v Kristu.

Téměř polovina posluchačů v našich shromážděních má méně než pětadvacet let. Nepřicházejí se nám posmívat, ale upřímně hledat pravdu; a stovky z nich následují Kristovo volání.

Tato kniha nabízí vzrušující příběh. Věřím, že bude hodně čtena, a že ti, kdo ji budou číst, poznají, že to byl Kristus, kdo změnil prázdné a neklidné srdce Nicky Cruze a udělal z něj legendární křesťanskou osobnost.

Billy Graham

NIKDO SE O MNE NESTARÁ

"Zadržte toho potřeštěného darebáka!" křičel někdo. Dveře letadla Panamské společnosti se otevřely a já běžel dolů po schodech k přistávacím přepážkám letiště "Idlewild" v New Yorku. Studený vítr mne štípal do tváří a uší. Bylo to 4. ledna 1955.

Teprve před několika hodinami mne můj otec přivedl na letiště v San Juanu: rebelujícího, zatrpklého patnáctiletého Portorikánce. Svěřil mne dozoru pilota a přikázal mi, abych zůstal na palubě letadla, dokud mne nepřevezme můj bratr Frank. Jakmile se však otevřely dveře, foukl jsem jako první ven a běhal po přistávací dráze.

Vrhli se na mne tři muži a tlačili mne k že leznému řetězu u brány. Snažil jsem se osvobodit. Ledový vítr profukoval mým tenkým tropickým oděvem. Přivolaný vrátný mne chytil za paži a ti tři se vrátili ke své práci. Měl jsem to jen za hru. Díval jsem se vrátnému s úšklebkem do tváře.

"Co ti vlastně schází, bláznivý Portorikánče?" brumlal si pro sebe.

Jakmile jsem z jeho hlasu vycítil nenávist, přestal jsem se smát. Tlusté tváře měl promrzlé chladem a oči mu slzely od větru. Mezi rty měl vyhaslý cigaretový oharek. Cítil jsem, jak se mi v celém těle napjaly svaly. Byla to stejná nenávist, jakou jsem cítil vůči otci i matce, vůči učitelům a policii v Portoriku. Nenávist! S námahou jsem se snažil vymanit se z mužova sevření, ale ten mi držel ruku jako v kleštích.

"Mladíku, jdeme zpátky k letadlu!" Podíval jsem se na něj a uplivil si.

"Čuně!" vrčel. "Špinavé čuně!" Sevření povolilo a chtěl mne chytit za krkem. Proklouzl jsem mu pod rukou, proběhl otevřenými vraty a zůstal stát uvnitř letištní budovy.

Za sebou jsem slyšel hlasy a spěšné kroky. Utíkal jsem dlouhou chodbou proti lidem, kteří šli k letadlům. Najednou jsem byl ve velké hale, uviděl dveře, proběhl jsem jimi a stál jsem na ulici.

U chodníku stál autobus se spuštěným motorem a otevřenými dveřmi. Lidé nastupovali a já jsem se vecpal mezi ně. Řidič mne pevně uchopil za ramena a žádal jízdné. Pokrčil jsem rameny a odpověděl španělsky. Znechuceně mne odstrčil. Měl příliš mnoho práce, než aby se zdržoval s chlapcem, který ani neuměl pořádně anglicky. Zatímco věnoval pozornost jedné paní, která nemohla najít peněženku, otočil jsem hlavu a protáhl se za jeho zády do autobusu. Pohledem zpět jsem se přesvědčil, že mne nezpозoroval; tlačil jsem se dále dozadu a posadil se u okna.

Když se autobus rozjel, viděl jsem onoho tlustého vrátného, jak stojí na ulici sotva popadaje dech a vyhlíží na všechny strany. Neodolal jsem pokušení, abych nezaklepal na okno a nezamával mu. Podařilo se mi to!

Potom jsem se znovu zabořil do sedadla, koleno se opřel o sedadlo před sebou a čelo přitiskl na špinavé okno.

Autobus si razil cestu hustou dopravou New Yorku až do středu města. Jízdní dráhu a chodníky pokrývaly sníh a břečka. Doposud jsem si představoval, že sníh je vždy čistý a nádherný - jako něco co široko daleko pokrývá pohádkovou zemi. Ale zde byl jako lepivé bahno. Dýchl jsem na okno a prstem jsem nakreslil kulatou hlavu.

Myslel jsem na včerejšek. To jsem ještě stál před naším domem. Vzpomněl jsem si na zelenou trávu pod nohama posetou pestrými květy. Pole se svažovala dolů k vesnici. Vzpomínal jsem na vánek ve tváři a na teplo slunce, které se opíralo do mých nahých opálených zad.

Portorico je nádherná země plná sluneční záře a bosých dětí. Je to země, kde muži chodí bez košil a ženy se líně loudají v zářícím slunci. Ve dne v noci jsou slyšet bubny a kytary. Je to země zpěvu, květin, smějících se dětí a azurově modré vody.

Ale je to země nevědomosti, pověr a kouzelnictví. Za soumraku zní nad kopci pokrytými palmami buben, zatímco kouzelníci obětují modlám a ve svitu plápolajícího ohně tancují se svými hady.

Moji rodiče byli zařikávači duchů. Živili se tím, že vyháněli démony a zprostředkovávali spojení s duchy zemřelých. Otec byl jedním z nejobávanějších mužů ostrova. Měřil více než metr osmdesát a byl velmi široký v ramenou. Proto ho obyvatelé ostrova nazývali Velikým. Ve druhé světové válce byl zraněn a dostal od vlády důchod. Rodina však sestávala ze sedmnácti chlapců a jedné dívky. Aby nás uživil, vrátil se po válce znovu ke svým duchům.

Matka mu sloužila jako médium. Náš dům byl hlavním stanem všech možných ceremonií, sezení a kouzel.

Z celého ostrova sem přicházely stovky lidí, aby se zúčastnily zařikávání duchů a meditací.

Od našeho velkého domu na pahorku se klikatila cesta dolů ke vsi Las Piedras skryté v údolí. Její obyvatelé vyhledávali "kouzelnický dům" v každou denní i noční dobu.

Otec byl sice mezi tamějšími spiritisty nejvíce uznáván, ale bylo ještě mnoho jiných, kteří si vybrali náš dům za místo svého působení. Mnozí tu zůstávali dokonce celé týdny a zaklínali zlé duchy a vyháněli ďábly.

V předsíni stál velký stůl, u něhož sedávali lidé, kteří chtěli vejít ve spojení s duchy zemřelých. Otec byl v této oblasti velice zbláhý a vlastnil knihovnu o čarování a zaklínání duchů, jakou byste nenašli na celém ostrově.

Jednou časně ráno k nám přivedli dva muži ženu, která byla posedlá démony. Vylezli jsme s bratrem Genem z postele a škvírou ve dveřích jsme se dívali, jak ji pokládají na dlouhý stůl. Žena se kroutila a neustále sténala, zatímco po obou stranách stáli muži a pevně ji drželi. Matka seděla u jejích nohou, oči obrácené ke stropu a zpívala zvláštní slova. Otec šel do kuchyně a vrátil se s malou černou urnou, v níž hořelo kadidlo. Přinesl také velkou zelenou žábu, kterou položil ženě na tělo. Potom pověsil urnu na řetízek nad hlavou ženy a sypal na její kroutící se tělo nějaký prášek.

Třásli jsme se strachem, když přikázal zlým duchům, aby z ženy vyšli a vstoupili do žáby. Najednou žena hodila hlavou dozadu a vyrazila ze sebe pronikavý křik. Žába byla jedním skokem na prahu. Žena tloukla kolem sebe, vytrhla se mužům z rukou, skulila se ze stolu a spadla na zem. Ústa se jí zkrivila, kousla se do jazyka a na rtech se jí objevila krvavá pěna.

Konečně se utišila a ležela velmi klidně. Otec ji prohlásil za uzdravenou a muži mu dali peníze. Potom ji uchopili, vynesli ji ze dveří a stále otci děkovali a nazývali ho zázračným mužem.

Mé rané dětství bylo vyplněno strachem a hnusem. Veliká rodina znamenala, že jednotlivým dětem bylo věnováno málo pozornosti. Báł jsem se otce i matky. Neměl jsem rád čarodějnictví, které se u nás denně provozovalo.

V létě, než jsem šel do školy, zavřel mne otec do holubníku. Bylo to pozdě večer. Otec mne přistihl, jak matce kradu z peněženky několik mincí. Chtěl jsem proklouznout, ale chytil mne za krk. "Neutečeš, chlapče! Kdo krade musí za to pykat!"

"Nenávidím tě!" křičel jsem.

Zvedl mne ze země a zatřásl mnou jako malým psem. "Já tě naučím, jak se mluví s otcem!" osopil se na mne. Potom mne chytil pod paži jako pytel s obilím a šel se mnou přes temný dvůr k holubníku. Slyšel jsem, jak chrastí zámek a otvírá dveře. "Zůstaneš tu s ptáky, dokud se nepolepšíš!"

Strčil mne dovnitř a zabouchl za mnou dveře. Zanechal mne v úplné tmě. Ještě jsem slyšel zaklapnout zámek a štěrbínami ve zdi ke mně pronikl otcův hlas : "A večeri také nedostaneš!" Jeho kroky se pomalu vzdalovaly.

Strachem jsem úplně zkameněl. Tloukl jsem pěstmi na dveře, kopal do nich nohama, zuřil a křičel, zatímco ptáci létali ve tmě vyplašeně proti mně. Zakryl jsem si obličej rukama a zděšeně křičel, zatímco ptáci létali proti zdem a klovali mi do obličeje a za krk. Konečně jsem padl na špinavou zem, skryl hlavu pod rukama a snažil se chránit si oči a neslyšet hluk plácajících křídel.

Zdalo se mi, že to trvá věčnost, než konečně přišel otec a otevřel dveře. Zvedl mne a táhl na dvůr. "Příště myslí na to, že nesmíš krást a být drzý!" řekl přísně. "Běž se umýt a jdi do postele!"

Toho večera jsem usnul v pláči a snil o poletujících ptácích, kteří mne napadali.

Odmítal jsem otce i matku a stejně tak i školu. Nenáviděl jsem každou autoritu. A potom, když mi bylo osm let, vzepřel jsem se rodičům úplně. Bylo to jednoho horkého letního dne. Matka seděla

u velkého stolu v obývacím pokoji s několika ženami, které sloužily jako média. Pily kávu. Už jsem si se svými bratry do sytosti vyhrál. Vstoupil jsem do obývacího pokoje a hodil míčem na zem. Jedna z žen řekla matce : "Tvůj Nicky je hezký chlapec! Je ti podobný! Jistě jsi na něho velice hrdá."

Matka se na mne strnule podívala a prudce se začala na židli pohybovat dopředu a dozadu. Oči obrátila v sloup, až bylo vidět jen bělmo. Ruce měla roztažené nad stolem. Prsty jí ztuhly a třásly se, když pomalu zvedala ruce nad hlavu a neobvyklým zpěvavým hlasem jednotvárně říkala: "To není můj syn. . . Ne, ne Nicky. . . nikdy nebyl můj syn. . . Je dítě největšího ze všech kouzelníků. . . Ne, on není můj. . . je syn satanův. . . syn ďábla..."

Pustil jsem míč a ten se kutálel místností. Pomalu jsem se stáhl zpět ke zdi, zatímco matka v transu pokračovala a její hlas se střídavě zvyšoval a snižoval: "Není můj. . . není můj. . . Na jeho životě je ďáblova ruka. . . Satanův prst se dotýká jeho těla. . . Satanův prst se dotýká jeho duše. V srdci má znamení dravého zvířete. Ne , on není můj."

Viděl jsem jak jí po tváři stékají slzy. Najednou se otočila široce otevřenýma očima ke mně a zasyčela: "Jdi pryč, ďáble! Ven! Táhni!"

Strachem jsem se nemohl ani pohnout. Potom jsem utekl do svého pokoje a vrhl se na svou postel. Myšlenky se mi převracely v hlavě jako vodopády v úzké propasti. Nejsem její dítě... Syn ďábla... Nemá mne ráda... Nikdo se o mne nestará... nikdo...

Potom mne zalily slzy a já jsem plakal a sténal. Bolest, která se dostavila, byla nesnesitelná. Bušil jsem pěstmi do postele, až jsem byl vyčerpán.

Moji duši zaplavila nenávist jako vzduť voda korálový útes. Nenáviděl jsem svou matku. Ach, Bože, jak jsem ji nenáviděl. Chtěl jsem jí způsobit bolest, chtěl jsem ji trápit, všechno jí odplatit. Prudce jsem otevřel dveře a s křikem jsem vběhl do obývacího pokoje. Ženy ještě seděly pohromadě. Praštil jsem rukama do stolu a křičel jsem. Byl jsem tak posedlý nenávistí, že jsem začal koktat. Slova mne nechtěla poslouchat. Třásl jsem se a ukázal na matku: "Nenávidím tě... Všechno mi zaplatíš, slyšíš? Všechno mi zaplatíš!"

Moji dva mladší bratři stáli zvědavě u dveří. Odstrčil jsem je a vyrazil ven, skočil dolů se schodů a zalezl jsem pod verandu na stinné chladné místo, kde jsem se často schovával. Zatímco jsem zde seděl v prachu na bobku, slyšel jsem, jak se mi ženy vysmívají. Hlas mé matky se rozléhal: "Vidíte? Vždyť jsem vám to říkala! Je to satanův syn!"

Jak jsem ji nenáviděl! Chtěl jsem ji zničit, ale nevěděl jsem jak a zklamáním jsem plakal. "Nenávidím tě! Nenávidím tě!" křičel jsem. Ale nikdo to neslyšel. Nikdo se o mne nestaral. V zoufalství jsem rukama nabíral prach a rozhazoval ho kolem sebe. V obličejí jsem měl rozmazanou špínu, protože prach se mísil se slzami.

Konečně jsem se uklidnil. Slyšel jsem, jak si sourozenci na dvoře hrají. Jeden z nich zpíval o ptácích a motýlech. Ale já jsem se cítil sám, všemi opuštěný. Byl jsem mučen touhou po pomstě a zároveň jsem byl plný strachu. Slyšel jsem, jak se zavřely dveře holubníku. Potom bylo slyšet, jak otec kráčí po štěrk, když obcházal dům. Poté šel po schodech nahoru. Zastavil se a díval se štěrbínou dolů. "Co děláš, chlapče, dole?" Mlčel jsem a doufal, že mne nepozná. Pokrčil rameny, šel dál a zabouchl za sebou dveře.

Nikdo se o mne nestará, myslel jsem si.

Zevnitř jsem slyšel ještě více smíchu, když se otcův hluboký hlas ozýval spolu se ženami. Věděl jsem, že se stále smějí mně.

Znovu mne zaplavila nenávist, objevily se slzy a znovu jsem křičel: "Matko, nenávidím tě! Nenávidím tě!" Můj hlas se rozléhal v prázdném prostoru pod domem.

Ve stavu nejvyššího zoufalství jsem padl na záda a válel se v prachu, který se na mne nachytil. Vyčerpaním jsem zavřel oči a plakal, až jsem upadl do neklidného spánku.

Slunce již zašlo, když jsem se probudil a vyplazil se zpod verandy. Mezi zuby mi skřípal písek. Žáby kvákaly, cvrčci cvrlikali a já jsem bosýma nohama cítil chladnou rosu.

Otec otevřel zadní dveře a jak jsem stál na nejnižším schodu dopadl na mne paprsek žlutého světla. "Ty prase!" křičel. "Co jsi dole tak dlouho hledal? Podívej se na sebe! Prasata tady nemůžeme potřebovat! Jdi, umyj se a potom přijď k večeři!"

Poslechl jsem. Když jsem se myl u pumpy, věděl jsem, že budu vždy nenávidět. Věděl jsem, že už nikdy nebudu plakat. Nikdy! Pro ďáblova syna zůstal jenom strach, špína a nenávisť. Od té doby jsem chtěl utéci.

V mnoha portorikánských rodinách je běžné, že jakmile jsou děti dostatečně staré, aby se mohly starat samy o sebe, posílají je rodiče do New Yorku. Šest mých starších bratrů tam již bylo. Všichni byli ženatí a nějak se probíjeli.

Ale já jsem byl ještě příliš mladý. Během dalších pěti let rodiče viděli, že ani já nebudu moci v Portoriku zůstat. Ve škole jsem se stal rebelem. Stále jsem se hádal, zvláště s mladšími dětmi. Jednoho dne jsem uhodil kamenem do hlavy malou dívenku. Stál jsem tam zcela bezcitně a díval se, jak jí vlasy prosakuje krev. Dítě řvalo a plakalo, ale já jsem s úsměškem přihlížel.

Toho večera mne otec uhodil do obličeje, až mi tekla krev. "Krev za krev!" křičel.

Koupil jsem si vzduchovku, abych mohl střílet ptáky. Ale zabíjení mi nestačilo. Chtěl jsem malá ptačí těla mrzačit. Moji bratři ode mne utíkali, protože měli hrůzu z mé neobyčejné touhy po krvi.

V osmé třídě jsem se pohádal se svým třídním učitelem. Byl to velký hubený člověk. Jednoho dne jsem ho při vyučování nazval negrem. Ve třídě zavládlo hrobové ticho. Děti přestaly psát úlohy, protože cítily napětí ve vzduchu. Učitel prošel třídou až ke mně. "Víš co, hochu?" řekl. "Jsi hubatý!" "Lituji, negře!" odpověděl jsem. "Nechtěl jsem být hubatý."

Než jsem se stačil otočit, dostal jsem jeho kostnatou rukou. Cítil jsem, jak se mi při úderu prítiskly rty k zubům. V ústech jsem měl krev a stékala mi po bradě.

S mávajícíma rukama jsem se na něho vrhl. On byl dospělý a já jsem tehdy nevážil ani 50 kilogramů. Byl jsem však rozzuřen na nejvyšší míru a krev mé rozčilení jenom zvýšila. Jednu ruku mi sevřel u čela a nataženou rukou mne držel v bezpečné vzdálenosti od sebe. Mlátil jsem pěstmi bezmocně do vzduchu.

Když jsem pochopil beznadějnost své situace, stáhl jsem se zpět. "To stačí, negře!" křičel jsem. "Jdu na policii!" S tím jsem vyběhl ze třídy.

Běžel za mnou a volal: "Počkej přece! Mrzí mne to!" Byl jsem však už pryč.

Nešel jsem na policii, ale za svým otcem. Vyprávěl jsem mu, že mne chtěl učitel zabít. Rozzuřil se, vešel do domu a když se vrátil měl za svým opaskem revolver. "Pojď, chlapče! Uvidíme, kdo koho zabije!"

Znovu jsme šli ke škole. Vůbec jsem otcí nestačil. Při tom jsem se celou dobu těšil na to, jak se bude velký učitel tvářit, až se bude muset utkat s mým rozhněvaným otcem.

Učitel však nebyl ve třídě. "Počkej tady, chlapče," řekl mi otec. "Pohovořím si s ředitelem a celou věc vyjasním!" Byl jsem trochu skropený, ale čekal jsem.

Otec byl v ředitelně dlouho. Když zase přišel, chytil mne za paži. "Myslím, chlapče, že mi budeš muset hodně věcí vysvětlit! Rychle jdeme domů!"

Znovu jsme procházeli malou vesnicí a potom pěšinou nahoru k našemu domu. Otec mne táhl za ruku a řekl: "Ty špinavý lhář!" , to už jsme stáli před domem. Zvedl ruku a chtěl mne udeřit. Já se mu však vytrhl a utíkal pěšinou zpátky.

"No dobře!" křičel za mnou. "Utíkej, malý, utíkej! Však ty se zase vrátíš a pak dostaneš výprask!"

Vrátil jsem se, ale až za tři dny. Policie mne zatkla na silnici, která vedla do hornatého vnitrozemí. Prosil jsem policisty, aby mne nechali. Přivedli mne však zpět k otci. A ten dodržel, co mi slíbil.

Stále jsem chtěl utéci, někam daleko, odkud mne nebude moci nikdo přivést zpět. V následujících dvou letech jsem utekl pětkrát. Pokaždé mne našla policie a odvedla domů. Zoufalí rodiče konečně napsali mému bratru Frankovi a ptali se ho, zda bych u něho nemohl bydlet. Souhlasil, a tak se konaly přípravy k mému odjezdu.

Ráno před mým odletem se shromáždili všichni sourozenci u domovních dveří. Matka mne pevně tiskla k sobě a chtěla mi něco říci, avšak slova ji neposlouchala. Já jsem k ní nic necítil. Lhostejně jsem vzal svůj kufřík a nastoupil do malého dodávkového vozu, v kterém už čekal otec. Ani jednou jsem se neotočil.

K sanjuanskému letišti jsme měli 45 minut jízdy. Tam mi otec dal letenku a do ruky mi vtiskl desetidolarovou bankovku. "Jakmile budeš v New Yorku" , řekl mi "zavolej Franka!" "Pilot se o tebe postará, dokud bratr nepřijde."

Dlouho se na mne díval. Vysoko mne převyšoval a jeho vlnité vlasy vlály v lehkém vánku. Asi jsem mu připadal velice malý a vzbuzoval soucit, jak jsem tam stál vedle brány s kufříkem v ruce. Potom mne najednou objal svými dlouhými pažemi, přitáhl mne k sobě a slyšel jsem ho vzlykat: "Hijo mio" /Synu můj/.

Zase mne pustil a rychle řekl: "Zůstaň hodným chlapče, malé ptáče." Obrátil jsem se, vyběhl po schodech nahoru a zajistil jsem si místo u okna.

Venku jsem viděl velkou, osamocenou postavu svého otce, "Velikého", jak tam stál za plotem. zvedl ruku a chtěl mi zamávat, ale to ho přivedlo do rozpaků. Obrátil se a šel rychle ke svému dodávkovému vozu.

Jak mne to vlastně pojmenoval?" Malé ptáče!" Vzpomněl jsem si, že před mnoha lety mne tak často nazýval.

Seděl v houpací židli na verandě, kouřil dýmku a vyprávěl mi legendu o ptáku. Pták neměl nohy, a tak byl odkázán jenom na svá křídla. Otec se na mne tehdy smutně díval. "To jsi také ty, Nicky, nemáš klid. Jako malé ptáče, které musí stále létat." Pomalu potřásl hlavou, zahleděl se nahoru k nebi a vyfoukl obláček kouře na listy, které visely se střechy dolů nad verandou.

"Ptáče je slabé a lehké. Neváží více než pírkó. Pocítí nejtišší zavanutí vzdušných proudů a spí na větru. Je stále na útěku. Prchá před sokoly, orly a sovami, přede všemi dravými ptáky. Skrývá se tak, že se zdržuje v prostoru, který je mezi jeho nepřáteli a sluncem.

Kdyby někdy vystoupili výše, mohli by je nad tmavou zemí uvidět. Ale jeho malá křídla jsou průhledná jako čirá voda v laguně. Pokud létá ve veliké výšce, nemohou ho vidět. Nikdy si nemůže odpočinout."

Otec se naklonil dopředu a do čistého vzduchu vyfoukl obláček modrého kouře. "Ale jak přece jí?" ptal jsem se.

"Jí během letu," odvětil otec. Mluvil pomalu a vážně, jako by to něžné ptáče viděl před sebou. "Chytá hmyz a motýly. Nemá nohy, žádné nohy, musí stále létat."

Příběh mne fascinoval. "Ale co když je špatné počasí?" ptal jsem se. "Když nesvíti slunce, co potom? Jak potom unikne svým nepřátelům?"

"Při nepříznivém počasí letí tak vysoko, že ho nikdo nemůže vidět, Nicky," řekl otec. "Na zem přiletí jen jednou. Když má zemřít. Když je jednou na zemi, když se jí dotkne, nemůže už nikdy létat."

Otec mne plácl přes kalhoty a vystrčil mne z domu. "Utíkej, malé ptáče! Uleť! Až toho bude dost, tvůj otec tě zavolá!"

Běžel jsem přes louky a roztahoval ruce, jako bych chtěl létat. Z nějakého důvodu, který jsem nepochopil, jsem nikdy nebyl dost rychlý, aby se mi podařilo dostat se do vzduchu.

Motory letadla začaly hučet, valil se z nich černý kouř a rozeřvaly se na plné obrátky. Konečně jsem měl letět.

Byl jsem na cestě ...

Autobus zastavil. Do studené tmy venku kmitaly a zářily lampy a reklamní nápisy. Muž naproti středním dveřím se chystal vystoupit. Následoval jsem ho zadními dveřmi, které se za mnou se syčením zavřely. Autobus zmizel za prvním rohem. Byl jsem uprostřed osmi milionů lidí.

Nabral jsem hrst špinavého sněhu a odstranil ztvrdlý škraloup. Podívejme se, tady byl zářivě bílý a čistý. Chtěl jsem si ho dát do úst a jíst, ale jak jsem si ho ještě prohlížel, ukázaly se na oslnivě bílém podkladě nepatrné černé tečky. Najednou jsem zpozoroval, že ve vzduchu je plno sazí z okolních komínů. Sníh v mé ruce brzy vypadal jako sýr posypaný černým pepřem.

Zahodil jsem jej.

Dva dny jsem se potuloval městem. V jedné postranní ulici jsem našel starý kabát přehozený přes popelnici. Rukávy mi plandaly přes ruce a záložkou jsem zametal zem. Knoflíky chyběly, kapsy byly roztrhané, avšak bylo mi v něm teplo. Tu noc jsem spal schoulen na lavici v podzemní dráze.

Koncem druhého dne mé vzrušení vyprchalo. Byl jsem hladový a chlad byl nemilosrdný. Již dvakrát jsem se pokusil někoho oslovit a poprosit o pomoc. První muž mne prostě přehlédl. Prošel kolem mne, jako bych ani neexistoval. Druhý muž mne odstrčil:

"Táhni! Nesahej na mne těma špinavýma prackama!" Začal jsem se bát a snažil jsem se tento strach potlačit.

Večer jsem znovu procházel ulicemi. Dlouhým kabátem jsem zametal dlažbu, malý kufřík stále v ruce. Lidé ode mne prchali a ohlíželi se za mnou. Nikdo se však o mne nestaral. Každý se jen otočil a šel dál.

Ten večer jsem také utratil těch 10 dolarů, které mi dal otec. Vstoupil jsem do malé restaurace a objednal si horký párek. Udělal jsem to tak, že jsem ukázal na obrázek, který visel na ušmudlaném pultu. Rychle jsem ho spolykal a ukázal, že chci ještě jeden. Muž za pultem pokýval hlavou a natáhl ruku. Sáhl jsem do kapsy a vytáhl složenou bankovku. Muž si utřel ruce o zástěru, bankovku srovnal a uhladil a strčil ji do kapsy. Potom mi přinesl ještě jeden párek s ostrou omáčkou. Když jsem dojedl, vyhlížel jsem onoho muže, ale ten zmizel v kuchyni. Vzal jsem svůj kufřík a znovu jsem vyšel do studené ulice. Měl jsem za sebou první zkušenost s americkým způsobem obchodu. Odkud jsem měl také vědět, že jeden párek nestojí v Americe 5 dolarů?

Šel jsem dolů po ulici a zůstal jsem stát před jedním kostelem. Před dveřmi byla těžká železná mříž zajištěná visacím zámekem. Stál jsem před touto šedou budovou a hleděl nahoru k věži, která se tyčila k nebi. Vypadalo to jako by studené kamenné zdi a tmavá okna se chtěly skrýt za touto železnou mříží. Za mřížovím bylo možno rozeznat sochu nějakého muže s přívětivou tváří a smutnými očima. Jeho roztažené ruce byly pokryty sněhem. Byl však zamčený. . . A já jsem byl volný.

Toulal jsem se ulicemi dál a dál. Znovu se mne zmocňovala panika. Byla už téměř půlnoc. Netrásl jsem se pouze zimou, ale i strachem. Stále jsem doufal, že se někdo zastaví a zeptá se mne, zda by mi nemohl pomoci. I když jsem vlastně nevěděl, co bych mu řekl, kdyby mi nabídl pomoc. Byl jsem však sám, ustrašený a ztracený.

Všichni pospíchali kolem mne a míjeli mne. Nikdy jsem netušil, že bych mohl být sám uprostřed milionů. Samotu jsem si vždy představoval jako opuštěnost v poušti nebo na osamoceném ostrově. Avšak tato samota byla ze všech nejhorší. Viděl jsem elegantně oblečené lidi, kteří se vraceli domů z divadla... Staré muže, kteří u svých stánků prodávali noviny a ovoce. . . Policisty, kteří šli na zátah ve dvou... Chodníky plné uspěchaných lidí. Když jsem se však díval do jejich tváří, vypadali velice osaměle. Nikdo se nesmál. Nikdo se neusmíval. Všichni pospíchali.

Sedl jsem si na obrubník a otevřel svůj malý kufřík. Byl v něm lísteček s Frankovým telefonním číslem, psaným matčinou rukou. Najednou jsem cítil, že do mne ze zadu někdo strčil. Byl to starý opelichaný pes, který očichával můj obrovský kabát. Paží jsem ho objal kolem krku a přitáhl k sobě. Lízal mi tváře a já skryl svůj obličej v jeho rozježených chlupech.

Nevím, jak dlouho jsem tu seděl, třásl se a hladil psa. Když jsem najednou procítl, viděl jsem před sebou holínky a nohy dvou policistů. Holínky měli mokré a špinavé. Pes zavěštil nebezpečí a dlouhými skoky zmizel.

Jeden z policistů mi zaťukal na záda pendrekem. Druhý přiklekl ke mně na chodník: "Malý, mohu ti nějak pomoci?"

Přikývl jsem a ukázal lístek s Frankovým jménem a telefonním číslem. "Bratr!" řekl jsem. Policista přikývl, pomohl mi na nohy a doprovodil mne k telefonní budce, která byla za stánkem s novinami. Potom vylovil z kapsy minci a vytočil číslo. Když se ozval Frankův rozespálý hlas, předal mi sluchátko. Za necelou hodinu jsem byl v bezpečí ve Frankově bytě.

Horká polévka chutnala výborně a v čisté posteli to bylo krásné. Ráno mi Frank řekl, že mám zůstat u něho, že se o mne budou starat a posílat mne do školy. Ale něco ve mně mi říkalo, že nezůstanu. Jednou jsem se dal na útěk, a už nic mne nemohlo zastavit.

VE ŠKOLE JAKO V DŽUNGLI

Dva měsíce jsem zůstal u Franka a seznamoval se s angličtinou. Nebyl jsem však šťasten. Vnitřní napětí mne hnalo dál.

První týden mne Frank přihlásil do desáté třídy. Ve třídě byli téměř samí černoši a Portorikánci. Škola byla vedena spíše jako výchovný tábor, a ne jako škola. Učitelé měli co dělat, aby udrželi disciplínu, a téměř se nedostali k vyučování. Škola, to byl dům divokých rvaček, nenormálností a neustálé vzpoury proti těm, kdo měli v rukou autoritu. Na této brooklynské škole byly nejméně dva nebo tři gangy. Sestávaly z chlapců a děvčat, kteří bydleli na určitém území. Gangy byly mezi sebou často znepráteleny, což nevyhnutelně vedlo k častým bojům.

To bylo pro mne něco zcela nového. Každý den jsem se krčil u zdi ve strachu, aby si mne nevšiml některý ze starších chlapců. Vždy po vyučování došlo na školním dvoře ke rvačce, po které zůstal někdo ležet zkrvavený.

Frank mne stále varoval, abych nevycházel na ulici ve tmě. "Nicky, gangy tě zlikvidují. Ve tmě jsou jako smečka vlků a zabijí na ulici každého cizího!"

Brzy jsem poznal, že se musím bát nejen gangů. Byl tu ještě "malý národ" devíti- a desítiletých, kteří se odpoledne potulovali po ulicích anebo si hráli před domy.

Když jsem šel jednou odpoledne ze školy domů, vyrazilo asi dvanáct dětí ve věku od osmi do desíti let, z jednoho domovního vchodu. Těsně mne obklopily

"Děcka, dívejte se!"

Jeden z malých chlapců běhal okolo mne a křičel: "Jdi do pekla!" Jiný se vecpal za mne a poklekl. Než jsem se vzpamatoval, byl jsem na dlažbě. Chtěl jsem vyskočit, avšak jeden z nich mne chytil za nohu a začal mne tahat. Ostatní přitom křičeli a výskali.

Rozzlobil jsem se. Uhodil jsem chlapce, který mi byl nejbliže a odhodil ho na zem. Vtom začala vřeštět nějaká žena. Podíval jsem se nahoru a viděl jak se v druhém poschodí vyklání z okna. "Nech mého kluka na pokoji, smrdutý všiváku, nebo budeš mít co činit se mnou!"

Nepřál jsem si nic více, než abych byl od jejího syna co nejdále, ale teď mne přepadli i ostatní. Jeden po mně mrštil lahví od limonády. Rozbila se o dlažbu vedle mé hlavy a střepy mi zasypaly obličej.

Žena křičela stále hlasitěji: "Nech mého kluka na pokoji! Pomoc! Pomoc!! Chce zabít mého malého!"

Tu se objevila v domovních dveřích nějaká tlustá žena se smetákem v ruce. Zdvihla ho nad hlavu a vetřela se do pranice malých. Snažil jsem se odkutálet stranou, ale vrazila mi smetákem do zad. Kutálel jsem se dál. Druhou ránu jsem dostal do hlavy. Žena přitom nepřetržitě křičela. Všiml jsem si, že z oken se teď dívá stále více žen a volají policii. Tlustá žena mne zasáhla ještě po třetí. Konečně jsem se dostal na nohy a mohl utéci. "A jestli se tu ještě jednou ukážeš a budeš rušit naše děti, zabijeme tě!" bylo poslední, co jsem od ní slyšel.

Následující den jsem šel domů jinou, mnohem delší cestou.

O týden později jsem se poprvé setkal s gangem. Cestou domů jsem si dal na čas a potuloval se parkem. Viděl jsem muže, který měl mluvícího papouška. Poskakoval jsem kolem něho a mluvil s papouškem. Muže to nakonec přestalo bavit, přitiskl si papouška k hrudi a chtěl odejít. Podíval jsem se nahoru a vtom jsem uviděl, jak v půlkruhu za mnou stojí asi patnáct chlapců. Tentokrát to nebyl "malý národ". Byli to statní hoši a mnozí z nich byli větší než já. Rychle mne obstoupili a jeden z nich se ptal: "Hej, kluku, čemu se tak směješ?"

Ukázal jsem na muže s papouškem, který chtěl teď rychle vzít do zaječích. "Směju se jeho bláznivému ptáku."

"Bydlíš tady blízko?" ptal se chlapec a jeho tvář vypadala neupřímně a lstivě.

Poznal jsem, že jsem někde udělal chybu, a znejistěl jsem. "Bydlím tady u svého bratra, o jednu ulici dále."

"A ty si myslíš, že můžeš přijít do našeho parku a smát se tu jako hyena jenom proto, že tady dole bydlíš? Co? Myslíš si to? Nevíš, že tady je území Biskupů? Na našem území nestrpíme žádné cizince, je ti to jasné? A zvláště ne takové, co odkudsi přiběhnou a smějí se tu jako hyeny!"

Rozhlédl jsem se a viděl jsem, že to myslí vážně. Než jsem mohl odpovědět, vytáhl mladík z kapsy nůž, stiskl jej a vyskočila dvacet centimetrů dlouhá blyštící se čepel.

"Víš, co teď udělám?" ptal se. "Proříznu ti krk a nechám tě vykrvácet jako zvíře. Stejně nejsi nic jiného než zvíře."

"Co. . ." koktal jsem. "Co se ti stalo? Přece mi nemůžeš proříznout krk!"

"Ale můžu. Musím ti říct, že se mi vůbec nelíbíš," odpověděl, namířil nůž na můj žaludek a šel ke mně.

Vmísil se do toho jiný člen gangu, barevný čahoun: "Ach co, velký otče, nech to dítě odejít. Přišel zrovna z Portorika a nemá tušení, o co tady jde."

Chlapec s nožem toho tedy nechal. "Dobře! Však on brzy pozná, oč tu běží. A měl by si pořádně zapamatovat, že na našem území nemá co pohledávat."

Obrátili se a šli. Utíkal jsem domů a zbytek odpoledne jsem o všem přemýšlel.

Chlapci ve škole se druhého dne doslechli o setkání v parku. Zjistil jsem, že ten výrostek s nožem se jmenuje Roberto. Odpoledne při tělesné výchově jsme hráli baseball. Roberto mne schválně srazil na zem. Ostatní chlapci začali křičet: "Na něj, Nicky! Skoč na něj! Ukaž mu, že není ani z poloviny tak nebezpečný, když nemá nůž. Honem, Nicky! Jsme s tebou! Na něj!"

Vstal jsem a očistil se z prachu. "O.K." řekl jsem. "Chceme konečně vědět, jak dobré máš pěsti!"

Postavili jsme se proti sobě a ostatní kolem nás utvořili kruh. Slyšel jsem rozčilené pokřikování a věděl jsem, že počet diváků roste.

Roberto se mi posmíval, protože jsem zaujal běžné boxerské postavení a pěsti zvedl před obličej. Přikrčil se a také zvedl nešikovně pěsti. Zjevně na to nebyl zvyklý. Přitancoval jsem k němu a než se mohl pohnout, zasáhl jsem ho levou rukou. Z nosu mu vytryskla krev, o krok couvl a díval se překvapeně. Napadl jsem ho.

Najednou do mne vrazil skloněnou hlavou a odhodil mne na záda. Snažil jsem se znovu dostat na nohy, ale skočil mi na záda, hlavu mi zvrátil dozadu a prsty mi zabořil do očí.

Stále jsem doufal, že ostatní hoši se ke mně přidají a pomohou mi. Ale jenom stáli a křičeli.

Takovým způsobem jsem se ovšem prát neuměl. Doposud jsem se vždy držel boxerských pravidel. Věděl jsem však, že kdybych nic nepodnikl, tento chlapec by mne zabil. Vzpatoval jsem se, odtáhl mu ruku ze svých očí a zakousl se mu do prstů. Zavyl bolestí a skutálel se z mých zad.

Vyskočil jsem a znovu jsem zaujal boxerský postoj. Pomalu vstával a držel si zraněnou ruku. Znovu jsem k němu přitancoval a levičkou dvakrát zasáhl jeho hlavu. Rány ho bolely. Chtěl jsem mu ještě přidat, ale přitiskl mi ruce k bokům a pevně držel. A pak mne znovu a znovu tloukl čelem do obličeje jako beran. Bylo mi, jako by do mne tloukl kovářským kladivem. Z nosu mi krvácelo a bolestí jsem skoro neviděl. Teprve pak mne nechal, přidal mi dvě rány pěstí, až konečně přišel učitel a odtrhl ho ode mne.

Večer se na mne Frank zlobil. "Zabijí tě, Nicky! Už jsem ti to říkal, že se ke gangu nemáš přibližovat. Určitě tě zabijí!" V obličejí jsem byl hrozně zřízen. Zdálo se mi jako bych měl zlomený nos. Hlava mne bolela a myšlenky mi zmateně kroužily. Stále jsem se zabýval tím, jak bych měl zamezit tomu, aby mne už nikdo nikdy tak nezřídil. Ano - budu bojovat stejně zákeřně jako ostatní - a ještě zákeřněji. Příště budu připraven. Ono příště přišlo za několik týdnů. Bylo po vyučování, šel jsem sám školním dvorem a vtom jsem zpozoroval, že za mnou jdou nějací chlapci. Ohlédl jsem se. Bylo to pět černošských hochů a jedno děvče. Věděl jsem, že mezi Portorikánci a černochoy už došlo k několika tvrdým bitkám. Zrychlil jsem tedy krok, ale poznal jsem, že zrychlili i oni.

Vyšel jsem ze dvora a vybetonovanou cestou jsem si to namířil k ulici. Mladí černoši mne dohonili a jeden z nich, statný výrostek, mnou smýkl ke zdi. Knihy mi vypadly a jiný chlapec mi je strčil do nějakého odpadu, kde bylo trochu vody.

Otočil jsem se, ale neviděl jsem nikoho, kdo by mi mohl pomoci. "Mrňousi, co máš co dělat na našem území?" zeptal se výrostek. "Nevíš, že tohle je naše území?"

"Človče, tady je škola! Ta nepatří žádnému gangu."

"Nehraj si mrňousi," odpověděl druhý. "Nelíbíš se mi." Položil mi ruku na prsa a přitlačil mě ke zdi. Vtom jsem uslyšel cvaknutí a věděl jsem, že to je vysouvací nůž.

Skoro všichni chlapci v mém věku měli při sobě nůž. Nejraději měli vysouvací, u kterých se stisknutím knoflíku vysunula čepel.

Výrostek mi ťukal špičkou nože na prsa do knoflíku u košile. "Dávej pozor, malý, co ti teď řeknu," vybídl mne. "Ve škole jsi ještě nováček, a kdo je nový potřebuje ochranu, rozumíš? Budeš nám platit 25 centů denně, a my se zase postaráme, aby ti nikdo neublížoval."

Další chlapec se zazubil a dodal: "A dokonce se postaráme i o to, že my sami ti nic neuděláme, rozumíš?"

Ostatní se smáli.

"Tak?" odpověděl jsem. "A když vám opravdu dám denně 25 centů, jakou mám záruku, že mne opravdu necháte na pokoji?"

"Vůbec žádnou, ty chytráku, protože nám je dáš i tak. Jinak tě zabijeme," odpověděl ten veliký.

"No dobře, tak mě zabijte nejraději hned. Jinak vás vyřídím jednoho po druhém. Viděl jsem, že někteří se už začali bát. Výrostek, který mi držel nůž na hrudi, si myslel, že jsem pravák. Proto nečekal, že ho najednou uchopím levačkou za paži, odtáhnou ji od své hrudi a zkroutím mu ji za zády. Pustil nůž na zem, a já ho sebral. Pevně jsem ho držel v ruce. Potom jsem ho přimáčkł obličejem ke zdi a špičku nože jsem mu držel těsně u ucha. Dívka začala křičet.

Obrátil jsem se k ní. "Poslouchej, dítě! Tebe přece znám. Víím, kde bydlíš! Dnes večer přijdu za tebou a zabiju tě! Jak se ti to líbí?"

Křičela ještě hlasitěji, chytila jiného chlapce a chtěla ho odtáhnout. "Utíkejte, utíkejte!" křičela. "Ten darebák se zbláznil! Utíkejte!"

Dali se na útěk. Utekl i ten velký chlapec, kterého jsem nožem tlačil ke zdi.

Šel jsem k odpadu, kde byly mé knihy. Vzal jsem je a setřásl z nich vodu. Nůž jsem měl stále ještě v ruce. Dlouho jsem tam stál a zkoušel, jak vyskakuje čepel. Poprvé v životě jsem držel v ruce vysouvací nůž. Byl to příjemný pocit. Vsunul jsem ho do kapsy v bundě a šel jsem domů. Od této chvíle, myslel jsem si, si to vždy dvakrát rozmyslí, než si s Nickym něco začnou.

Brzy se o mně začalo hovořit jako o rváči. Tím jsem se stal přitažlivou kořistí pro každého, kdo se chtěl prát. Brzy jsem pochopil, že se musí stát něco rozhodujícího, a kdy, to bylo jen otázkou času. A byl jsem připraven.

Uplynuly asi dva měsíce, a pak to vybuchlo. Učiteli se konečně podařilo uklidnit třídu a volal jednotlivé žáky podle seznamu. Jeden černošský chlapec se opozdil. Kolébatou chůzí vstoupil do třídy a smál se. V poslední řadě seděla hezká malá Portorikánka. Sklonil se k ní a políbil ji na šíji.

Odrhla se od něho a seděla zkameněle na svém místě. Objal ji a políbil ji na ústa. Vyskočila a začala křičet. Ostatní chlapci ve třídě se smáli a volali: "Výborně, výborně, jenom dál!"

Podíval jsem se na učitele. Povstal a šel střední uličkou dozadu. Jeden velký chlapec se mu postavil do cesty a řekl: "Ale, ale, přece nám nechcete kazit hru?" Učitel se na něj podíval. Byl větší než on sám. Potom se obrátil a vrátil se na své místo. Třída burácela nadšením.

Chlapec mezitím přitiskl dívku ke zdi a snažil se ji líbat na ústa. Křičela a odstrkovala ho pryč.

Konečně toho nechal a sedl si na místo. "Nemá přece význam, abych se tak namáhal," vysvětloval druhým. "Večer si ji chytím a když budu trochu šikovný, dá mi ráda všechno, co budu chtít!"

Slyšel jsem, jak si učitel odkašlal. Vstal jsem a šel dozadu. Dívka se zase posadila a vzlykala. Černošský chlapec teď seděl na svém místě a stříhal si nehty. Postavil jsem se za něj a uchopil jsem těžkou židli, která stála u zadní zdi. "Podívej, hochu. Tady mám něco pro tebe!"

Když se otočil, praštil jsem ho tou těžkou židlí po hlavě. Zhroutil se do lavice a ze široké rány na hlavě mu tekla krev.

Učitel vyrazil ze třídy a za okamžik přišel s ředitelem. Ten mne chytil za paži a táhl mne přes chodbu do své kanceláře. Tam jsem seděl, zatímco on volal sanitku a staral se, aby někdo pečoval o zraněného chlapce.

Potom se vyptával zraněného a nakonec se obrátil na mne: "V posledních dvou měsících stále slyším, že jsou s vámi problémy." Potom se mne ptal, co se vlastně ve třídě stalo.

Při mém vyprávění zrudl v obličeji. Potom rozzlobeně vyskočil a řekl: "Už toho mám dost. Ty rvačky konečně zarazíme. Darebáci, přijďte si sem do školy a myslíte si, že se tu můžete chovat jako divočáci. Myslím, že je nejvyšší čas, abychom konečně ukázali, kdo tady má poslední slovo. Sedím tady a den co den jenom slyším, že jste někoho málem zabili, a pak z toho chcete vyklouznout. Ale teď zavolám policii."

"Pane, policie mne zavře," řekl jsem.

"To doufám," odvětil ředitel. "Potom alespoň i ti ostatní grázlové poznají, že je tu nějaká autorita."

"Zavolejte si policii," řekl jsem, vraceje se ke dveřím a třesa se strachem a zlostí. "Ale jak přijdu z vězení, jsem zase tady. Jednou vás načapám samotného, a pak vás zabiju!"

Ředitel zbledl a chvilku přemýšlel. "Dobře, Cruze, tentokrát tě ještě nechám. Ale už tě nechci v této škole víckrát vidět. Jdi, kam chceš, to je mi jedno. Pro mne a za mne třeba do pekla. Ale tady se už nikdy neukazuj a rychle zmiz! Rozuměl jsi?"

Rozuměl jsem. Šel jsem... Utíkal jsem...

NA VLASTNÍCH NOHÁCH

V životě, který je hnán nenávisť a strachem, není místa pro jiné. Nenáviděl jsem všechny, i Franka. On pro mne ztělesňoval autoritu. A když mi začal domlouvat, rozhodl jsem se, že odejdu.

"Nicky," řekl, "město je džungle. Lidé tu žijí podle zákona džungle. Přežijí jenom ti nejtvrdší. Nemáš vůbec ponětí, jak to je, Nicky. Bydlím v New Yorku pět let, a tak to vím. Hemží se to tu prostitutkami, narkomany, opilci a vrahy. Na ulici tě zabijí. A nikdo ani nebude vědět, že jsi mrtev, až nějaký narkoman zakopne o tvoji mrtvolu, tlející pod hromadou odpadků.

Frank měl pravdu. Ale já nemohl zůstat. Trval

na tom, abych se znovu vrátil do školy, ale já jsem věděl, že musím jít svou vlastní cestou.

"Nicky, nemohu tě nutit, aby ses vrátil do školy. Ale když to neuděláš, jsi ztracený!"

"Ale ředitel mne vyhodil. Řekl mi, že se tam už nemám vracet!"

"To mne nezajímá. Půjdeš tam, protože tady bydlíš. Konečně, vždyť někam do školy chodit musíš!"

"Jestli si myslíš, že tam zase půjdu," odpověděl jsem, "jsi blázen! A jestli mne chceš nutit, tak ještě něco uvidíš!"

"Nicky, jsi můj bratr. Tak nemluv nesmysly! Matka a otec říkali, že se mám o tebe starat. Nestrpím, abys se mnou takto mluvil. Když chceš, tak si uteč! Ale ty se vrátíš, protože nebudeš vědět, kam se obrátit. Můžeš klidně zůstat, ale potom musíš do školy. To je mé poslední slovo!"

To bylo v pátek ráno, než šel Frank do práce. Odpoledne jsem položil v kuchyni na stůl lístek se vzkazem, že mne několik přátel pozvalo, abych s nimi strávil víkend. Přátele jsem sice žádné neměl, ale u Franka jsem už také zůstat nemohl.

Toho večera jsem se toulal okrskem Betford-Stuyvesant v Brooklynu a hledal nějaké přístřeší. Při tom jsem narazil na rohu jedné ulice na skupinu mladistvých, kteří se tu potulovali.

"Hej, neví snad někdo z vás, kde bych mohl najít nějaký kvartýr?"

Jeden z mladíků se otočil, podíval se na mne a zatáhl si z cigarety. "Jo," řekl a ukázal palcem přes rameno ke střední škole.

"Můj fotr je domovníkem támhle toho bloku vzadu. Musíš si s ním promluvit. On už pro tebe něco najde. Sedí vzadu na schodech a hraje karty."

Obytný blok o kterém chlapec mluvil, patřil ke Greene Place a ležel uprostřed jednoho z největších sídlišť světa. Ve věžácích tu žilo více než 30 000 lidí, většinou černoši a Portorikánci.

Přišel jsem k hráčům karet a zeptal se domovníka, zda by neměl místnost k pronajmutí. Ani se neobtěžoval, aby zvedl hlavu od karet, a zabručel: "Jo, mám. Proč?"

Zaváhal jsem a potom jsem vykoktal: "No, protože potřebuji místnost, kde bych mohl bydlet!"

"Máš 15 dolarů?" zeptal se a vyplivl mi pod nohy tabákovou šťávu.

"Teď zrovna ne, ale..."

"Tak ani já nemám žádnou cimru," řekl, a obrátil se znovu ke svým kartám.

"Ale mohu peníze dostat," řekl jsem.

"Poslouchej chlapče! Když mi napřed ukážeš 15 dolarů, je cimra tvoje. Odkud je dostaneš, do toho mi nic není. Pro mne a za mne si je můžeš obstarat třeba u nějaké příjemné staré dámy. Ale dokud nemáš peníze, nelez mi na nervy!"

Vracel jsem se cestou kolem nespočetných hospůdek. Za poslední jsem zahnul na širokou ulici a přemýšlel, jak bych mohl přijít k penězům.

Kdybych se pokusil někoho obrát a nechal se při tom přistihnout, dostal bych se do vězení. Byl jsem zoufalý. Frankovi jsem napsal, že se v pondělí vrátím. Kvartýr na každý pád něco stojí, a já jsem neměl ani cent. Bylo už skoro deset hodin večer a zimní vítr byl nepříjemně studený.

Stál jsem ve stínu ulice a viděl člověka, který šel kolem po chodníku. Vytáhl jsem z kapsy vysouvací nůž a zmáčkl knoflík. Tiše to cvaklo a vyskočila čepel. Ruka se mi třásla. Nebylo by nejlepší, kdybych svoji oběť vtáhl do parku? Měl jsem ji ubodat, nebo jsem jí měl jen nahnat strach? A co kdyby křičela?

Mé myšlenky byly přerušeny. U vchodu do parku mluvili spolu dva lidé. Někjaký opilec zastavil mladého muže, který nesl veliký pytel s potravinami.

Starý žebral o trochu peněz na šálek kávy.

Napadlo mne, že stařec má možná plné kapsy vyžebovaných peněz. Kdybych mu je vzal, snad by se ani neodvážil křičet o pomoc.

Mladý muž postavil pytel s potravinami a hledal v kapse nějakou minci. Starý něco zamumlal a odbelhal se.

Proklatě, myslel jsem si. Co teď udělám? Vtom klopýtl mladý muž o pytel. Vykutálelo se několik jablek. Sklonil se, aby je posbíral. Aniž bych si to rozmyslel, chytil jsem ho a přitlačil ke zdi domu. Oba jsme byli přestrašení, ale já měl převahu, protože jsem ho překvapil. Strnul, když se mu před obličejem objevil nůž.

"Nic ti neudělám, ale potřebuju prachy. Sem s nimi! A honem!"

Ruka se mi třásla, až jsem měl strach, že upustím nůž.

"Prosím, prosím, vezmi si všechno, jenom mi nic nedělej!" žebroňil a vytahoval peněženku. Při tom ji nechal upadnout. Šlápl jsem na ni.

"Jdi!" řekl jsem. "Běž, chlape, utíkej! A jestli nebudeš utíkat nejméně o dva bloky dále, přijdeš o život!"

Zděšeně se na mne podíval a hned zmizel za rohem. Rychle jsem zvedl peněženku a utíkal ulicí dolů, až jsem se dostal k De Kalb Avenue, přeskočil řetěz, který ohraničoval park, a skrčil se mezi stromy. Potom jsem se posadil, abych znovu nabral dech a aby se mé divoce bijící srdce uklidnilo. V peněžence jsem našel 19 dolarů. Držel jsem bankovky v ruce. Byl to příjemný pocit. Peněženku jsem zahodil. Potom jsem ještě jednou spočítal peníze. Bankovky jsem složil a strčil do kapsy.

Není to tak zlé, myslel jsem si. Gangy často někoho oddělají kvůli méně penězům. A já jsem hned při prvním pokusu získal 19 dolarů.

Ani tento úspěch nemohl zcela překonat můj strach. Zůstal jsem v parku až do půlnoci. Potom už bylo na pronajmutí bytu pozdě. Šel jsem zpět na místo, kde jsem provedl svou první loupež. Někdo už posbíral rozsypané potraviny, až na rozmačkanou krabici s keksy. Vzal jsem si ji, drobty jsem vysypal. V myšlenkách jsem znovu vše prožíval a šklebil se. Měl jsem ho alespoň trochu pobodat, jenom abych zkusil, jaké to je.

Vešel jsem do podzemní dráhy a nastoupil do prvního nejlepšího vlaku. Tu noc jsem strávil v podzemní dráze. Příštího jitra jsem byl opět na Greene Place a šel si pronajmout místnost.

Domovník mne vedl po třech schodištích. Místnost byla obrácena k ulici zrovna naproti technické vysoké škole. Byla malá, na stropě samá prasklina. Domovník mi řekl, že koupelna je ve druhém poschodí, a vysvětlil mi, jak mám regulovat topení. Potom mi dal klíč s tím, že nájemné musím zaplatit každou sobotu předem. Pak se za ním zavřely dveře. Slyšel jsem, jak jde po schodech dolů.

Rozhlédl jsem se místností. Stály tam dvě postele, malý stůl, na stěně umývadlo a malá skříň. Šel jsem k oknu a podíval se dolů na ulici. Hustá ranní doprava se ozývala nepřetržitým duněním. Naproti se tyčila Brooklynská technická škola. Byla široká jako celý blok domů a bránila ve výhledu, který bych jinak mohl mít. Ale to mi nevadilo. Konečně jsem byl samostatný.

Později jsem podnikl svou první obhlídku svého sousedství. Když jsem šel dolů po schodech, viděl jsem, jak se po ulici blíží nějaký muž. V obličeji byl bílý jako stěna, oči měl hluboko zapadlé. Přes ramena mu visela špinavá, roztrhaná bunda. Nemohl jsem rozeznat, má-li náladu od alkoholu nebo od drogy. Stál jsem tam a přihlížel, jak se potácí ulicí. Potom zůstal stát a zvracel. Kolem přeběhla s brebentěním horda dětí, aniž by si ho povšimla. Muž si sedl na obrubník a netečně hleděl před sebe.

Slyšel jsem, jak se nade mnou otevřelo okno, a uskočil jsem právě včas, aby na mne nespadla hromada odpadků, kterou vyhodil kdosi ze třetího poschodí na ulici. Ze sousedního domu přihopsal malý chlapec a použil zpustlého východu ze sklepa jako záchodu. Otrásl jsem se hnusem, ale potom jsem si namluvil, že se na to dá zvyknout.

Za domem bylo volné stavební místo, které bylo až po kolena porostlé plevelem a křovím. Několik ubohých stromů natahovalo své zubožené větve k šedivému nebi. Jaro již sice bylo tady, ale vypadalo to, jako by stromy nechtěly vyhnat nové výhonky, jako by léto nemělo v tomto ghettu žádný smysl. Předě mnou ležela prázdná plechovka od piva. Bylo jimi poseto celé prostranství. V plevelu byly rozházené staré krabice, noviny a shnilá prkna. Přes nezastavěnou plochu až k St. Edward Street se táhl stržený drátěný plot. Otočil jsem se ke svému domu. U jednoho okna se tlačily černošské děti. Nosy měly přimáčkuté na špinavých okenních tabulích a přihlížely, jak se brouzdám plevelem. Připomínaly mi zavřená zvířátka, která touží po svobodě, ale přesto se neodvažují ven, protože mají strach, že by je někdo mohl napadnout nebo dokonce zabít. Některé okenní tabule byly rozbité a byly nahrazeny papírovými kartóny. Napočítal jsem pět malých tváří.

Vrátil jsem se ke vchodu. Sklepní byt č. 54 byl prázdný. Železná brána visela volně v závěsech. Zápach moče, vína, kouře a špíny byl tak hrozný, že jsem to nemohl snést. Rozkašlal jsem se a šel zpátky. Ještě, že můj byt byl ve třetím poschodí.

Šel jsem ulicí. Ženy před domy vzbuzovaly soucit. Bělošská děvčata pracovala na pravé straně ulice a bydlela v pronajatých bytečcích v dalším bloku. Barevná děvčata pracovala na druhé straně ulice a bydlela v blízkosti stanice podzemní dráhy. Všechny byly churavé. Postávaly tu v tenkých šatech a ošumělých kabátech. Mnohé zívaly, protože byly nemocné nebo protože potřebovaly ranní injekci heroinu, která by je teprve probudila k životu.

Byl jsem v New Yorku již dva měsíce, avšak ještě stále jsem si nezvykl. Doma v Portoriku jsem měl obrázky se sochou Svobody a budovou Organizace spojených národů. Tady v ghettech však nebylo k vidění nic jiného než těsné byty přečpané lidmi. Každé okno znamenalo rodinu žijící mizerně v nepatrném bytě.

Na rohu Myrtle Avenue jsem se zastavil a čekal, až na dopravním semaforu přeskóčí světlo. Nade mnou s rachotem projížděla nadzemní dráha a zasypala mne jemnou vrstvou prachu a sazí.

Za domy viselo z balkónů nebo od jednoho požárního žebříku k druhému prádlo. Modré košile, a zelené kalhoty poletovaly ve větru.

Byla sobota ráno a většina obchodníků již odstranila těžké mříže, které byly na výkladech. Nikde jsem neviděl obchod, který by nebyl nějak zabezpečen proti nočnímu vloupání.

Avšak nejvíce na mne působily byty. Tu a tam něco ukazovalo, že se obyvatelé snaží, aby v této betonové džungli uhájili něco osobitého. Bylo to však beznadějně - jako když se někdo topí v bažině a v ruce křečovitě svírá poslední stéblo z břehu a posléze i s touto "záchranou" v ruce tone. Za jedním oknem stál špinavě červený květináč s vytáhlou květinou, která se líně opírala o okno.

Tu a tam bylo schodiště do některého bytu čerstvě natřeno nebo z jednotvárné plochy vystupoval nátěr okenní římsy. Pod jedním oknem byl zavěšen truhlík s květinami sbitý z dřevěné bedny. Bylo v něm několik umělých kyttek, které vzdorovaly větru

Došel jsem až k St. Edward Street a zastavil se před Walt-Whitmanovým knihkupectvím. Naproti stál obrovský obytný dům, dvanáctiposchodový, dlouhý přes jeden celý blok. Jeho šest set oken bylo obráceno na ulici. Každé vyprávělo o ubohém životě lidí, kteří za ním bydleli. Většina oken byla bez záclon a civěla na ulici jako skelné oči nahé mrtvolky.

Otočil jsem se a vracel se k Washingtonovu parku. Jak mohou v tomto prostředí plném sazí a špíny existovat lidé? Přemýšlel jsem o tom. Proč tak musí žít? Žádné dvory. Žádná tráva. Žádné stromy. Ještě jsem nevěděl, že se ten, kdo se do této betonové klece nastěhuje, stává se okamžitě jejím zajatcem. Asfaltovou džungli není možno nikdy opustit.

Odpoledne jsem vyšel znovu do ulic. Za katolickým kostelem v St. Edward Street jsem objevil

něco jako rumišťe. U vjezdu byl italský kolovrátkář, kterého obklopovalo několik mladíků. Měli na sobě černé bundy a vzadu na nich měli vyšito šarlatově červené dvojité M. Hudba kolovrátku se ztrácela v jejich řevu. Tleskali rukama a tančili na chodníku.

Uprostřed skupiny byl dlouhovlasý chlapec bílé pleti, přibližně stejně starý jako já. Hbitě pohyboval nohama a jeho hezký obličej se přitom šklebil. Ruce měl v bocích a kroužil v taktu hudby. Najednou se jeho černé oči setkaly s mýma. Zastavil se a úsměv v obličejí vystřídal chladný, tvrdý výraz.

"Hej, mrňousi! Co tu máš co pohledávat? Tohle je území Mau-Mau! Nemáme rádi, když se tady pohybuje někdo jiný!"

Díval jsem se na něho a přitom jsem si všiml, že ostatní mladíci v černých bundách okolo nás uzavřeli kruh. Chlapec s chladnýma očima přišel ke mně, strčil mne do prsou a zeptal se: "Ke které bandě tady patříš?"

"K žádné," odpověděl jsem, "chtěl jsem si jenom prohlédnout rumišťe. Je to snad zločin?"

Jeden mladík ze skupiny vystoupil dopředu. "Řekni, víš, co to je?" zeptal se a ukázal mi na svůj nůž. "To je čepel, mrňousi! Mohu ti s ní proříznout panděro, rozumíš? Nejsem totiž tak mírný jako Izrael!"

Chlapec označený za Izraele kývl na ostatní a řekl: "Vidíš, špicl tady může zatraceně rychle zemřít. Možná, že tě sám zlikviduju. Jestli chceš zůstat na živu, tak raději zmiz!"

Zuřil jsem a v kapse jsem sáhl po svém noži. Ale bylo mi jasné, že nemám dobré postavení. Nechtěl jsem být sice zbabělec, ale jistě se ještě naskytne příležitost, při které budu moci ukázat svoji odvahu. Přikývl jsem tedy, obrátil se a šel znovu k Washingtonovu parku a ke svému bytu. Slyšel jsem, jak se banda za mnou směje a chvástá. "Tys mu to dal, Izraeli, ten malý všivák to rychle pochopil! To bude spíš v pekle mráz, než aby se tu

ještě jednou ukázal."

Cítil jsem se pokořený. Šel jsem pod nadzemní dráhu v parku a posadil se na lavičku. Vůbec jsem nezapozoroval, že za mnou jde asi třináctiletý chlapec. Otočil jsem se a vtom jsem ho uviděl. Usmál se a sedl si vedle mne. "Byli dost zlí, že?" řekl.

"Jak to myslíš?" zeptal jsem se. "Každého zvlášť bych vyřídil, ale s celou partou jsem nechtěl mít nic společného."

"Zdejší gangy nejsou moc upejpavé," řekl, hmátl si pod košili a vytáhl cigaretu vlastní výroby. "Kdo nejde s nimi, ten je jim vydán napospas."

Zapálil si cigaretu a všiml si, že si ho prohlížím. "Kouříš hašíš?" zeptal se.

Odmítavě jsem potřásl hlavou.

"Chceš to jednou zkusit? Tahleta je dobrá, to ti říkám!"

"Jistě," odpověděl jsem. Toto odpoledne jsem už jednou upadl do nesnází, ale teď jsem chtěl jednat jako muž.

Z kapsy u košile vylovil pomačkanou a ohnutou cigaretu. Na obou koncích byla zatočená a tam, kde ji držel, ušmudlaná.

"Musíš ale dobře tahat," řekl, "jinak ti to uteče."

Zapálil mi ji a já jsem začal bafat.

"Ne," smál se. "Takhle!"

Dlouze zatáhl ze své cigarety a kouř nasál hluboko do plic. "Kamaráde, to je něco! Když jenom takhle bafáš, tak ti to shoří, a nic z toho nemáš. Plíce kouří, člověče!"

Vdechoval jsem kouř. Chutnal sladce a silně voněl.

"Co z toho máš?" ptal jsem se ho a již jsem na sobě pozoroval omamující účinek.

"Ta věc tě rozesměje," odpověděl. "Máš pocit, jako bys byl nejlepší tanečník, nejlepší milovník, nejsilnější bojovník. Všichni hoši tam vzadu na rumišti kouřili hašiš. Viděls, jaké měli červené oči? Když takhle září, víš hned, že jsou "nahore"."

"Kde to sháníte?" ptal jsem se.

"Ach to je úplně jednoduché. V okolí máme nejméně sto obchodníků. Může to obstarat většina velkých chlapců. Ti mají totiž lepší spojení na Kubu, do Mexika a tak. A já. Můj fotr to pěstuje na dvoře. Roste tam hodně plevel. Nikdo se o to nestará. A můj fotr trochu té věci rozumí a zasázel to mezi plevel a teď máme vlastní surovinu. Sice není tak dobrá jako ty druhé, ale také to nic nestojí."

"A kolik se musí zaplatit obchodníkovi?" zeptal jsem se, protože jsem se chtěl poučit. Trochu jsem se styděl, poněvadž tento chlapec byl informován lépe než já.

"Někteří berou za jednu cigaretu dolar. Někdy ji můžeš dostat i za 75 centů. Ale lepší je, když se koupí celá plechovka. Ale to musíš být pekelně opatrný. Hodně těch darebáků do toho namíchá všechno možné, takže to není čistá surovina."

Vykouřil jsem cigaretu, nohy natáhl před sebe a hlavu položil dozadu na lavičku. Zdálo se mi, že chladný vítr ani necítím, slabá závrať přešla. Měl jsem pocit, jako bych plul na vysněném obláčku.

Pootočil jsem hlavou a podíval se na chlapce. Seděl na lavici a hlavu měl opřenou v dlaních. "Myslím, že by tě to mělo rozveselit. Jak to, že se vůbec nasměješ?"

"Proč bych se měl smát?" odpověděl. "Můj fotr je ožrala. Totiž, vlastně ne můj pravý otec. V minulém roce se přistěhoval k mé matce. Ani nevím, kdo je můj otec. A tenhle darebák pořád mlátí mou matku. Minulý týden jsem ho chtěl od ní odtáhnout. Uhodil mne lahví a vyrazil mi dva zuby. Hodil jsem po něm hodinami a zasáhl ho do zad. Matka mi pak řekla, že jsem ničema a že mám jít k čertu. Prý jsem neměl žádný důvod, abych mu ublížil. A tak teď bydlím na ulici a čekám, že ho zabiju. S gangy nemám nic společného. S nikým nemám nic společného. Čekám jen na to, až objevím toho syčáka. A svou matku při tom vůbec nemám rád. No řekni sám, čemu bych se měl smát?"

Když mluvil, ani jednou nezvedl hlavu. "To je on, co sázel na dvoře marihuanu?" zeptal jsem se.

"Ano. Je také obchodník. Čekám jen, až ho potkám samotného, a zabodnu mu do těla nůž." Ted' zvedl hlavu. Měl ustaraný a unavený obličej. Byl to spíše obličej staré opice než třináctiletého chlapce. "A co tvůj fotr? Také chlastá?"

"Už nemám rodiče," lhal jsem. "Jsem úplně sám."

Chlapec se na mne podíval. "To jsem teď asi taky." Potom obživil. "Určitě se zase uvidíme. Dej pozor na gangy!"

"Jak je to vlastně s těmi gangy?" zeptal jsem se.

"Ó, ty bojují. Co jinak, buď jsou na cestě a přepadávají jiné gangy nebo zůstávají doma a obhajují vlastní území. A když nebojují proti sobě, tak alespoň proti policii. Jako zbraně používají všechno co jim přijde do rukou: nože, obušky, pistole, praky, boxery, uřezané brokovnice, benzínové bomby, kameny, řetězy od jízdních kol. Jako zbraně používají všechno, nač si jen vzpomeneš. Pilníkem si dokonce zašpičatí bodce deštníků a do bot si vpředu zatloukají hřebíky. Když tu ještě chvíli pobudeš, jistě to poznáš. Proto s nimi nechci mít nic společného a jdu jim z cesty. To se ještě naučíš, spolehni se."

Vstal, loudavě odcházel parkem, až zmizel v šeru. Šel jsem znovu ke Greene Place. Byla už tma.

KRVAVÝ KŘEST

O několik týdnů později jsem večer kolem osmé hodiny opustil svůj byt a šel až k hospodě "Papá John". U zdi tu lelkoval mladý Portorikánc jmenem Tino a kouřil cigaretu. Potkal jsem ho již několikrát a věděl jsem, že umí prvotřídně zacházet s nožem.

Oslovil mne: "Hej, Nicky! Nechceš k nám večer přijít. Myslím si, že by ses měl seznámit s Carlosem, prezidentem našeho gangu."

Již jsem o těchto večerech slyšel, ale nikdy jsem tam nebyl. A tak jsem Tinovo pozvání ochotně přijal a následoval ho tmavou vedlejší ulicí až do sklepního vchodu pod schody jednoho obytného domu.

Moje oči si těžko zvykaly na šero. V rohu svítila jediná stojací lampa. Okny a dveřmi z ulice ještě pronikalo trochu světla.

Když jsem vstoupil do tohoto prostoru, uviděl jsem páry, které se pevně objímaly a tancovaly podle zvuků tiché hudby. Hlavy měly vzájemně na ramenou, nohy se pohybovaly v rytmu hudby. Jeden chlapec držel v ruce za zády své dívky láhev vína. Při tom, jak se nakláněl za její šíji a dlouze pil, klopýtl.

Někteří chlapi seděli u stolu a hráli karty. Při tom kouřili. Později jsem zjistil, že to byla marihuana. Uprostřed stolu stála láhev vína.

V nejzastrčenějším rohu, co nejdále od lampy, ležely na rohožce dva páry. První dva zjevně spali, a druzí dva teď vstali, rty pevně spojené v dlouhém polibku, a zmizeli postranními dveřmi.

Tino na mne zamrkal. "Tam uvnitř stojí postel. Postarali jsme se, aby ji mohl použít každý, kdo chce."

Před nohama mi ležela hromada časopisů s obrázky nahých a polonahých žen.

Tino mne vzal za paži a táhl mne dále. "Hej, poslouvejte! Tohle je můj přítel. Co říkáte, nepřivítáme ho?"

Ze stínu u dveří vystoupila nějaká blondýnka a vzala mne za ruku. Měla na sobě těsný černý pulover a šarlatově červenou sukni. Byla bosá. Dal jsem jí ruku kolem pasu a řekl jí: "Hej, dítě, nechceš si se mnou zatancovat?" "Jak se jmenuješ," zeptala se. Než jsem stačil

odpovědět vložil se do toho Tino: "Nicky. Je to můj přítel a zatraceně dobrý rváč. Možná, že u nás zůstane."

Dívka se ke mně pevně přitiskla. "Výborně, Nicky! Když jsi tak dobrý rváč, pak nám ukaž, jestli umíš také tancovat!"

Cítil jsem, jak se při tanci ke mně tlačí svými boky.

Byla horká a cítil jsem každý pohyb jejího těla. Vsunul jsem jí ruku pod pulovrem na záda a přitiskl se k ní ještě těsněji.

Najednou se vzepřela a oběma rukama mě odstrčila. "Nech toho! Co si vlastně představuješ? Patřím Josému a když mu řeknu, že ses mne chtěl dotknout, rozseká tě na kousky."

Určitě mohla z mého obličeje poznat, jak jsem byl zmatený. Se smíchem jsem ji k sobě znovu přitáhl. Potom mi pevně přitiskla rty na ucho. "Je to přece poprvé. Jenom nepospíchej!"

Tančili jsme ještě chvíli. Potom jsem viděl několik mladíků při zkoušce odvahy nožem. Jeden chlapec stál u zdi a druhý mu vrhal nůž před nohy. Šlo o to, aby nůž dopadl co nejbližší ke špičce nohy. Když se při tom chlapec škulbl, byl zbabělec.

Přistihl jsem se, že si přeji, aby byl chlapec zasažen. Pomyšlení na krev mne vzrušovalo.

Blondýnka v černém pulovru mne táhla dál. "Pojď se mnou! Chci aby ses seznámil s důležitým mužem."

Následoval jsem ji do vedlejší místnosti. V křesle odpočíval dlouhý hubený Portorikánek, s nohama na stole před sebou. Na klíně mu seděla dívka a skláněla se nad ním, zatímco jí foukal do vlasů kouř z cigarety a smál se.

"Hej!" přivítal nás. "Copak nemáte žádné vychování? Nevidíte, že než sem vpadnete, musíte požádat o dovolení? Mohli byste mne překvapit při něčem, co nemusí jiný vidět!" smál se a uchopil dívku kolem pasu. Potom se podíval na mne a zeptal se: "Co je to zač?"

Blondýna odpověděla: "To je můj přítel Nicky. Přivedl ho Tino a říkal, že prý je dobrý rváč."

Hubený mladík odsunul dívku z klína a zkoumavě si mne prohlížel. Potom mi s úšklebkem podal ruku. "Dobrý večer, Nicky! Jsem Carlos, prezident Mau-Mau!"

Položil jsem ruku na jeho a okamžitě jsem ji odtáhl, jak požadoval zvyk gangu.

O Mau-Mau jsem již slyšel a viděl je na ulicích v jejich černých kožených bundách s dvojitým červeným M na zádech. Nosili zvláštní tyrolské klobouky, které byly často ozdobeny zápalkami. Většinou u sebe měli hole a boty měli tak špičaté, že s nimi mohli v několika vteřinách ukopat člověka k smrti.

Carlos kývl do rohu. Tam jsem objevil chlapce, s kterým jsem se setkal už na rumišti. "To je Izrael, náš vice prezident." Izrael si mne prohlížel s neproniknutelnou tváří, jako by mi chtěl očima vypálit díry. Měl jsem vyloženě nepříjemný pocit.

Později jsem poznal, že prezident a viceprezident jsou téměř stále spolu, aby se v případě napadení mohli vzájemně chránit.

"Kolik ti je, Nicky?" ptal se Carlos.

"Šestnáct, " odpověděl jsem.

"Rozumíš trochu rvačce?"

"Jasně, " odvětil jsem.

"A v případě nutnosti se rveš s každým i s policií?"

"Jasně, " opakoval jsem.

"Už jsi někoho ubodal?"

"Ne, " přiznal jsem lítostivě.

"Už se někdo snažil ubodat tebe?"

"Ano, " odpověděl jsem.

"Ano?" Zdálo se, že Carlosův zájem vzrůstá. "A cos s tím všivákem udělal?"

"Vůbec nic, " odpověděl jsem. "Jenom čekám, až ho zase objevím, a pak ho oddělám."

Izrael se přidal. "Poslouchej! Když chceš patřit k našemu gangu, tak musíš být jako my. Jsme ze všech gangů nejdivočejší. Bojí se nás dokonce i policie. Ale zbabělce nepotřebujeme. Jestli k nám chceš patřit a nejsi zbabělý, dobře. Ale když se uleješ, rozřízneme ti břicho."

Věděl jsem, že Izrael mluví pravdu. Už jsem slyšel, jak oddělali chlapce z vlastního gangu, protože vyhradil některého člena.

"Musíš si pamatovat dvě věci, " řekl Carlos. "Když vstoupíš do Mau-Mau, tak je to navždy. Nikdo nevystupuje. A za druhé: Když tě čapnou bulíci, a ty něco vyzvoniš, chytne nás si tě. Buď když půjdeš z basy, nebo když se tam objevíme sami." Izrael se usmíval. "No, chlapče? Co říkáš? Ještě k nám chceš patřit?"

"Dejte mi tři dny čas. Když vstoupím do vašeho gangu, pak to chci učinit opravdově."

"Dobře, dítě, " řekl Carlos. "Tři dny můžeš přemýšlet. A potom přijdeš znovu sem a řekneš nám, jak ses rozhodl."

Stále ještě se krčil v křesle a nohy měl na stole. Znovu k sobě přitáhl dívku.

Chtěl jsem už odejít, ale Carlos řekl: "Ještě něco, Nicky. Když komukoliv řekneš, kde jsme k nalezení, jsi tak jako tak vyřízený, jasné?"

"Jasně, " odvětil jsem a věděl jsem, co tím myslel. Když jsem byl na ulici zeptal jsem se Tina: "Co myslíš? Mám vstoupit?"

Tino pokrčil rameny. "Není to špatný kšeft. Když k nám budeš patřit, postarají se o tebe. A když k nám nevstoupíš, potom teprve se budou o tebe starat. Nemáš na vybranou. Kromě toho stejně musíš k nějakému gangu patřit, jestli chceš na tomto území zůstat naživu."

"A co je to zač, ten Carlos?" ptal jsem se.

"To je správný chlap. Moc toho nenamluví, ale když něco řekne, pak je to na místě. Je náš šéf a všichni ho uznáváme."

"Je to pravda, že prezident může mít každé děvče?"

"Ano," potvrdil Tino. "Je jich přibližně pětasedmdesát a prezident si vždycky vybere, kterou chce. Když se mu zlíbí, má každý den jinou. A to se děvčatům líbí. Jít s prezidentem je pro ně ctí. Dokonce se o to hádají. A to není ještě všechno. Gang se o prezidenta stará. Prezident si může vybrat jako první ze všeho, co ukradneme. Většinou to stačí na nájemné, jídlo a oblečení. Být prezidentem to už něco znamená."

"Řekni, Tino, když umíš zacházet tak dobře s nožem, proč nejsi prezidentem?"

"To není pro mne. Prezident se nesmí moc prát, musí se držet zpátky a všechno plánovat. Ale já chci být raději v akci. Prezident - ne to pro mne není."

Se mnou by to bylo stejné, pomyslel jsem si. Také se rád peru.

Tino šel do hospody a já jsem se vracel ke Greene Place. Když jsem si představil, co mne čeká - večery, děvčata, avšak především rvačky, tlouklo mi srdce rychleji. Snad někoho opravdu ubodám. Skoro jsem viděl krev, jak mi kape z rukou na zem. Šel jsem dál a bodal jsem rukou do vzduchu, jako bych chtěl ubodat nějakého protivníka. Carlosovi jsem slíbil, že se do tří dnů rozhodnu, ale už jsem byl rozhodnut.

Za dva dny jsem byl večer opět v hlavním sídle gangu. "Přicházíš právě včas, už je tady chlapec, který se chce stát členem Mau-Mau," pozdravil mne Carlos u dveří. "Chceš se podívat jak ho přijímáme?"

Nevěděl jsem oč jde, přikývl jsem však. Carlos pokračoval: "Možná, že nám dnes řekneš, že chceš u nás zůstat, ne?"

"Jasně, " odpověděl jsem. "Chci bojovat. Věřím, že jsem stejně tvrdý jako ostatní. Ve rvačkách možná většině chlapců ještě něco předvedu."

"Dobře," řekl Carlos. "Nejdříve můžeš přihlížet a pak přijdeš na řadu. K tomu, abychom poznali, že nejsi zbabělec, máme dva způsoby. Buď budeš držet, když tě bude bít pět našich největších chlapců nebo budeš stát u zdi a čekat na nůž. Když se ukáže že se bojíš,

nemůžeš být členem gangu. Je to dost surové, ale alespoň pak budeme vědět, že jsi opravdový chlap."

Rozhlédl jsem se po místnosti a uviděl toho druhého chlapce. Bylo mu možná třináct let, v obličejí měl pihy a do očí mu padal dlouhý pramen vlasů. Byl malý a slabý. Ruce mu strnule visely podél těla. Přes opasek mu visela bílá košile s dlouhými rukávy. Zdálo se mi, že jsem ho už viděl ve škole, ale nebyl jsem si zcela jist, protože byl mladší než já.

Bylo tu asi čtyřicet chlapců a dívek a napjatě čekali, jak se chlapec předvede. Carlos jim přikázal, aby udělali místo. Postavili se kolem zdi. Jenom jednu nechali volnou, tu, u které stál chlapec. Carlos držel v ruce vysunovací nůž. Čepel se blýskala v přítmí.

"Teď se otočím a jdu dvacet kroků zpět, " řekl. "A ty zůstaneš tam, kde teď stojíš. Myslíš, že jsi tvrdý hoch. No dobře, to hned uvidíme. Až udělám dvacet kroků, otočím se a hodím nůž. Když sebou škubneš, nebo uhneš, jsi zbabělec. Jestli se ani nehneš, i kdyby tě nůž zasáhl, jsi správný chlap a můžeš být členem Mau-Mau. Rozumíš?"

Chlapec přikývl.

"Ještě něco," řekl Carlos a podržel chlapci nůž před nosem. "Jestli mezitím, co půjdu a budu počítat, dostaneš strach, stačí zakřičet. - Ale potom se tu už neukazuj. Jinak ti totiž uřízneme uši a necháme ti je spolknout. Potom ti vývrtkou vytáhneme pupek a necháme tě vykrváčet."

Děvčata i chlapci se smáli a tleskali. "Rychle Carlosi, začni!" volali na něj.

Carlose se obrátil k chlapci zády a kráčel pomalu místností. Špičku nože držel mezi dvěma prsty ve výši svého obličejí.

"Jedna ... dva ... tři ... všichni začali povykovat. "Dej mu to Carlosi! Vybodni mu oko! Nech to dítě vykrváčet!"

Chlapec se tlačil na zeď jako myš, která je vehnána kočkou do úzkých. Zoufale se snažil být statečný. Paže tiskl k tělu, ruce měl zařaty v pěsti. Bylo jasně vidět, jak mu pod kůží zbělely klouby. Obličej měl popelavý, oči hrůzou otevřené.

"Jedenáct... dvanáct. . . třináct..." odpočítával Carlos nahlas, jak odměřoval vzdálenost. Napětí stoupalo a chlapci a děvčata stále hlasitěji volali po krvi.

"Devatenáct... dvacet. . ." Carlos se pomalu otočil, pravou ruku přitáhl pomalu zpět k uchu a stále držel nůž za špičku ostré čepele. Ostatní byli jako posedlí touhou po krvi. V okamžiku, kdy se Carlos trochu předklonil, skryl chlapec obličej do dlaní a zakřičel: "Ne, ne!" Nůž se zabodl do zdi centimetr od jeho hlavy.

"Zbabělec, zbabělec!" řvali všichni.

Carlos se rozzuřil. Stiskl rty a oči se mu zúžily. "Sbalte ho!" poručil. Dva šli k němu, chytili ho za ruce a přitiskli ke zdi.

Carlos šel přes místnost a zůstal stát před chlapcem. "Zbabělče, " zasyčel. "To jsem věděl hned, když jsem tě poprvé uviděl. Teď bych tě měl vlastně oddělat!"

Ostatní ho chytili za slovo. "Zlikviduj ho! Zabij toho všiváka!"

"Víš, co tady děláme se zbabělci?" zeptal se Carlos. Chlapec se na něj podíval, pohnul rty, ale nevypravil ze sebe ani slovo.

"Řeknu ti to! Uřízneme jim křídla, aby už nemohli létat!"

Vytáhl nůž ze zdi. "Natáhněte ho!" poručil.

Dříve než mohl chlapec něco udělat, chytili ho ostatní za ruce a nohy a roztáhli ho na zeď. Pohybem, který nepostřehlo ani oko, vrazil Carlos chlapci nůž do podpaždí. Ten zařval bolestí. Vytryskla krev a rychle zbarvila bílou košili do červena.

Carlos vytáhl nůž a vzal ho do své druhé ruky. "Vidíš," řekl a zabodl mu čepel do druhé podpažní jamky, "jsem také docela dobrý levák!"

Chlapci teď svou oběť pustili. Ubožák se zhroutil na zem. Řval a válel se po podlaze. Jeho košile byla úplně prosáklá světle červenou krví.

"Odneste ho ven!" přikázal Carlos. Dva hoši vzali raněného surově z podlahy. Chlapec škulbl hlavou nazpět a když se dotkli jeho paží, řval bolestí. Carlos ho udeřil do obličeje rukou a křik umkl. Chlapcovy oči se strnule dívaly kamsi přes jeho ruku.

"Běž domů, zbabělče! A když tě ještě jednou uslyším křičet a když nás prozradíš, pak ti vyříznu jazyk, rozumíš?" řekl a pozvedl zakrvavený nůž s perleťovou rukojetí. "Rozumíš?" opakoval.

Dítě přikývlo.

Hoši ho po podlaze odtáhli až na chodník.

Carlos se otočil a podíval se na mne. "Kdo je další?" ptal se. Ostatní ztichli.

Teď jsem byl na řadě já.

Vzpomněl jsem si, že Carlos řekl, abych si sám zvolil, jakou chci zkoušku. Můj rozum mi říkal, že Carlos je stále ještě rozzlobený. Když teď na sebe nechám vrhat nůž, bude se Carlos schválně snažit, aby mne zasáhl. Bude přece jen chytřejší zvolit druhý způsob.

"Máme tady ještě nějakého zbabělce?" zeptal se Carlos.

Jedna z dívek, vysoká, štíhlá, v černých úzkých kalhotkách zvolala: "Co je, mrňousi, bojíš se? Jestli ti chybí krev, můžeme ti nějakou dát!" Ostatní se smáli. Měla pravdu. Tam, kde předtím stál ten ubohý chlapec, byla na podlaze velká kaluž krve.

Řekl jsem: "Ne, nemám strach. Můžeš to zkusit, dítě! Kde jsou ti hoši, co mi chtějí nařezat?"

I když jsem se snažil, abych dělal dobrý dojem, cítil jsem, že ve mně roste strach. Věděl jsem, že to musím skrývat. Tito lidé to mysleli vážně. Ale raději jsem chtěl zemřít, než abych byl zbabělcem. Řekl jsem tedy: "Jsem připraven!"

Carlos zavolal pět jmen. "Jonny!" Vystoupil malý statný chlapík a postavil se přede mnou. Byl dvakrát tak široký jako já, měl zbrázděné čelo a skoro žádný krk. Vypadalo to, jako by mu hlava seděla přímo mezi rameny.

Snažil jsem se představit si svých pětapadesát kilogramů proti jeho devadesáti. Bezvýrazně si mne prohlížel a čekal na povel k zásahu.

"Mattie!" Vystoupil další chlapec. Byl velký asi jako já, ruce však měl mnohem delší. Skrčil hlavu na hrudník a zezdola si mne měřil. Přitom pohyboval pěstmi jako boxer. Pak prudce rozdával rány do vzduchu. Předváděl své boxerské umění. Dívky hvízdaly.

"José!" Objevil se třetí chlapec. Od levého oka až k bradě měl hlubokou jizvu. Vysvlékl košili, aby ukázal své svaly. Vypadal jako vzpěrač. Chodil kolem mne a ze všech stran si mne prohlížel.

"Sova!" Dívky a chlapci v místnosti řvali. Sova byl zřejmě jejich miláčkem. Později jsem zjistil, že Sova mu říkali proto, že v noci viděl stejně dobře jako ve dne. Při pouličních rvačkách šel pokaždé docela vpředu, protože objevil protivníka jako první. Měl velké kulaté oči a nos jako skobu. Bylo vidět, že ho měl už víckrát zlomený. Jedno ucho měl napůl utržené. Při jedné rvačce ho zasáhl obušek opatřený hřeby a polovinu ucha mu utrhl. Sova byl malý, tlustý hoch s nejsprostším výrazem, jaký jsem kdy viděl.

"Pace!" Ale toho jsem už nespatriil. Slyšel jsem, jak za mnou zavolal: "Hej, Nicky!" Otáčel jsem se za ním, avšak on mne už ze zadu bušil pěstmi do pasu. Byla to nepředstavitelná bolest. Měl jsem pocit, že mi urazil ledviny. Zatímco jsem lapal po vzduchu, udeřil mne ještě několikrát. Když jsem se chytil za ledviny, druhý mne zase tloukl do žaludku, takže jsem byl úplně bez dechu.

Neměl jsem ani nejmenší možnost se bránit. Cítil jsem jak padám. Někdo mne chytil za mé dlouhé vlasy. Tělo spadlo na zem, ale hlava byla znovu vytažena do výše. Kdosi mi hodil do obličeje špinavou botu. Na rtech jsem cítil písek. Dopadalo stále více ran a úderů.

Potom se mi zatmělo před očima a na víc se nepamatuju.

Později jsem cítil, jak mi někdo popleskává po tvářích. "Hej , probud' se!"

Snažil jsem se jak jsem mohl, ale neviděl jsem nic jiného než strop. Když jsem si rukou otřel obličej, ucítil jsem krev. Potom jsem uviděl tlustého hoča, kterému říkali Sova. Krev mne pobláznila. Napřáhl jsem se a udeřil ho pěstí do úst. Najednou se mi vrátila všechna energie. Ležel jsem na zádech, trhal sebou sem a tam, zasahoval každého, kdo byl nablízku, křičel a mlátil nohama a rukama kolem sebe.

Někdo mne chytil za nohy a tlačil je dolů. Zuřivost mne opustila. Nade mnou se skláněl usmívající se Izrael.

"Patříš k nám, Nicky! Tebe můžeme potřebovat. Jsi všechno jiné, ale ne zbabělec. To je jasné. Tumaš!" vtiskl mi něco do ruky.

Byl to revolver. "Jsi členem Mau-Mau, Nicky! Mau-Mau!"

ŘÁDĚNÍ NA ULICÍCH

S Izraelem jsme byli od samého začátku nerozluční přátelé. Za tři dny přišel ke mně, aby mi oznámil, že se chystá bitka s Biskupy. Konečně možnost použít revolver, možnost bojovat!

Členové Mau-Mau se mají shromáždit ve Washingtonově parku. Setkáme se v devět hodin večer. Naše válečná rada jednala s válečnou radou Biskupů a domluvila s tímto černošským gangem místo a čas: v 10 hodin na sportovním hřišti.

Izrael mi řekl: "Vezmi s sebou svůj revolver. My jim to ukážeme! Když při tom budeme muset vraždit, tak budeme. I když utrpíme ztráty, budeme bojovat až do konce. Jsme Mau-Mau. Afričtí Mau-Mau pijí krev, a my jsme zrovna jako oni."

Gang se sešel až o půl deváté. Zbraně jsme schovali v korunách stromů, nebo ve vysoké trávě v parku, pro případ, že by se objevila policie. Dnes se však nikdo neukázal. Carlos a Izrael udíleli rozkazy. Kolem desáté hodiny se v parku hemžilo více než sto chlapců. Mnozí z nich měli revolver, většina měla nože. Ostatní přinesli baseballové pálky, obušky pobité hřebíky nebo řetězy od jízdnicích kol, což byly zvláště nebezpečné zbraně. Carlos měl půl metru dlouhý bajonet a Hector svou uřezanou brokovnici. Někteří chlapci měli jít o dva domovní bloky dále a za školním dvorem v parku znemožnit Biskupům útek. Měli počkat, až uslyší bojovou vřavu, a potom zasáhnout z boku. My ostatní jsme měli za úkol přijít z ulice a snažit se vylákat Biskupy tak daleko, aby se dostali do našeho sevření.

Vytáhli jsme zbraně ze skrýší a šli. Tino byl vedle mne a šklebil se: "Tak co, Nicky? Máš strach?"

"Jak to? Na to jsem už dlouho čekal!" řekl jsem a rozevřel bundu tak, aby bylo vidět revolver.

"Kolik máš kulek?" zeptal se.

"Je plný! Pět výstřelů!"

"Chlapče, chlapče," řekl a dlouze hvízdal mezi zuby. "To není špatné! S tím můžeš dneska určitě aspoň jednoho z těch černých bastardů oddělat. Já zůstanu u svého nože!"

Rozdělili jsme se na menší skupiny, abychom nepozorovaně přešli kolem policejní stanice. Před školou jsme se zase shromáždili a Carlos dal signál k útoku.

Kolem domu jsme se dostali na hřiště. Biskupové nás už čekali. "Do toho! Do toho! Zabijte je!"

křičeli jsme, když jsme probíhali prostorem, který odděloval oba gangy.

Tlačil jsem se dopředu a z opasku vytrhl revolver. Izrael unikl ke straně a mával svou baseballovou pálkou. Všude kolem mne utíkali křičící a řvoucí chlapci, kteří se vzájemně tloukli. Byla však tma a udržet gangy odděleně bylo velice obtížné. Viděl jsem Hektora, jak běží přes basketbalové hřiště. Někdo ho napadl poklopem od popelnice. Hektor padl zády na zem. Přitom zazněl z jeho revolveru výstřel a bylo slyšet výkřik.

Najednou jsem byl napaden zezadu a padal jsem na tvrdý beton. Napřáhl jsem ruce, abych zmírnil náraz. Cítil jsem jak se mi na dlaních sedřela kůže. Ohlížel jsem se po svém protivníkovi a jen tak tak jsem se sehnul a těsně vedle mé hlavy dopadl úder baseballové pálky. Slyšel jsem, jak se dřevo tříští o beton.

Mau-Mau začali řvát, když zezadu zasáhl zbytek našeho gangu. Znovu jsem se postavil na nohy a viděl jsem, jak zcela zmatení Biskupové utíkají ke krátkým uličkám, které vedly k St. Edward Street. Izrael byl vedle mne a křičel: "Zastřel ho, Nicky! Toho vpředu!"

Ukazoval na chlapce, který se chtěl skrýt do bezpečí. Byl však zraněn. Mohl proto jenom poskakovat a zůstal pozadu za utíkajícími Biskupy. Zamířil jsem svůj revolver na kolísající postavu a stiskl. Zazněl výstřel, ale mladík utíkal dále. Chytil jsem zbraň oběma rukama a střelil ještě jednou.

"Dostals ho! Je tvůj!" křičel Izrael. Chlapec vpředu upadl a plížil se namáhavě dál. Izrael mne uchopil za paži a křičel: "Zmizet, Nicky! Přijdou bulíci!" Slyšeli jsme pískat policii. Policisté se snažili zatarasit Biskupům cestu, která vedla na ulici. My jsme utíkali opačným směrem a rozdělili se po celé zadní části hřiště. Když jsem přelézal zavírací řetěz, krátce jsem se otočil. Ve slabém světle jsem viděl, jak na zemi nehybně leží tři chlapci, zatímco ostatní sedí a drží si svá zranění. Celá bitka netrvala déle než deset minut.

Běželi jsme přibližně o šest nebo sedm bloků dále, až jsme byli tak vyčerpaní, že jsme se museli zastavit. Carlos a dva jiní chlapci na nás čekali. Skočili jsme do jedné kanalizační jámy za benzínovou pumpou.

Izrael byl úplně bez sebe a smál se, až se skoro dusil. "Viděli jste Nickyho, jak bláznil?" sotva popadal dech. "Určitě si myslel, že je v nějakém filmu z divokého západu a pořád střílel do vzduchu!"

Ostatní se také smáli. Upadl jsem. Leželi jsme na zádech a smáli se, až jsme se za boky popadali.

Cítil jsem se dobře. Viděl jsem jak tekla krev. Někoho jsem postřelil, možná, že jsem ho dokonce usmrtil. Ale utekli jsme. Nikdy předtím jsem necítil takovou sounáležitost s lidmi jako v této jámě. Bylo to, jako bychom byli jedna rodina. Poprvé v životě jsem pocítil, že jsem oblíben.

Izrael objal má ramena. "Jsi správný chlap, Nicky. Takového, jako jsi ty, jsem už dávno hledal. Jsme stejní, víš to? Oba jsme blázni!"

Znovu jsme se smáli. Cítil jsem, že je pořád lepší být blázen a oblíbený, než normální a osamělý.

"Co byste tomu řekli, kdybychom se teď napili?" zeptal se Carlos, který jako první překonal všeobecné vzrušení. "Kdo má peníze?"

Všichni jsme byli na mizině.

"Obstarám je, " nabídl jsem se.

"Jak? Chceš někoho oloupit?" ptal se Izrael.

"Správně, mrňousi! Jdeš se mnou?"

Izrael mi dal pěstí do ramene. "Jsi opravdu správný, Nicky! Nemáš žádné srdce, žádné city. Chceš jenom pořád bojovat. Pojd' chlapče, jdeme na to!"

Podíval jsem se na Carlose, který byl koneckonců naším vůdcem. Už byl na nohou. Při této příležitosti jsem poprvé pochopil, že chlapi půjdou vždy za tím, kdo je nejsprostší, nejkrvavější a nejodvážnější.

Na rohu ulice svítily lampy v malém bufetu, který byl otevřen celou noc. Vstoupil jsem tam jako první.

Uvnitř byli tři lidé; z toho dva, muž a žena za pultem. Host právě vstal a platil. Šel jsem k němu a přitiskl ho k pultu. Překvapeně se otočil a zhrzil se. Rty se mu chvěly, když uviděl nůž, který jsem mu přiložil na žaludek.

"Pojd', stařečku, dej mi!" řekl jsem a hlavou ukázal na bankovky v jeho ruce.

Muž za pultem šel k telefonu. Izrael vysunul čepel svého nože a chytil muže za zástěru. Potom si ho přitáhl k sobě a řekl mu: "Člověče, chceš snad umřít?" Slyšel jsem, jak žena těžce oddechuje. Dala si ruku na ústa, aby potlačila výkřik. Izrael muže odstrčil, a ten spadl do pytle s burskými oříšky. Potom vzal telefonní sluchátko. "Chceš zavolat policii, co?" vysmíval se. "Tak na, tu máš!" odtrhl telefon od zdi a hodil mu ho. "Zavolej si!" Rozrušený muž nechal viset aparát na šňůře.

"Rychle, starý. Nemohu čekat celou noc!" nutil jsem hosta. Zvedl třesoucí se ruku a já mu vytrhl bankovky z ruky.

"Je to všechno?" zeptal jsem se. Chtěl odpovědět, nevydal však ze sebe ani hlásky. Obrátil oči v sloup a z úst mu vytékaly sliny. Vyzrazil ze sebe něco nesrozumitelného.

"Rychle, dělejme, ať se odsud dostaneme!" naléhal jiný chlapec. Carlos otočil klíčem u pokladny a vybral všechny bankovky. My jsme mezitím vyšli ze dveří. Starý muž se krčil na zemi, ruce tlačil k hrudníku a sténal.

"Hej, počkejte!" zavolal Izrael. Z kapsy vzal plnou hrst drobných. Smál se: "Bez spropitného nesmíš hospodu opustit." Všichni jsme se smáli.

Vzal jsem těžkou cukřenku a mrštil ji do okenní tabule.

"Chlape, ty ses zbláznil!" supěl Carlos, zatímco jsme utíkali. "To přivede na nohy policii z celého Brooklyn. Teď ale musíme doopravdy zmizet." Ještě jsem zahlédl, jak se ten starý muž zhroutil a padl na tvář. Potom jsme se smíchem utíkali domů.

Za dva měsíce chytila Carlose policie a byl odsouzen k šesti měsícům vězení. Toho večera měl náš gang společné shromáždění, a to ve školní hale. Po vyučování sice do budovy nikdo nesměl, avšak domovníkem tam byl Firposův otec, a ten nás tam vždycky pustil, protože se bál svého syna.

Toho večera jsme zvolili za prezidenta Izraele a já jsem byl jednohlasně jmenován jeho zástupcem.

Po shromáždění jsme oslavovali ve školním sklepě. Bylo zde hodně děvčat. Jeden z chlapců mne seznámil se svou sestrou Lydií, která bydlela zrovna proti škole. Tu noc jsme zůstali ve škole dlouho, kouřili marihuanu a líbali se. Ostatní páry tančily za zvuků starého gramofonu.

Táhl jsem Lydii za ruku. "Rychle, pojďme tudy ven!" Když jsme vycházeli ze dveří, přitiskla se ke mně. "Patřím tobě, Nicky! Když mne chceš, budu ti navždy patřit!"

Šli jsme k Washingtonovu parku, nenašli jsme tam však místo, kde bychom mohli být sami. Konečně jsem přehodil Lydii přes zavírací řetěz. Se smíchem spadla do vysoké trávy na druhé straně. Skočil jsem za ní a uprostřed plevele jsme leželi v objetí. Hihňala se, když jsem se jí dotýkal. Najednou jsem však měl pocit, jako by se na nás někdo díval. Pohlédl jsem k oknům protějšího domu a zpozoroval jsem, že se na nás dívá asi tucet dívek z dívčího domova. Jako bychom spolu spali na jevišti operního divadla.

Chtěl jsem vstávat, avšak Lydia mi řekla: "Co je?"

"Podívej se tam naproti!" řekl jsem. "Dívá se na nás celé to zavšivené město!"

"Koho to ruší?" zeptala se Lydia a znovu mne přitiskla k sobě.

I potom jsme tam chodili a vůbec se nestarali o zvědavé tváře v domě naproti ani o páry, které ležely v trávě vedle nás.

V dalších čtyřech měsících jsem byl čtyřikrát zadržen policií. Nikdy mi však nemohli nic dokázat. Vždy jsem se z toho dostal; pouze mne varovali.

Byl jsem šťasten. Členové gangu mne ctili. Nikdy jsem se nebál. Bojoval jsem stejně odvážně za denního světla jako pod pláštěm noční tmy.

Jednou večer mi jeden člen Mau-Mau sdělil, že Lydia o mne hovořila s nějakým darebákem. Rozzuřil jsem se a vyhrožoval jsem, že ji zabiji. Když jsem přišel do jejího bytu, mluvil jsem s jejím starším bratrem Luisem, a ten mne správně informoval. Předešlého večera prý napadl Lydii na ulici nějaký darebák a chtěl mou adresu.

Spolu s Izraelem a šesti mladíky jsme toho kluka navštívili. Našli jsme ho na rohu jedné ulice Mau-Mau ho obklopili. Potom jsem ho srazil k zemi a vrhl se na něho s kovovou

trubkou. Žebrol o život. Tloukl jsem ho však, až konečně nemohl ani zvednout ruce, aby se chránil před údery.

"Ty špinavče! Teď víš, co se stane, když se někdo dotkne mého děvčete!" Potom jsme utekli. Pospíchal jsem k Lydii, abych jí vyprávěl, co jsem učinil k uhájení její cti, přestože ještě před chvílí jsem byl pevně rozhodnut, že s ní naložím stejně jako s tím chlapcem.

V létě byly pouliční bitvy stále prudší. Vedro v bytech bylo nesnesitelné, takže většinu noci jsme trávili na ulici. Nebylo téměř noci, kdy bychom něco nepodnikli.

Nikdo z nás nevlastnil auto. Když jsem někam chtěl, tak jsem jel podzemní dráhou nebo jsem ukrádl auto. Jezdit jsem sice neuměl, ale jednou večer přišel Mannie Durango a navrhl mi: "Pojď, obstaráme si vůz a uděláme si malý výlet!"

"Už sis nějaký vyhlédl?" ptal jsem se. "Jo, zrovna za rohem. Je prima, nějaký hlupák v něm nechal klíče!"

Mannie měl pravdu. Auto bylo vynikající. Byl to Chevrolet se skládací střechou. Skočili jsme do něho a Mannie si sedl za volant, zatímco já jsem se zabořil do sedadla jako někdo, kdo opravdu nemusí nic dělat. Mannie otáčel volantem sem a tam a ústy napodoboval zvuk motoru.

Smál jsem se. "Řekni Mannie, umíš opravdu řídit?"

"Jistě, dávej pozor!"

Otočil klíčem a motor zabručel. Potom zařadil zpátečku a přidal plyn. Chevrolet zahučel dozadu a vrazil do nákladáku. Slyšeli jsme, jak se rozbilo sklo.

"Človče, " zvolal jsem. "Ty jsi opravdu vynikající řidič! Vidím, že s tím opravdu umíš zacházet. A jak teď opačným směrem?"

Mannie zařadil rychlost a já jsem se pevně přidržel, zatímco Chevrolet vrazil do jiného zaparkovaného vozu. Znovu se ozvalo zadunění a třeskot rozbíjejícího se skla.

Oba jsme se smáli tak hlasitě, že jsme ani nespozorovali, že se k nám z domu s křikem žene nějaký muž.

"Honem, ať jste z mého vozu pryč, všiváci!" křičel a snažil se mne dostat ze sedadla. Mannie zařadil zpátečku, a tím ho vyvedl z míry. Vzal jsem láhev s limonádou, která byla na předním sedadle a mlátil jsem ho s ní do ruky, kterou se pevně držel vozu. Muž řval bolestí. Mannie znovu rozjel auto dopředu, a tak jsme ujeli. Láhev jsem vyhodil a slyšel jsem, jak se roztránila na chodníku. Ujeli jsme.

Mannie jezdit neuměl. Se skřípajícími koly tak tak vybral následující zatáčku a po Park Avenue jel po nesprávné straně. Dva protijedoucí vozy jsme minuli jen tak o vlásek. Třetí, aby zabránil srážce vyjel na chodník. Smáli jsme se. Mannie projel kolem benzinové stanice a zahrnul do boční ulice.

"Teď tu bednu podpálíme, " navrhoval.

"Ne, to je nádherný vůz. Ten si necháme. Pojd', předvedeme se v něm děvčatům!"

Mannie však neuměl otočit, a tak konečně zastavil proti nějakému nákladáku. Vyskočili jsme, utekli a zanechali hrozně zřízený vůz pod obrovským nákladákem.

Mannie byl chlapec podle mého gusta. Ani jsem netušil, jaká hrůza ho ještě čeká.

Každý den byl plný zločinného řádění. Noci byly ještě horší. Jedné noci chytil Tony a čtyři hoši jednu ženu, odtáhli ji do parku a znásilnili ji. Později Tonyho poznala a byl odsouzen na dvanáct let do vězení.

Krátce poté nás bylo jednou šestnáct pohromadě. Přepadli jsme jednoho italského chlapce, který vstoupil na naše území. Obklopili jsme ho a srazili k zemi. Stál jsem nad ním a ohrožoval nožem jeho ohryzek. S proklínáním mi vyrazil nůž z ruky, avšak Tino nůž zachytil a řízl jím chlapci napříč přes obličej. Potom mu strhl s těla košili a na záda mu vyřízl veliké M. "Teď víš, že jsi na území Mau-Mau nic neztratil!" řekl. Potom jsme krvácejícího chlapce nechali.

Noviny psaly denně o vraždách v zahradách, v podzemní dráze, ve vedlejších ulicích, na chodbách velkých činžákových, na tmavých postranních cestách. Každou noc docházelo k bitkám.

Mnozí majitelé obchodů si obstarali policejní psy a v noci je měli ve svých obchodech.

Gangy byly stále lépe organizovány. Tvořily se nové. Také na našem území se objevily nové bandy: Skorpioni, Viceroy a Quentos.

Brzy jsme zjistili, že policejní předpisy v New Yorku zakazují policistům prohlížet děvčata. Proto jsme nechali svá děvčata, aby nám nosila nože a revolvery, dokud jsme je zase nepotřebovali. Když nás policie zastavila a prohlížela, stály dívky vedle nás a křičely: "Hej, ty špinavý bulíku, proč si nepohlédneš mne? Nechala bych tě pak zavřít do tvého vlastního vězení. Nechtěl bys to zkusit? No tak pojd'!"

4. července se všechny gangy setkávaly na ostrově Coney Island. Noviny odhadovaly, že se tu shromáždilo více než 8 000 mladistvých gangsterů, z nichž ani jeden nezaplatil za vstup. Jednoduše se prodrali bránou a nikdo se jim neodvážil říci ani slovo. A stejně tak se chovali i v podzemní dráze.

1. srpna byl Izrael zatčen policií. Když se vrátil z vězení, řekl nám, že jeho situace není ani zdaleka růžová. Mel by zůstat v pozadí, dokud se situace neuklidní. Byli jsme s tím srozuměni. Gang mne zvolil za prezidenta. Izrael měl být mým zástupcem. Když jsem nastoupil svůj úřad, patřil jsem ke gangu teprve šest měsíců.

Brzy jsem poznal, že Mau-Mau jsou velice obávaní a já že mám pověst krvelačného rváče. Dělal mi to dobře.

Jednou večer jsme šli všichni na taneční zábavu, kterou uspořádala církev. Církev se snažila získat mládež z ulice všemi prostředky. Proto v blízkosti policejní stanice otevřela sál

pro mladistvé, kde se koncem týdne mohlo tančit. Mladíci stáli venku a pili pivo a levné víno. Před týdnem jsme se tam opili a když nás kněží vyzvali, abychom se uklidnili, nařezali jsme jim. Potom přišla policie. Skoro každý páteční večer se tam změnil ve vzpouru.

Tento večer jsem šel s Manniem a Pacem. Všichni tři jsme hodně pili a kouřili marihuanu. Objevil jsem jedno hezké světlomasé děvče. Několikrát jsem s ní tančil. Vyprávěla mi o svém bratru, který měl těžkosti s gangem Fantomů.

"Kde je tvůj bratr teď?" zeptal jsem se. "Když já nedovolím, nikdo mu nesmí nic udělat. Promluvím s ním."

Dívka odvedla mne a Mannieho do rohu a představila mi svého bratra. "Viš co, " řekl jsem mu, "tvoje sestra je milé děvče. Občas bych s ní chtěl chodit a protože se mi líbí, postarám se i o tebe."

S dívkou jsem si domluvil schůzku v kině a řekl jsem jí, že jsem prezidentem Mau-Mau. Měla sice strach, ale řekla mi, že by se mnou chtěla chodit. Jiný chlapec se jí prý nesmí dotknout. Líbali jsme se a já jí slíbil svou ochranu.

Když jsme se podívali ke dveřím, viděli jsme, jak právě přicházejí tři Fantomové, jako vždy oblečení do barevných bund a kostkovaných kalhot, obtočení dlouhými řetězy. Jeden z chlapců pohyboval svazkem klíčů a kýval na blondýnku. Ustoupila a já jsem ji objal paží. "Hej, dítě, " řekl druhý. "Půjdeme spolu? Můj bratr má venku vůz, na zadním sedadle budeme sami."

"Chceš být zabit?" zeptal jsem se.

"Nech toho, " odpověděl. "Už mám plán, co venku uděláme s tím tvým ožralým přítelem. A tebe pak vyřídíme hned s ním, ty ožralo!"

Vtom mu vrazil Mannie loktem do žeber. Otočil hlavou: "Kdo to byl?"

Mannie se usmál. Cítil jsem, že ve vzduchu visí zloba a řekl jsem: "Nikdo." A ustoupil jsem. Ale chlapec srazil Mannieho k zemi. Izrael a Mannie byli moji nejlepší přátelé. Když někdo udělal něco jim, měl co činit se mnou. Vrazil jsem tomu chlapíkovi silnou ránu do zad, zrovna do ledvin. Oběma rukama se tam chytil a křičel bolestí.

Mannie se zrovna zvedl a vytáhl nůž. Já jsem také hledal zbraň a ostatní chlapci v místnosti mezitím kolem nás utvořili půlkruh. Bylo jich na nás moc, a tak jsme se stahovali zpět ke dveřím. Sotva jsme se dostali ke schodišti, napadl mne onen velký mladík s nožem. Sice mne nezasáhl, ale přesto čepel projela mou bundou. Klopýtl jsem a on přese mne a tak jsem ho zezadu praštil do hlavy, až padl na kamenné schody. Další dva na mne skočili. Mannie mne zatahal za bundu a já jsem na něho zakřičel. "Rychle! Teď přivedeme Mau-Mau a potom ten chlív podpálíme!"

Chlapci se na sebe podívali. Že jsme Mau-Mau, to nemohli vědět, protože jsem tento večer měl oblek a kravatu. Stáhli se zpět a nechali nás odejít.

Druhý den jsme šli za Santem, oním Fantomem, který ohrožoval bratra té blondýnky. Mannie a já jsme pili, snad až příliš. Šli jsme do cukrárny na 3. ulici. Tam jsem objevil

několik Fantomů. "Který z vás je vlastně Santo?" ptal jsem se. Jeden z mladíků se podíval na velkého chlapíka s širokou lebkou.

Řekl jsem: "Haló, maličký, jak se vlastně správně jmenuješ? Svatý Mikuláš?"

Mannie se smál. Velikán se na mne podíval a řekl nějakou nadávkou.

"Ty, nenafukuj se tak, " varoval jsem ho. "Víš, kdo jsou Mau-Mau?"

"Jo, o těch jsem slyšel. Ale ti mají na práci něco lepšího než se tady flákat."

"Ale dnes se tady flákají, maličký. Jsme Mau-Mau. Jmenuji se Nicky. Jsem jejich prezidentem. To jméno by sis měl dobře zapamatovat, maličký!"

Majitel obchodu vzal telefon. Strčil jsem ruku do kapsy a prst vztyčil do puku u kalhot, jako bych měl v kapse pistolí. "Hej , vy!" křičel jsem. "Zase to položte!"

Šel jsem k Santovi a dvakrát jsem ho uhodil do obličeje, zatímco jsem měl druhou ruku stále ještě v kapse. "Snad si mne lépe zapamatuješ, maličký!"

Zavrával a já jsem ho uhodil do žaludku. "Pojď, " řekl jsem Manniemu. "Jdeme!" Přes rameno jsem ještě dodal: "A řekni své máti, ať ti příště uváže bryndáček, až půjdeš ven! Jsi přece ještě nemluvně."

Když jsme byli na ulici, vsunul Mannie do kapsy u bundy ruku a vztyčil prst proti látce. "Pif, pif! Jsi mrtev!" řekl. Smáli jsme se a courali jsme se ulicí dolů.

Večer se u mne zastavil Izrael. Řekl mi, že Fantomové připravují na odpoledne velkou bitku.

Zastavili jsme se s Izraelem u Mannieho a šli jsme na území Fantomů, abychom je překvapili. Izrael a Mannie obešli jeden obytný blok a já jsem šel po ulici dál. Bylo to v blízkosti brooklynského mostu, kde jsme se takto rozdělili. Za několik okamžiků jsem slyšel, jak Izrael volá. Pospíchal jsem za ním. Objevili jsme tam zcela samotného jednoho Fantoma. Teď ležel na dlažbě a fňukal o milost.

"Svlékněte mu kalhoty, " přikázal jsem. Oba mu rozepnuli opasek, svlékli kalhoty a hodili je do žlábků.

"Honem vyskoč, nahatá žábo!" přikázal jsem. "Utíkej!" Dívali jsme se jak ustrašeně utíkal ulicí dolů.

"Pojďme!" řval Izrael. "Nikoho z těch chlapíků není vidět. Pojďme zase domů!" Ještě jsme se ani neobrátili, když nás najednou obklopila horda asi dvanácti nebo patnácti Fantomů. Byla to léčka. Poznal jsem mezi nimi i několik členů židovského gangu. Jeden chlapec ke mně přišel s nožem. Uhodil jsem ho plechovou rourou přes spánek.

Najednou jsem ucítil vzadu na hlavě cosi jako výbuch. Ležel jsem na ulici. Cítil jsem, jako by mi hlava chtěla odpadnout od těla. Chtěl jsem se podívat, co se stalo, někdo mi však

šlapal po obličej, zatímco jiný útočil šlapáním na záda. Chtěl jsem vstát, ale dostal jsem ránu rourou přes oči.

Jasně jsem věděl, že jestli neuteču, zabijí mne. Ale nemohl jsem se ani hnout. Znovu jsem upadl na zem, břichem na dlažbu. Bolestí jsem byl bez sebe.

Pak jsem si ještě pamatoval, že mne Mannie a Izrael odtáhli do nějakého domovního vchodu. Věděl jsem dobře, že jsem těžce raněn, neboť jsem nemohl hýbat nohama. "Rychle pryč, " opakovali. " Ti bastardi tu zas budou co nevidět! Musíme pryč!" Znovu jsem upadl do bezvědomí, a když jsem konečně přišel k sobě, ležel jsem ve své posteli. Táhl mne celou cestu domů a ještě po všech schodech nahoru.

Oknem pronikalo horké slunce. Cítil jsem se ztlučení a ubohý. Chtěl jsem si svléknout kalhoty, ale byly pevně přilepené. Měl jsem pocit, že si při tom stáhnou kůži. Doplužil jsem se do koupelny. Pod sprchou jsem byl zcela oblečený, až se krev odmočila a opatrně jsem si mohl stáhnout kalhoty. Záda a stehna jsem měl pokrytá hlubokými ranami a zelenomodrými opuchlinami. Nahý jsem se znovu vyplazil po schodech a myslel na chlapce, kterého jsme hnali bez kalhot po ulici.

Chlapče, chlapče, říkal jsem si. Kdyby tě teď tak viděl!

Doplazil jsem se do své místnosti a zbytek dne jsem strávil tím, že jsem si ošetřoval rány. Být prezidentem Mau-Mau to už něco znamenalo - a někdy dokonce i smrt. Tentokrát jsem k tomu neměl moc daleko.

PEKELNÍCI

Na podzim mne navštívil můj bratr Louis, který bydlel v Bronxu. Prosil mne, abych se k němu nastěhoval. V novinách četl o mých srážkách s policií. "Nicky, hraješ o život, a to je nebezpečná hra. Jednoho dne tě zabijí. Já i moje žena tě prosíme, aby ses k nám nastěhoval."

Vysmál jsem se mu.

"Tomu přece nevěříš ani ty sám, " řekl jsem. "Mne nikdo nechce, už od začátku."

"To vůbec není pravda, Nicky, " odpověděl Louis. "Všichni tě máme rádi. Frank a Gene i my všichni."

"Poslouchej, " řekl jsem. "Mne nemá nikdo rád. Ty se přetvařuješ. Ty mě nechceš, ani Frank, ani Gene a nechtějí mne ani matka a otec..."

"Teď už toho ale nech!" přerušil mne Louis. "Otec a matka tě milují!"

"Tak jak to, že mne poslali pryč z domova? Můžeš mi to vysvětlit, chlapečku?"

"Protože tě už nemohli zvládnout. Jsi jako divoch... jako bys musel před něčím prchat!"

"Ano? Třeba prochám před vámi. Víš, kolikrát si ke mně otec sedl a mluvil se mnou? Jednou! Pouze jednou se mnou mluvil. A tehdy mi vyprávěl nějakou historku o nějakém bláznivém ptáku. Jednou! To je všechno. Přece mne nechceš přesvědčit, že mne má rád. Nemá pro nikoho čas, jenom pro sebe!"

Louis vstal a chodil sem a tam. "Nicky, nemůžeš se konečně umoudřit?"

"Proč se mám k tobě nastěhovat? Ty bys mne zase jenom poslal do školy, jako Frank. A tady jsem něco dokázal. Mám dvě stě chlapců, kteří udělají všechno, co jim poručím a sedmdesát pět děvčat, která se mnou jdou, když jenom kývnu hlavou. Dají mi tolik peněz, kolik jen potřebuji. Váží si mne, dokonce i policie mne respektuje, i když jenom ze strachu. Proč mám jít s tebou? Moje rodina je gang, víc nepotřebuji."

Louis seděl na mé posteli dlouho do noci. Snažil se mi vysvětlit, že jednou se vše změní. Říkal mi, že jestliže mne mezitím nezabijí nebo nepřijdu do vězení, budu jednoho dne potřebovat nějaké zaměstnání. Proto bych se měl něco učit. Já mu však řekl, že si s tím nemá dělat starosti.

Když jsem potom byl zase ve své místnosti sám, ozval se strach, který jsem předtím tak dobře skrýval. Ležel jsem na posteli a pil víno tak dlouho, až jsem se nemohl hnout. Tu noc jsem prožíval strašné sny, plné strachu. Viděl jsem otce, jak byl spoután řetězy v nějaké jeskyni. Měl zuby jako vlk a drsné huňaté chlupy. Strašně řval. Rád bych se k němu přiblížil a pohladil ho. Báł jsem se však, že by mne kousl.

Pak se objevili ptáci. Přibližoval se ke mně Louisův obličej. Louis seděl na nějakém ptáku, který se volně snášel s nebe. Najednou jsem byl obklopen miliony třepetajících se ptáků, kteří mi rvali z těla maso a klovali mi do očí. Pokaždé, když jsem se jich chtěl zbavit, viděl jsem Louise na zádech některého ptáka, který letěl k nebi, vstříc neznámé svobodě. S křikem jsem se probudil.

Tak to trvalo přes dva roky. Jakmile jsem usnul, viděl jsem v temnotě spoutaného otce a ptáky, kteří mne napadali v hustém hejnu. Měl jsem strach jít spát. Přál jsem si, aby za mnou do New Yorku přijel otec a vyhnal ze mne demony.

Noc co noc jsem ležel na posteli a znovu a znovu říkal: "Není žádné východisko!"

Jenom gang mne zachránil před tím, že jsem neztratil rozum.

Mau-Mau se stali součástí mého života. I když jsme sami byli dost silní, tu a tam jsme se společili s jiným gangem. V zimě roku 1955 nás navštívili Pekelníci z Williamsburgu a nabídli nám spolupráci.

Byla už skoro tma. Několik nás stálo pohromadě. Hovořili jsme o připravovaném přepadení jednoho obchodního domu. Rozhlédl jsem se a uviděl jsem, jak k nám ze tmy vystupují tři chlapci. Ihned jsme zpozorněli.

"Hej, co chcete?" volal jsem na ně.

Jeden z nich odpověděl: "Hledáme Nickyho, prezidenta Mau-Mau!"

To mohla být léčka. "Co mu chcete?"

"Dostali jsme se do těžkostí a musíme s ním hovořit." Byl jsem stále podezřavější.

"Jaké těžkosti?"

"Jsem Willy, " řekl jejich mluvčí. Už se ke mně přibližoval natolik, že jsem ho mohl poznat. "Jsem vůdce Pekelníků. Potřebujeme pomoc."

Teď jsem se cítil bezpečněji. "Jakou pomoc?"

"Slyšeli jste co Fantomové udělali s Ikem?" Ukázal hlavou na chlapce vedle sebe.

Slyšel jsem o tom. Psalo se o tom ve všech novinách. Ikemu bylo čtrnáct let a bydlel v Keap Street. Hrál si spolu s dvěma chlapci na ulici, když je přepadli Fantomové. Ti dva utekli a Ikeho chytli. Spoutali mu tam ruce a zbili ho do bezvědomí - tak o tom psaly noviny. Potom mu na ruce nalili benzín ze zapalovače a podpálili. Nechali ho ležet v bezvědomí na ulici, až ho konečně našla policejní hlídka.

Podíval jsem se na chlapce, kterého mi Willy představil jako Ikeho. Ruce a paže měl obvázané. Jeho obličej byl strašně zřízen.

Willy pokračoval: "Jste jediní, kteří nám mohou pomoci. Mohli bychom být bratrskými gangy. Gangu Mau-Mau se všichni bojí. Chceme-li si to s Fantomy rozdat, potřebujeme vaši pomoc. Jestliže Ikeho nepomstíme, budou nás považovat za zbabělce."

U všech gangů jsme měli pověst rváčů. Nebylo to poprvé, že někdo potřeboval naši pomoc. A my jsme ji rádi poskytli.

"A když vám nepomůžeme?"

"Potom ztratíme svoje území ve prospěch Fantomů. Včera večer už u nás byli a podpálili vrata našeho lokálu."

"Váš lokál? Dobře, můj hochu. Potom tedy Fantomy spálíme. Všechny. Zítra večer přijdu k vám a můžeme prohovořit, jak ty chlapíky porazíme."

Následující večer jsem po setmění opustil svůj byt a šel do Williamsburgu. Cestou jsem posbíral deset členů svého gangu. Když jsme vstoupili na jejich území, hned jsme cítili napětí, které viselo ve vzduchu. Pekelníci měli strach a obsadili střechy. Najednou jsme byli zasypáni kameny a láhvemi. Naštěstí mířili špatně. Rychle jsme se vtiskli do jednoho vchodu, abychom unikli záplavě kamenů a skla.

Přikázal jsem kamarádům, aby čekali. Šel jsem po schodech nahoru na střechu. V nejvyšším poschodí jsem našel žebřík, který vedl k vykříži. Když jsem vystoupil na střechu, viděl jsem, že chlapci leží za hřebenem střechy a dívají se dolů na ulici. Vetřel jsem se za dva z nich a uhořel je do zad. Vykřikl úlekem, div že nespadli se střechy. Pak na mne vyjeveně hleděli.

"Kdo jsi?" koktali.

Musel jsem se ušklíbnout. "Dén, děti!" "Jsem Nicky, a vy?"

"Kdo je Nicky?" vypravil ze sebe jeden z nich.

"Jsem vůdce Mau-Mau. Chceme vám pomoci, pokud nás ovšem mezitím neodděláte. Kde je váš šéf, kde je Willy?"

Willy byl na střeše jiného domu. Dovedli mne k němu.

Vysvětloval mi, že chtěli zabránit vpádu Fantomů. Neměli však zatím úspěch. Dnes večer vypadalo vše klidně, nikdo však nemohl vědět, kdy se protivníci vynoří a prostě všechno rozbijí.

Willy měl v ruce revolver, ale ostatní chlapci byli zjevně beze zbraní. Vyslechl jsem, co měli na srdci. Potom jsme začali rozvíjet plán veliké bitvy. "Jestliže si necháte vnutit obranu, utrpíte ztráty. To se musí jinak, musí se zajít k nim!" Zmlkl jsem a čekal, jak na ně zapůsobí má slova. Pak jsem dodal: "A žádné pistole!"

Chlapci zpozorněli. "Žádné pistole!" "Jak je potom porazíme?"

"Musíme použít tichých zbraní." Vytáhl jsem půlmetrový bajonet, vysunul ho z pouzdra a zvedl do vzduchu. Okolostojící chlapci hvízdli uznale mezi zuby.

Znovu jsem se obrátil na Willyho. "Potřebuji pět tvých nejlepších chlapců a my vezmeme ještě pět našich. Zítra večer půjdeme na území Fantomů a promluvíme s jejich vůdcem. Určitě se jim nebude líbit, když zjistí, že proti sobě mají také Mau-Mau. Vysvětlím jim, že jsme teď bratrské gangy a jestliže vás nenechají na pokoji, ponесou následky. Potom jim spálíme ten jejich krám, aby viděli, že to myslíme vážně. Co myslíte?"

Začali mluvit všichni najednou: "To se ví! Ukážem jim to! Vyřídíme je! "

Druhé odpoledne jsem přišel s pěti našimi chlapci. Setkali jsme se v lokále na White Street na území Pekelníků. Od srážky před několika dny byl už lokál znovu zařízen. Pět Pekelníků, mezi nimi Willy, nás již očekávalo. Mluvil jsem s majitelem a řekl jsem mu, že je nám líto, že mu Fantomové lokál tak zpusťovali. My se však postaráme, aby se to nikdy nestalo. Potom jsem ho poprosil, aby mi pohlídal bajonet, dokud se nevrátíme.

Bylo asi pět hodin odpoledne. Byla mlha a slabě přšelo, když jsme vkročili na 3. ulici na území Fantomů. Pět z nich bylo v cukrárně. Nemohli prostě prchnout, protože jsme obsadili vchod.

Všichni jsme vsunuli ruce do kapes, jako bychom u sebe měli pistole. Šel jsem k hochům, kteří teď stáli u stolu. "Kde je váš šéf?" ptal jsem se.

Lstivě vyhlížející chlapec s tmavými brýlemi odpověděl: "Freddy je náš bos!"

"A kdo z vás je Freddy?"

Asi osmnáctiletý chlapec s krátkými vlasy řekl: "To jsem já. A kdo jsi ty?"

Stál jsem před ním stále ještě s rukama v kapsách. Límeč kabátu do deště jsem měl ohrnutý nahoru. "Jsem Nicky, prezident Mau-Mau. A tady ten, to je Willy, vůdce Pekelníků. Naše gangy se teď spřátelily. Chceme, aby se přestalo bojovat."

"Dobře," řekl Freddy. "Posaďte se, abychom to vše prohovořili."

Šli jsme na stranu, abychom spolu mohli hovořit, ale jeden z Fantomů začal Willymu nadávat. Dříve než jsem mohl něco udělat, vytáhl Willy z kapsy vysouvací nůž. Fantom, místo aby utekl, napřáhl pro ti Willymu deštník. Ostrá špička zasáhla Willyho žebro. Jeden z Pekelníků vzal s pultu těžkou cukřenku a hodil ji na chlapce s deštníkem. Zasáhl ho do ramene.

"Hej, uklidněte se!" volal Freddy, ale nikdo ho už neposlouchal. Potom se obrátil na mne: "Zastav je přece!"

"To můžeš udělat ty, tvoji hoši začali."

Vtom mne někdo uhodil zezadu do hlavy. Slyšel jsem, jak zařinčelo sklo, když nějaká láhev vletěla do nástěnného zrcadla.

Venku zastavilo policejní auto s blikajícím majáčkem. Vyskočili uniformovaní policisté, dveře vozu nechali otevřené a vrazili do obchodu s vytaženými obuškami.

Jako na tajný povel proudili všichni chlapci dveřmi a rozptýlili se venku mezi auty. Jeden policista stál těsně za mnou, ale převrátil jsem velkou popelnici, která stála na chodníku. Tím jsem získal čas a stačil jsem zmizet.

Boj byl teď nevyhnutelný.

Příštího večera se na území Pekelníků shromáždilo více než sto členů Mau-Mau. Willy přivedl asi padesát chlapců. Společně jsme pochodovali k sídlu Fantomů.

Charlie Cortez, jeden z Mau-Mau, si celý minulý týden píchal heroinové injekce. Nyní měl odvalu se prát. Když jsme dorazili až k lokálu, vytrhl dveře a sbalil jednoho z Fantomů, který chtěl utéci. Napadl jej nožem, ale nezasáhl ho. Předal mi ho.

Smál jsem se. Rozcuchaného chlapce jsem uhodil plechovou rourou přes hlavu. Křičel bolestí. Zatímco se plazil po zemi, uhodil jsem ho ještě několikrát. Kolem hlavy se mu rozlila kaluž krve.

"Rychle, chlapci!" křičel někdo. "Zapálíme celou ulici." Hoši skákali jeden přes druhého. Část se tlačila do lokálu, ostatní do vedlejší herny. By jsem tam vecpán s nimi. V ruce jsem stále měl plechovou rouru a tloukl do všeho, co mi přišlo do cesty. Okenní tabule již byly rozbité. Viděl jsem jak se majitel podniku krčil za pultem, aby zachránil holý život. Zdálo se, že hoši ztratili rozum. Někdo převrhl hrací automat. Přiskočil jsem k automatu a plechovou rourou jsem ho rozbil. Ostatní teď byli za pultem, vyhazovali z regálů zboží a rozbíjeli sklenice a talíře. Někdo vybral pokladnu. Potom byli dva Fantomové vyhozeni rozbítým oknem na ulici.

Vyběhl jsem ven. Obličej jsem měl plný krve, protože mne zasáhl skleněný střep. V herně bylo asi padesát chlapců. Rozházeli stoly a rozlámali kulečnickové hole. Koule teď házeli do oken protějšího domu.

Pár chlapců skočilo na parkující auto. Za chvíli byl vůz zcela zdemolován. Všichni se smáli a řvali nadšením.

Ozvaly se sirény. Z obou konců ulice přijížděla policejní vozidla. Normálně to byl pro chlapce signál, aby se ztratili. Byli však ničením tak posedlí, že se o policejní sirény nestarali.

Jeden policejní vůz se dostal až do středu domovního bloku. Avšak policisté nemohli otevřít dveře, protože auto bylo hustě obklopeno chlapci, kteří láhvemi rozbili přední sklo a světlomety. Vyskočili na střechu vozu a strhli anténu od vysílačky. Jeden z chlapců kopl nohou do sirény, až se zlomila a spadla na zem. Ostatní policejní auta zastavila na konci ulice. Bylo slyšet řev více než stopadesáti chlapců. Napadali auta a rozbíjeli okna. Policisté se dostali do chumlu a mlátili kolem sebe pendreky. Viděl jsem, že Charlie se uprostřed ulice rve se dvěma policisty. Pospíchal jsem mu na pomoc. Uslyšel jsem však výstřely a viděl jsem, že je nejvyšší čas, abych se uklidil do bezpečí. Vtrhli jsme do domů, po schodech nahoru a na střechy. Za několik minut nebylo vidět na ulici ani človíčka. Zůstala tam jenom spoušť. Ani jediný vůz nezůstal nepoškozený. Lokál byl zcela zničen. S hernou to nebylo lepší. V baru na protější straně ulice byla rozbitá okna. Většina whisky z výkladní skříně zmizela. Někdo rozřízl sedadla jednoho vozu a podpálil ho. Policie se ho snažila uhasit ale vůz ještě hořel, když jsme již utíkali.

Unikli všichni, až na Charlie Corteze. Byl odsouzen ke třem letům vězení.

Fantomové se však na území Pekelníků už nikdy neodvážili.

ĎÁBLŮV SYN

Když přišlo další léto, zdálo se, že požár nenávisti a násilností zachvátí celé ghetto. Gangy se přes zimu držely zpátky. Na jaře však vystoupily s čerstvými posilami. V té době mne považovaly bandy za nejnebezpečnějšího vůdce v Brooklynu. Byl jsem již osmnáctkrát zatčen. V té minulé zimě jsem seděl třicet dní ve vyšetřovací vazbě. Avšak materiál proti mně nestačil k obžalobě.

Když se zase oteplilo, počínali jsme si jako divoši. 1.května, když do jednoho lokálu vstoupil Mingo, prezident Kaplanů, s uřezanou brokovnicí pod paží zvolal jsem na něho, ale on ukázal zbraň na jednoho chlapce a řekl:

"Hej, dítě! Jsi ty Sawgrass?"

"Jo, jsem. A co ti je do toho?"

Mingo neodpověděl. Zvedl zbraň a namířil na chlapcovu hlavu. Ten vstal a se zpitvořeným obličejem řekl: "Člověče, nemiř tím zrovna na mne! Mohlo by to přece vystřelit!"

Mingo byl pod vlivem heroinu. Nezúčastněně se podíval na svého protivníka a stiskl. Výstřel zasáhl chlapce zrovna pod nosem a roztránil mu lebku. Po zdi se rozstříkla krev, kosti a kůže.

Mingo se otočil a opustil lokál. Když pro něho jela policie, šel po ulici. Zbraň nesl nedbale v ruce. Policisté ho vyzvali, aby zvedl ruce. On však na ně zaútočil svou brokovnicí. Zahájili palbu a Mingo padl na ulici, prostřílen kulkami.

V každém z nás však byl nějaký Mingo. Zdálo se jako by se celé město pomátlo.

Toho roku jsme policii vypověděli válku. Policistům 88. okrsku jsme napsali dopis, že od této chvíle budeme zacházet s policistou, který vstoupí na naše území, jako s nepřitelem.

Policie zdvojnásobila své hlídky. Na kontrolní obchůzky šli téměř pokaždé tři policisté. To nám nevadilo. Shromažďovali jsme se na střechách a házeli na ně dolů kameny, láhve a popelnice. Když hlídkovali uprostřed ulice, spustili jsme na ně palbu. Neměli jsme zrovna dobrou mušku a kromě toho zbraně, které jsme si sami zhotovovali, byly i v boji zblízka jen zpoła přesné. Naším největším snem stále bylo, abychom nějakého policistu opravdu zabili. Zvláště rádi jsme házeli benzinové bomby. Potřebný benzin jsme kradli v noci z parkujících vozů a plnili ho do lahví od limonády nebo vína. K tomu pak ještě přišel knot. Ten jsme zapálili a bombu nechali explodovat u policejní stanice, nebo vedle policejního auta. Někdy to však dopadlo špatně. Jednou odpoledne zapálil Dan Brunson, člen našeho gangu, benzinovou bombu a chtěl ji hodit na policejní hlídku. Knot hořel příliš rychle. Bomba mu explodovala ještě v ruce. Dříve než se ho mohl kdo dotknout, stál v jasných plamenech. Policisté přiběhli a snažili se uhasit plameny rukama. Jeden z nich utrpěl těžké popáleniny. Dan byl ihned odvezen do nemocnice, potrvá to však ještě léta, než se zcela uzdraví.

Pro naše podniky se nám hodily zvláště dny, kdy bylo volno. Na velikonoce, letnice a o dušičkách se shromažďovala většina z dvěstě osmdesáti pěti neworských gangů na ostrově Coney Island. Všichni přinesli své nejlepší zbraně a často vyhledávali srážky, z nichž některé končily krveprolitím. Tentokrát 4. července usmrtili Biskupové Larryho Steina, jednoho z našich hochů. Měl teprve třináct let. Pět chlapců ho utlouklo k smrti řetězy od jízdnic kol. Jeho mrtvolu zahrabali do písku. Byl nalezen teprve o několik dnů později.

Když jsme se o tom dověděli, hoši by se nejraději ihned sebrali a šli podpálit sídlo Biskupů a i celý Bedford. Podařilo se mi je přivést k rozumu a dohodli jsme se, že počkáme až do pohřbu Larryho.

Příští odpoledne jsme se shromáždili v blízkosti hřbitova. Dva vozy přivezly pozůstalé. Poznal jsem Larryho matku, jeho otce a čtyři bratry. Zatím jsme se drželi stranou, avšak po příchodu smutečních hostí jsme šli dopředu - přes dvě stě děvčat a chlapců, většinou v černých bundách s dvojitým M na zádech.

Šel jsem k paní Steinové, abych jí projevil naši soustrast. Když mne uviděla, jak přicházím, začala křičet: "Odved'te je! Odved'te ty nestvůry!" Otočila se, ztratila nad sebou vládu a spadla do trávy. Její muž se nad ní sklonil a čtyři malí chlapeci s hrůzou v očích přihlíželi, jak náš gang obklopuje hrob.

Pan Stein se podíval na mne a řekl: "Ty jsi za to všechno odpovědný! Nebýt tebe a tvé bandy, Larry by dnes ještě žil!" Přistoupil ke mně a oči mu planuly nenávistí. Hřbitovní zřízenec ho však pevně uchopil a táhl ho zpět.

"Prosím, počkejte na druhé straně hrobu, " řekl mi potom. "Umožněte nám, abychom provedli důstojný pohřeb. Srozuměni?"

Podvolil jsem se a stáhli jsme se zpět za hrob.

Toho večera nás nemohlo nic zastavit. Věděli jsme, že jiný gang oddělal jednoho z Biskupů. Pohřeb se měl konat další den. Chlapci si usmyslili, že tento pohřeb znemožní tím, že budou se střech házet benzínové bomby. Bylo až neuvěřitelné, jak jim na tom záleželo, aby pomstili smrt kamaráda. Hořeli nenávistí. Mannie přišel s tím, že půjde do haly, kde je vystavena mrtvola chlapce. "Rychle, podpálíme ji!" křičel. "Když budeme čekat do rána, bude pozdě!"

"Ano, ano! Rychle! křičeli všichni. Přes patnáct jich běželo k márnici černošského hřbitova. Shazovali rakve a strhávali závěsy.

Smuteční bohoslužby se konaly pod silnou policejní ochranou. My jsme však měli pocit, že jsme se pomstili.

Byl jsem zvíře, bez svědomí, morálky, rozumu a bez jakékoliv zodpovědnosti a citu pro spravedlnost a zlo. Gang mne podporoval podíly z kořisti získané při nočních přepadech. Čas od času mi také pomohl i Frank. Rozhodl jsem se však, že se budu o sebe starat sám.

Na jaře 1957 přišel za mnou Frank, oznámil mi, že otec s matkou přijeli z Portorika na návštěvu. Chtěl, abych k němu příští večer přišel a pozdravil se s rodiči. Odmítl jsem. Nepotřebuji je. Oni se proti mně prohřešili. Teď už jsem s nimi nechtěl mít nic společného.

Následující večer přivezl Frank otce do mého bytu. Matka prý nechtěla přijít, protože jsem se zdráhal ji pozdravit.

Otec stál dlouho ve dveřích a díval se na mne, zatímco jsem seděl na své posteli.

"Frank mi o tobě vyprávěl, " začal a jeho hlas stále sílil, až na konec skoro křičel. "Řekl mi, že jsi vůdcem bandy a že tě sleduje policie. Je to pravda?"

Neodpověděl jsem, ale obrátil jsem se na Franka, který stál vedle něho a zavrčel jsem: "Pročs mu to říkal? Přece jsem ti říkal, že nikoho z vás nechci vidět!"

"Řekl jsem mu jenom pravdu, Nicky, " odpověděl Frank klidně, "a přijde doba, kdy ty sám poznáš pravdu!"

"Je posedlý démonem, " řekl otec a upřeně se na mne díval. "Je posedlý. Musím ho osvobodit."

Podíval jsem se na otce a nervozně se usmíval. "Minulý rok jsem si také myslel, že mám v sobě démona, ale teď se mne i démoni bojí."

Otec prošel místností až ke mně a položil mi ruku na záda. Potom mne zmáčkl tak silně, že jsem si musel sednout na podlahu. Jeho silné ruce mne svíraly pevně jako okovy.

"Cítím v něm pět zlých duchů," řekl. Potom zakýval na Franka, aby mne pevně chytil za ruce a zvedl mi je nad hlavu. Chtěl jsem se vytrhnout, byli však na mne příliš silní, protože byli dva. "Pět démonů!" volal otec. "Proto se stal zločincem. Ale dnes ho osvobodíme!"

Uchopil mne překříženýma rukama za hlavu a stiskl tak silně, jako by chtěl odšroubovat z láhve pevně přiléhající uzávěr.

"Vyjděte, " křičel. "Přikazuji vám, abyste z něho vyšli!" Potom mne oběma rukama prudce tloukl do spánků. Slyšel jsem, jak přikazuje démonům, aby vyšli z mého mozku.

Frank mi zvedl ruce do výšky, když mne otec chytil kolem krku, jako by mne chtěl uškrtit. "Také v jazyku má démona! Vyjdi ven! Odejdi!" A potom křičel: "Tady je! Viděl jsem ho jak vyšel!"

"Také srdce je temné, " pokračoval a několikrát mne uhodil pěstí do prsou. Myslел jsem, že mi zlomí žebra.

Konečně mne objal za boky, zvedl mne na nohy, ruce mi položil do klína a přikázal démonům, aby vyšli z mých beder.

Potom mne pustil. Frank řekl: "Otec ti prokázal velikou službu, Nicky! Byl jsi zlý, a on tě teď znovu očistil."

Otec stál uprostřed místnosti a třásl se jako list. S nadávkami jsem vyběhl ze dveří, utíkal dolů po schodech a na ulici. Po dvou hodinách jsem ve Washingtonově parku uviděl, jak na lavičce spí opilý námořník. Vzal jsem mu peněženku. Jestliže ze mne otec demony skutečně vyhnal, potom se zcela jistě rychle vrátili. Byl jsem stále ďáblovým synem.

Napadla mne myšlenka, jak lehce provést přepadení. Všiml jsem si, že každou sobotu kolem třetí hodiny zastaví před jedním domem muž v černém cadillacu. I druzí chlapi ho často viděli a tropili jsme si z něho posměch. Věděli jsme přesně, že přijíždí z Jersey a pokaždé čeká na Maria Silvaria, až půjde do práce.

Každou sobotu to bylo stejné. Zaparkoval vždy svůj cadillac, zavřel dveře a šel k Mariovu bytu.

Vyložil jsem Manniemu, jaká by to byla snadná práce, a on s tím souhlasil. Požádali jsme o pomoc ještě Willyho. Měli jsme se sejít ve dvě hodiny.

Když jsem se dostal s Manniem k Willyho bytu, tak už nás čekal a přezkušoval si revolver. Všechny kulky vyndal a položil vedle sebe na schod. Když nás viděl přicházet, dal zbraň znovu dohromady a zasunul ji do kapsy.

Podle plánu měli Mannie a Willy počkat za domem. Až muž vystoupí z auta, půjdu za ním a něco se ho zeptám. Potom by měli přijít Willy a Mannie. Willy ho bude držet zbraní v šachu, zatímco my mu prohledáme kapsy a vezmeme mu peníze.

Cadillac přijel asi ve čtvrt na čtyři a zastavil před domem. Moji přátelé se ztratili. Oblékl jsem si svůj kabát do deště a postavil se na chodník. Muž vystoupil. Byl statný, asi čtyřicátník, a měl na sobě drahý kabát. Starostlivě uzavřel vůz a pak šel ke vchodu do domu. Ulice byla liduprázdná

Viděl, že jdu k němu a zrychlil krok. "Prosím vás. . ." řekl jsem. "Zabloudil jsem. Můžete mi prosím říci, jak se dostanu na Laffayette Avenue?"

Muž se zastavil a rozhlédl se na všechny strany. "Zmiz, chlapče!" řekl. "Nechci žádné těžkosti."

"Chci přece jenom vědět, kde je Laffayette Avenue, " odvětil jsem s úsměvem a vsunul ruku do kapsy u bundy, jako bych měl revolver. "Pomoc! Lupič!" křičel a běžel zpět ke svému vozu.

Vrhl jsem se na něho. "Držte hubu, nebo vás odpravím!"

Supěl a nedůvěřivě se na mne díval. Potom začal znovu křičet: "Pomoc! Pomoc!"

Vtom ho Mannie chytil ze zadu kolem krku a na spánek mu přiložil ústí svého revolveru. "Ještě hlásku a stisknu!"

Muž stál jako zkamenělý, zatímco my ostatní jsme ho prohledávali. V kapse u saka jsem našel tak velký svazek peněz, jaký jsem ještě nikdy neviděl. Sroloval jsem jej a opatřil gumičkou.

"Podívej Willy! Co tomu říkáš? Ten chlapík je bohatý. Podívej tolik peněz!"

Se smíchem jsem poodstoupil. To byla dobrá trefa. Tancoval jsem na ulici a vysmíval se muži. "Řekni staroušku, když tě nechám každou sobotu vyspat s mou matkou, dáš mi pak ještě více peněz?"

Mannie si také zahrával. Začal muži odpínat opasek. "Máte něco proti tomu, když vám sundáme kalhoty, aby všechny dámy mohly vidět, jaký jste vzácný chlapík?"

Muž zatnul zuby a těžce vzdychal. "Prokážeme vám službu! Pojd'te nechte si vysvléknout kalhoty jako malý, hodný chlapeček!"

Mannie mu rozeplnul opasek. Muž začal znovu křičet: "Pomoc! Pomoc!"

Skočil jsem na něho a hřbetem ruky jsem ho uhodil přes ústa. Pořádně se mi zakousl do ruky. Odskočil jsem a zakřičel: "Vpal mu jednu, Willy! Oddělej ho, on mne kousl!"

Willy odstoupil dozadu, chytil revolver oběma rukama, zamířil na záda muže a stiskl. Slyšel jsem zmáčknutí, ale nic se nestalo.

Nezraněnou rukou jsem uhodil muže ze vší síly do žaludku. Sklonil se dopředu. Druhou rukou jsem mu dal do spánku. To mne však bolelo tak, že jsem myslel, že ztratím vědomí. Obešel jsem ho a znovu křičel na Willyho: "Rychle, Willy, ať vychladne!"

Willy zmáčkl a znovu se nic nestalo. Zkoušel to znovu, ale žádná střela nechtěla vyjít.

Vyrval jsem mu revolver a uhodil jím muže do obličeje. V otevřené ráně se bělela lící kost a rychle se zbarvovala do červena. Když jsem ho uhodil víckrát, chtěl křičet. Tentokrát jsem ho však zasáhl doprostřed lebky. Zhroutil se na chodník. Ruka mu bezvládně visela přes obrubník. Dále jsme nečekali. Okna se otvírala, slyšeli jsme hlasy. Běželi jsme ulicí dolů a zabočili do postranní uličky. Při útěku jsem vysvlékl svůj kabát do deště a nacpal ho do popelnice.

Potom jsme se rozešli. Běžel jsem ulicí zpět do své místnosti. Jakmile jsem byl uvnitř, zavřel jsem za sebou dveře. Stál jsem, supěl a smál se. To byl život!

Rozsvítil jsem světlo a prohlížel si ruku. Otisky zubů byly jasně vidět. Ránu jsem omyl trochou vína a obvázal ji kapesníkem.

Potom jsem zhasl světlo a vrhl se na postel. V dáli bylo slyšet policejní sirény. Tiše jsem se smál. To je hromada peněz, myslel jsem a sahal do kapsy po bankovkách.

Nebyly tu! Vyskočil jsem a horečnatě prohledával kapsy a najednou mi došlo. Když jsme se dali na útěk, strčil jsem peníze do kapsy kabátu do deště. A pak jsem kabát zahodil do popelnice. A revolver? Také Willyho revolver byl ztracený. Musel mi spadnout někde po cestě.

Teď jsem na ulici nemohl. Určitě se to tam hemží policisty, musím počkat do rána, ale to už tu určitě bude auto na odpadky, a peníze a kabát budou ztraceny.

Znovu jsem se vrhl na postel a pěstmi tloukl do matrace. Tolik námahy a nic, zcela nic jsem nezískal.

SATANŮV VÝSMĚCH

Během dvou let, co jsem byl prezidentem, bylo zabito sedmnáct lidí. Byl jsem tolikrát zatčen, že už si ani nepamatuji kolikrát. My všichni, kteří jsme patřili ke gangu, jsme žili, jako by pro nás žádné zákony neexistovaly. Nic nám nebylo svaté, kromě našeho gangu. Pro mne to byl zvláště vztah k Izraelovi a Manniemu.

Jednou v noci se ke mně Izrael tajně vetřel a hodil mi do bytu holuba. Stál venku a slyšel, jak strachy křičím. Potom otevřel dveře a rozsvítil světlo. Snažil jsem se skrýt svůj strach a smál jsem se spolu s ním, když nechal holuba odletět oknem. Když však zase odešel, ležel jsem v posteli a trásl se. V uších mi stále znělo mávání křídel. Když jsem konečně upadl do neklidného spánku, zdálo se mi, zdálo se mi, že padám do bezedné hloubky a slyšel jsem ďáblův smích.

Ráno přišel za mnou znovu Izrael. Řekl mi, že Mannie byl při rvačce zraněn nožem a leží v nemocnici.

"Co se s tebou děje, Nicky?" ptal se, když mi vše sdělil. "Proč se chováš tak směšně?"

Všechno ve mně ztuhlo. Cítil jsem, jak mi krev mizí z obličeje. Mannie a Izrael byly moji jediní přátelé. Když mi Izrael vyprávěl, jak byl Mannie blízko smrti, bylo mi najednou, jako by mne opustila všechna jistota.

Potřásl jsem hlavou. "Všechno je v pořádku. Jenom jsem se rozzuřil. Navštívím ho a zeptám se, kdo to byl, a toho zlikviduji."

Odpoledne jsem chtěl do nemocnice, před vchodem však stáli dva uniformovaní policisté. Vyšplhal jsem se po požárním žebříku a zaklepal na okno, až mi Mannie otevřel. Byl tak zesláblý, že se ani nemohl doplazít zpět do postele.

"Mannie, kdo to byl?" zeptal jsem se. "Nikdo se nesmí chlubit, že tě pobodal a vyvázl živý!"

"Byli to Biskupové. Načapali mne samotného a "opracovali" mne noži."

"Který?" zeptal jsem se. "Víš, kdo to byl?"

"Ano. Říkali mu Joe. Je jejich novým viceprezidentem. Celou dobu na mne tvrdě útočil. Když utíkal, řekl, že se vrátí a zabije mne. Proto stojí venku policie."

"Ted' se Mannie, nejprve uzdrav. A když zase budeš venku, potom toho zavšiveného negra chytíme."

Slezl jsem zase po požárním žebříku dolů. Večer jsem se sešel s Izraelem a Homérem Belanchim, který patřil k našemu užšímu kruhu. Po dlouhé rozpravě jsme se rozhodli pro únos.

Příští den ukradl Homér vůz. Dva týdny jsme ho skrývali v jednom skladišti, až přišel Mannie z nemocnice.

Šli jsme na to právě ve vánoční týden roku 1957. Homér řídil vůz a stavili jsme se pro Mannieho. Ještě kulhal. Augie, Pace a já jsme seděli na zadním sedadle. Jeli jsme kolem katolického zábavního domu k St. Edward Street. V domě byla tento večer taneční zábava. U vchodu také hlídkovali dva uniformovaní policisté. Protože jsme v blízkosti nikoho neviděli z Biskupů, jeli jsme až k baru, ve kterém se Biskupové rádi scházivali. Auto jsme zaparkovali naproti. Bylo skoro jedenáct hodin večer. Manniemu jsme řekli, aby počkal ve voze.

Když jsme vstoupili do baru, sedělo tam několik Biskupů. Řekli jsme: "Haló, hoši, hledáme vašeho viceprezidenta Joeho. Slyšeli jsme, že chtěl uzavřít mír. Chceme si o tom pohovořit. Je tady někde?"

"Joe, myslíš?" zeptal se jeden chlapec. "Jo, ten sedí tam vzadu v rohu se svou holkou."

Docourali jsme se tam. Joe tam seděl se svou dívkou na zemi. Podíval se na nás. Augie řekl: "Jsme Mau-Mau a jdeme za tebou."

Joe chtěl vstát, ale Augie mu šlápl nohou na rameno a srazil ho zpět. Oba jsme měli v kapsách revolvery. Joe viděl, že jsou namířeny na něho.

Začal křičet. Augie vytáhl svou zbraň a namířil na ostatní hochy. "Nehýbat se! Kdo se pohne, bude první mrtev!"

Majitel baru vypadal, jako by měl přijít o rozum.

"Nic ti neuděláme, tatíku, " ujistil ho Augie. "Chovej se tiše a my v minutě zase zmizíme."

Oslovil jsem Joeho, který stále ještě dřepěl na zemi vedle ustrašené dívky. "Poslouchej, ty všiváku, můžeš si vybrat! Buď teď půjdeš s námi, nebo tě zastřelíme hned na místě, jak tady sedíš. Chceš si o tom chvíli popřemýšlet?" Joe, začal něco koktat. Řekl jsem: "Dobře! Výborně, že ses už rozmyslel." Vytáhl jsem ho na nohy a opustili jsme bar. Izrael zatím držel ostatní mladíky v baru v šachu.

"Biskupům můžete vyřídit, že ho znovu vrátíme, jakmile se vysvětlíme pár maličkosti o bodání nožem, " řekl Augie. Zavřeli jsme za sebou dveře a donutili Joeho, aby běžel přes ulici, kde jsme se všichni nacpali do auta. Seděl na zadním sedadle mezi Augiem a mnou. Mířili jsme na něho svými revolvery. Homér zajel k jednomu opuštěnému domu v blízkosti Manhattanského mostu.

Svého zajatce jsme zavedli dovnitř, připoutali ho k židli a do úst mu dali roubík.

"Možná, že tě odděláme hned, možná, že tě tady necháme sedět, dokud neumřeš, " prskl jsem na ně ho. Augie na něho plivnul. Šli jsme ven a zamkli za sebou dveře. Byla půlnoc.

Dva večery jsme tam nešli. Když jsme pak opuštěný dům zase navštívili, doprovázelo nás pětadvacet členů našeho gangu. Joe ležel na boku a stále byl připoután k židli. Pokoušel se utéci, byl však pevně spoután. Znovu jsme ho posadili a rozsvítili světlo. V domě byl ledový chlad. Mžikal na nás pln strachu, když jsme ho obklopili.

Zavolal jsem Mannieho, aby se před něho postavil. "Mannie, je to ten chlapík, co tě zranil nožem a vyhrožoval, že tě zabije?"

Mannie přikulhal o holi. "Ano, to je on."

Vytáhl jsem Joemu roubík z úst. Jazyk měl opuchlý a krk tak vyschlý, že když chtěl mluvit, vyrážel ze sebe jen nesrozumitelná, útržkovitá slova

"Vidíte, přiznal se, " řekl jsem se smíchem.

Augie chytil zajatce za dlouhé vlasy a zvrátil mu hlavu dozadu. Mannie oklepal popel ze své cigarety a a přiložil ji Joemu na krk. Smál se, když mu přitiskl žhavou cigaretu zlehka na kůži. Joe řval bolestí a Mannie cigaretu zase odtáhl zpátky.

"Ještě jednou," řekl Augie. "Bodnul tě dvakrát."

Tentokrát Mannie přitiskl mladíkovi cigaretu na rty. Joemu se třásla brada, když se pokoušel slíznout žhavý popel a tabák z vysušených popraskaných rtů.

"Tak, chlapci, a teď jste na řadě vy!" řekl Augie.

Každý si zapálil cigaretu a přistupoval k Joemu, zatímco Augie držel chlapce za dlouhé vlasy a hlavu mu zvrátil dozadu. Joe chtěl řvát hrůzou, ale z krku se mu vyloudily jen přerývané, krákoravé hlásky, jak by někdo drhl drát skelným papírem. Každý z chlapců přitiskl svou cigaretu Joemu do obličeje nebo na krk. Joe řval teď, až bolestí upadl do bezvědomí.

Odvázali jsme ho a hodili do špíny na podlahu. S hlasitým proklínáním ho chlapci kopali špičatými botami. Potom jsme ho odtáhli do vozu a znovu jeli k baru na území Biskupů. Augie napsal lístek a připíchl ho Joemu na šíji: "Nikdo nezraní člena Mau-Mau, aniž by z toho vyvázl beztestně." Potom jsme jeli kolem baru a bezvědomé tělo vyhodili z auta na ulici. Potom jsme ujeli.

Na vánoce jsme se s Manniem setkali v Gynově hospodě. Seděli jsme na barových stoličkách a kouřili cigarety a smáli se nad uplynulým týdnem.

Najednou jsem viděl, jak přes ulici přichází pět Biskupů. Zároveň jsem si uvědomil, že jsme sami, ačkoliv jsme byli na území Mau-Mau. Strčil jsem do Mannieho. "Biskupové! Rychle zmizet!"

Bylo však už pozdě. Měli jsme malý náskok, vyrazili jsme ze dveří. Utíkali jsme co nejrychleji, ale Mannie byl příliš slabý a zůstal pozadu. Byli jsme zaskočení.

Když k nám Biskupové přišli, sklonil jsem hlavu a proběhl mezi nimi. Na to nebyli připraveni. Jednomu z nich jsem vrazil hlavou do žaludku. Spadl na záda na ulici a sunul se dál po zemi. Odrazil jsem se rukou o kryt motoru jednoho parkujícího auta a udělal přes něj přemet do jízdni dráhy. Nějaký nákladník mne o vlasek minul a houkal za mnou, zatímco jsem unikal do bezpečí. Doufal jsem, že Mannie využije mého úskoku a přijde za mnou.

Najednou jsem zpozoroval, že mne Mannie nenásleduje. Ohlédl jsem se. Žádný Biskup mne nepronásledoval. Zastavil jsem se, abych viděl co se děje. Mannieho přitlačili ke zdi, nemilosrdně naň útočili a tloukli jej.

Potom jsem viděl, že se něco zablýsklo. Byl to odraz slunce na čepeli nože. Utíkal jsem zpět přes ulici, chytil svůj nůž a křičel: "Zavšivená prasata! Nechte ho na pokoji! Zabiju vás!"

Ale bylo už pozdě. Viděl jsem, jak chlapec s nožem napřáhl a vši silou vrazil čepel Manniemu mezi žebra. Viděl jsem, jak se Mannie zhroutil. Ještě okamžik stál rovně u zdi a potom se skácel hlavou na zem. Když už padal, vrazil mu chlapec nůž ještě jednou do těla.

Skočil jsem mezi ně a mával nožem a pěstí kolem sebe. Prchali v obou směrech podél ulice. Mannie ležel na chodníku, krev mu vytékala nosem i ústy. Tam, kde se zpod jeho kožené bundy drala krev tvořila se kaluž.

Poklekl jsem a obrátil ho na záda, zvedl mu hlavu a vzal ho do klína. Jeho krev tekla na mé kalhoty. Cítil jsem, jak je teplá a lepí se mi na ruce.

Díval se na mne hrozně ztrnulýma očima a snažil se mi něco říci. Oči byly široce rozevřené. Když otevřel rty a chtěl promluvit, slyšel jsem jen slabé zachrčení. Na rtech se mu tvořily červené bublinky.

"Mannie!" křičel jsem. "Mannie, neumírej!" Jeho hlava se skulila na mou paži.

Díval jsem se na ztrnulé oči. Byl mrtev!

"Mannie, Mannie, Mannie!" křičel jsem ze všech sil. V mém hlasu se odráželo veškeré zoufalství, které jsem prožíval.

Daleko dole na ulici jsem slyšel křičet ženský hlas: "Halo, co se stalo?"

Nemohl jsem zůstat. Při mých obsáhlých policejních záznamech by se jistě snažili svalit vinu na mne. V tom okamžiku jsem už nemohl nic udělat. Zvedl jsem se. Mannieho ochablé tělo kleslo zpět na cestu. Duté zadunění, které zaznělo, když mu hlava sklesla na beton, mi znělo v uších ještě i doma. Zabouchl jsem za sebou dveře. Ze skříně jsem vyndal revolver. Sotva popadáje dech jsem si sedl na okraj postele a zbraní mířil na zavřené dveře. Byl jsem jako ochrnutý strachem.

Dosud nikdy jsem tak zblízka neviděl mrtvého - rozhodně ne vyhasínající oči. Byl mým přítelem. Předtím se ještě smál, a hned poté ležel na ulici. Z úst mu vytékala v bublinkách krev.

Nemohl jsem se s tím smířit. Považoval jsem se za hrdinu, věřil jsem, že se ničeho a nikoho nebojím. Mannieho smrt však byla pro mne příliš mnoho. Bylo mi špatně, musil jsem se přemáhat. Chtěl jsem plakat, ale nemohl jsem.

Vyskočil jsem a rozběhl se proti zdi. "Nemám strach!" křičel jsem, "nemám strach!"

Byl jsem jako posedlý ďáblem, prohlížel jsem si ruce. Na kůži a pod nehty jsem měl zaschlou krev.

Hlavou jsem bušil do zdi a křičel: "Nikdo mi nemůže nic udělat. Nikdo mi nemůže způsobit bolest! Nikdo..."

Zcela vyčerpan jsem klesl na podlahu a lapal po dechu. Strach! Cizí, strašný, nevysvětlitelný, nepřekonatelný strach! Bylo mi, jako by se zlý sen stal skutečností. Válel jsem se po zemi, paže jsem si dal na prsa a sténal a křičel. Zdálo se mi, že na mne padají zdi. Strop se stále zvedal výš a výš, až byl na míle daleko.

Potom se nahoře objevil volně tmavý mrak a položil se na mne. Myslel jsem, že se udusím. Otevřel jsem ústa a chtěl křičet. Vyrážel jsem ze sebe jen krvavé bubliny. Tlačil jsem

se na zeď a chtěl utéci. Hlava mi však stále klesala ke straně. Slyšel jsem, jak padla na podlahu stejně jako hlava Mannieho, když se skulil z mého klína.

Černý mrak mne tlačil dolů. Ležel jsem na podlaze, ruce a nohy zvednuté nahoru, abych se mu ubránil. Byl to mrak smrti. Pronásledoval mne. A najednou jsem slyšel dutý výsměch, který se ozýval ze všech stran. Stále znovu. Smrt... Smrt... Byl to ďáblův výsměch.

Když jsem se probudil, bylo ráno. Slunce se snažilo proniknout špinavým oknem. Ležel jsem ztuhlý a prochladlý na zemi. Můj první pohled padl na ruce, na kterých byly stopy zaschlé krve.

BAHNO

Tři týdny před velikonoce stáli čtyři z nás před kostelem na rohu Anburna St. Edward Street. Věděli jsme, že věřící dávají v tuto dobu hodně peněz a chtěli jsme do kostela vtrhnout.

Ze strážnice naproti vyšel jeden policista a viděl, jak lelkujeme u železné mříže. Přešel přes ulici a řekl nám: "Zmizte, vy portorikánské vši!" Zůstali jsme stát, paže položené na mříži a bezvýrazně se na něho dívali.

Opakoval: "Řekl jsem, abyste odsud zmizeli!" Ostatní chlapci zmizeli, ale já jsem zůstal stát. Policista se na mne díval. "Rychle zmiz, ty všiváku!" Vytáhl pendrek, jako by mne chtěl uhodit.

Plivnul jsem na něho. Ohnal se po mne pendrekem. Uhnul jsem, takže zasáhl mříž. Potom jsem na něho skočil a chytil ho u krku. Byl sice dvakrát vyšší než já, ale chtěl jsem ho zabít, kdyby se mi to podařilo. Sáhl jsem po noži. Tu jsem upozoroval, že otevřel pouzdro s revolverem a volal o pomoc. Rychle jsem ustoupil zpět a zvedl ruce: "Vzdávám se!"

Ze strážnice vyrazili policisté a přeběhli přes ulici. Sbalili mne a odvedli na strážnici. Bulík, se kterým jsem se pral, mne uhodil do obličeje. Na rtech jsem pocítil krev. "Jste sice veliký muž s revolverem, " řekl jsem, "ale uvnitř jste zbabělec, stejně jako všichni."

Uhodil mne ještě jednou. Předstíral jsem, že jsem v bezvědomí a padl jsem na zem.

"Vstaň, špinavé prase! Tentokrát tě jednou provždy pošleme pryč!"

Když mne odváděli do jiné místnosti, slyšel jsem, jak ten strážník mumlal: "Ten chlapec asi ztratil rozum. Měl by být opravdu zavřený, než někoho zabije." Policie mne zatkla častěji, nikdy mne však nemohli zavřít. Nikdo se neodvážil proti mne něco říci. Každý věděl, že bych ho usmrtil, až bych se vrátil, nebo že by to za mne udělal gang.

Tentokrát se mnou jeli přes celé město a zavře Ti mne do cely. Když jsem vstupoval do dveří cely, dozorce do mne strčil. Otočil jsem se a oběma rukama ho stiskl. Vytáhl mne znovu do chodby. Jiný zaměstnanec mu pomohl a oba mi nařezali.

"S těmi všiváky je možné se vypořádat jenom tak, když se z nich ten ďábel vymlátí, " řekl jeden. "Všechno to jsou páchnoucí, zavšivená prasata. Máme plné vězení negrů, děvek a

Porotrikánců. Jsi tu stejně jako ostatní. Když chceš uhnout z řady, potom s tebou budeme jednat tak, že si budeš nakonec přát, abys byl raději mrtev."

Znovu mne strčili do cely. Ležel jsem na zemi na tvrdé podlaze a proklínal je. "Výborně, chlapíku, " řekl správce, když zavíral dveře. "Proč nevstaneš a trochu nám nezatancuješ? Nejsi přece tak nepovolný chlapec, ne?" Kousl jsem se do rtů a neodpověděl. Věděl jsem však, že toho chlapa odpravím, jakmile však zase budu na svobodě.

Příští den přišel dozorce znovu do mé cely. Jakmile otevřel dveře, zase jsem ho napadl a strkal ho napříč chodbou. Uhodil mne do hlavy svazkem klíčů. Cítil jsem, jak mi z rány nad okem teče krev.

"Prosím, tlučte mne klidně dál!" křičel jsem na něho. "Ale jednoho dne se objevím u vás doma a zabiju vám ženu a děti. Vy ještě něco zažijete!"

Obžalován jsem byl kvůli maličkosti. Odporování při zatčení, vzpurnost proti policistovi. Situaci jsem si ztížil tím, že jsem se neovládal.

Výslech se konal příští týden. Před soud jsem byl předveden s pouty na rukou. Seděl jsem na židli a policista předčítal obžalobu. Soudce, asi tak padesátiletý muž s přísným obličejem a brýlemi bez obrouček, řekl: "Neměl jsem toho chlapce už jednou před soudem?" "Ano, vaše jasnosti" odpověděl policista. "Stojí před tímto soudem po třetí. Kromě toho byl jednadvacetkrát zatčen. Obvinění sahají o loupeži až k pokusu o vraždu."

Soudce se na mne podíval. "Kolik vám je let, mladý muži?" Klackovitě jsem se posunul na židli a hleděl k zemi. "Stoupněte si, když s vámi mluvím, " napomínal mne soudce. Vstal jsem a podíval jsem se na něho. "Ptal jsem se, kolik vám je let!" opakoval. "Osmnáct, " odpověděl jsem.

"Máte osmnáct let, byl jste jednadvacetkrát zatčen a stojíte po třetí před soudem. Proč nejste u svých rodičů?"

"Ti žijí v Portoriku, " odpověděl jsem.

"A s kým bydlíte?"

"S nikým. Nikoho taky nechci. Žiji pro sebe."

"A jak dlouho už žijete sám?"

"Pořád. Od té doby, co jsem před třemi roky přišel do New Yorku."

"Vaše jasnosti, " vmísil se policista, "nehodí se k ničemu. Je prezidentem v gangu Mau-Mau. Od nich vychází všechen nepokoj , který v našem okolí máme. Ještě nikdy jsem neviděl tak sprostého a flákačského chlapíka jako je on. Je to zvíře. A vzteklého psa můžeme jenom zavřít. Chtěl bych doporučit, vaše jasnosti, abyste ho dal do vězení, dokud mu nebude jednadvacet roků. Možná, že pak se nám podaří v našem obvodě nastolit pořádek."

Soudce se obrátil na policistu. "Říkáte, že je jako zvíře, že? A jako vzteklý pes?"

"Správně, jasnosti! Když ho necháte na svobodě, odpraví někoho, ještě než se setmí!"

"Ano, věřím, že máte pravdu, " řekl soudce a znovu se na mne podíval. "Ale myslím si, že musíme alespoň zjistit, proč se chová jako zvíře. Proč se stal tak sprostý. Proč chce krást, loupit, mlátit, zabíjet. Před naším soudem stojí denně stovky podobných. Myslím si, že stát má povinnost se o ně starat. Nemůžeme je jednoduše do konce života zavřít. Myslím si, že v tomto "zuřivém psu" je duše, která může být zachráněna."

Potom se znovu obrátil k policistovi.

"Nemyslíte, že bychom se o to měli pokusit?"

"Nevím, vaše jasnosti," odvětil policista.

"Tito chlapíci odpravili za poslední dva roky tři policisty. Od té doby co tam chodím na hlídku, měli jsme v okolí přes padesát vražd. Reagují jenom na násilí. A vím určitě: když ho osvobodíte, budeme ho muset zavřít znovu - ale to pak už bude kvůli smrtelnému úderu."

Soudce se díval na papír, který ležel před ním. "Cruz, není-liž pravda? Pojd'te sem, Nicky Cruze!"

Přišel jsem až k soudcovskému stolu a cítil, že se mi roztřásla kolena. Soudce se naklonil přes stůl a podíval se na mne. "Nicky, mám chlapce, který je přibližně starý jako ty. Chodí do školy. Žije ve spořádaném domě a v dobrém okolí. Nedostává se do těžkostí. Ve školním družstvu hraje baseball. Přináší domů dobré známky. Není "zuřivý pes". A to, že jím není, spočívá v tom, že má někoho, kdo ho má rád. Zjevně nemá nikoho, kdo by tě měl rád. Ty také nemá nikoho rád. Ani neumíš mít nikoho rád. Jsi nemocný, Nicky. A já bych rád věděl, proč. Chtěl bych vědět, jak to přijde, že můžeš tak moc nenávidět. Nejsi normální jako ostatní chlapci. Policista má pravdu, jsi zvíře. Žiješ a jednáš jako zvíře. Musel bych s tebou jednat jako se zvířetem. Ale já chci zjistit, proč jsi takový. Předám tě našemu soudnímu psychologovi, dr. Johnu Goodmannovi. Ten tě vyšetří a dá konečné rozhodnutí."

Pokýval jsem hlavou. Nevěděl jsem zda mne chce osvobodit, nebo nechat ve vězení. Pochopil jsem však, že mne nechce odsoudit, alespoň ne hned.

"A ještě něco, Nicky, " pokračoval soudce. "Když se znovu dostaneš do těžkostí, když na tebe uslyším sebemenší stížnost, pak musím vzít na vědomí, že nejsi schopen řídit se podle rady. Potom tě hned pošlu do pracovního tábora do Elmiry. Rozuměl jsi?"

"Ano, sire," odpověděl jsem. Byl jsem sám sebou překvapen. Bylo to poprvé, kdy jsem nějakého člověka oslovil "sire". Ale v tom případě se mi to slovo zdálo na místě.

Příští ráno přišel do mé cely soudní psycholog dr. Goodmann. Byl to velký muž předčasně prošedivělý na spáncích a s širokou jizvou v obličejí. Límeč košile měl pomačkaný a boty špinavé.

"Byl jsem pověřen, abych se zabýval tvým případem, "řekl. Posadil se na mou postel a přehodil nohy přes sebe. "To znamená, že musíme nějaký čas trávit společně."

"Jistě, velký muži, jak si přejete!"

"Poslouchej, chlapče! Denně musím mluvit s dvaceti chlapci tvého ražení. Nesnaž se proto příliš si na mne otvírat zobák. Mohl bys toho litovat."

Jeho tvrdý tón mne sice zarazil, vysmíval jsem se mu však dál: "Na to, že mi chcete vymývat mozek, plíváte docela silné tony. Možná, že byste chtěl, aby vás příští večer navštívil někdo z gangu Mau-Mau."

Než jsem se stačil pohnout, chytil mne za košili a téměř mne zvedl. "Nech si poradit, chlapečku! Než jsem šel studovat byl jsem čtyři roky v gangu a tři roky u námořnictva. Vidíš tady tu jizvu?" Otočil hlavu, abych mohl vidět jizvu, která mu sahala od tváře až za límec.

"Tu jsem chytil u svého gangu. Ale předtím jsem baseballovou pálkou umlátíl skoro k smrti šest jiných chlapců. Když si tu chceš hrát na velkého muže, přicházíš právě na správnou adresu."

Odstrčil mne od sebe. Skrčil jsem se a posadil na postel. Potom jsem plivnul na podlahu, ale už jsem nic neříkal.

Začal zase mluvit, jako by se nic nestalo: "Zítra ráno musím jet do Medvědích hor. Můžeš jet se mnou a při tom si popovídáme."

Celý příští den jsem strávil se svým psychologem. Vyjeli jsme z města a zamířili na sever státu New York. Poprvé od té doby, kdy jsem před třemi roky přišel do New Yorku, jsem opustil asfaltovou džungli. Sice jsem při tom pocíťoval určité vzrušení, ale zůstal jsem skoupý na slovo a když mi dr. Goodmann dával otázky, byl jsem arogantní.

Po krátkém pobytu na jedné klinice se mnou jel do zoo. Šli jsme podél klecí. Zůstal jsem stát a pozoroval divoká zvířata, která za mřížemi přecházela sem a tam.

"Máš rád zoologické zahrady, " zeptal se.

"Nemohu je vystát," odpověděl jsem a odvrátil se od klecí.

"Tak?" A proč?"

"Nenávidím pohled na páchnoucí zvířata, která stále běhají sem a tam a chtějí ven."

Posadili jsme se na lavičku v parku a povídali si. Dr. Goodmann vytáhl z tašky zápisník a prosil mne, abych napsal několik obrázků. Koně, krávy, domy. Nakreslil jsem dům s velikými dveřmi.

"Proč jsi tomu domu dal tak veliké dveře?"

"Aby ten pitomý pán, co mi vymývá mozek, mohl vejít dovnitř, " odpověděl jsem.

"Tomu nevěřím. Odpověz jinak."

"No tak dobře! Abych mohl rychle vyrazit, když mne někdo pronásleduje."

"Lidé většinou kreslí dveře, kterými se dá vejít dovnitř."

"Já ne, já nechci dovnitř, ale ven."

"A teď nakresli strom," řekl.

Nakreslil jsem strom. Potom jsem myslel, že strom bez ptáka je k ničemu, a tak jsem na vrcholek nakreslil ptáka.

Dr. Goodmann prohlížel obrázek. "Máš rád ptáky, Nicky?" zeptal se.

"Nenávidím je."

"Mně se zdá, že nenávidíš všechno."

"Ano, možná. Ale nejvíce ptáky."

"Proč?" zeptal se. "Protože jsou volní?" V dálce zahřmělo.

Tento muž mi svými otázkami začal nahánět strach. Vzal jsem tužku a ptáka probodl. "Tak, teď už na něj nemusíte myslet. Zabil jsem ho."

"Ty si myslíš, že můžeš sprovodit ze světa všechno, z čeho máš strach, tím, že zabiješ?"

"Co si o sobě vlastně myslíte?" napadl jsem ho. "Vy si myslíte, že když mi tady necháte namalovat pár blbých obrázků a dáte mi několik otázek, že už o mně všechno víte? Nebojím se nikoho, ale všichni se bojí mne! Zeptejte se jednou Biskupů, ti vám o mně budou vypravovat. V celém New Yorku není ani jeden gang který by chtěl bojovat proti Mau-Mau. Nebojím se žádného člověka!" stál jsem před ním a můj hlas se stále zotřoval.

Dr. Goodmann si dělal poznámky. "Posad' se, Nicky," řekl. "Mne nepotřebuješ ovlivňovat."

"Poslouchejte, člověče. Když do mne budete takhle pořád rýt, bude z vás brzy mrtvola!"

Hřmění bylo stále silnější. Stál jsem před ním a třásl se. Dr. Goodmann se na mne podíval a chtěl něco říci, ale na jeho zápisník začaly padat první dešťové kapky. Potřásl hlavou. "Raději jed' me domů, dříve než promokneme," řekl.

Když jsme za sebou zabouchli dveře vozu, první velké kapky začaly bubnovat na přední sklo. Dr. Goodmann seděl dlouho tiše. Pak nastartoval motor a vyjel na silnici. "Nevím, Nicky," řekl. "Opravdu nevím."

Zpáteční cesta byla strašná. Déšť vytrvale bubnoval do vozu. Dr. Goodmann neřekl ani slůvko. Nerad jsem jel zpět do města. Myšlenka, že musím znovu do své cely mne ničila. Nesnášel jsem, že musím být zavřen jako divoké zvíře.

Děšť přestal, ale slunce už zašlo. Jeli jsme teď podél stovek šedých obytných bloků. Bylo mi, jako bych stále hlouběji klesal do bezedného lepkavého bahna. Chtěl jsem vystoupit a utéci. Ale místo abychom jeli do vězení, zahnul dr. Goodmann z Lafayette Avenue do Green Street.

"Neodvezete mne do vězení?" Ptal jsem se udiveně.

"Ne. Mohu rozhodovat o tom, zda tě zavřou nebo propustí. A já myslím, že by ti vězení neprospělo."

"Konečně jsme zajedno, , " ušklíbl jsem se.

"Ty mi nerozumíš. Myslím si, že už není nic, co by ti mohlo prospět."

"Jak to myslíte, doktore? Považujete mne za beznadějného?" smál jsem se.

Zastavil svůj vůz. "Skoro, Nicky. Už mnoho let pracuji s chlapci tvého ražení. Sám jsem žil v ghettu. Ale nikdy jsem neviděl tak ledového, tvrdého a divokého chlapce, jako jsi ty. Nenávidíš každého a máš strach z každého, kdo by se mohl dotknout tvé jistoty. To by tě mohlo přivést k rozumu - a tak tě přenechávám tvému strachu."

Otevřel jsem dveře a vystoupil. "Pro mne a za mne jed'te si třeba do pekla, doktore. Nepotřebuji vás, ani nikoho jiného!"

"Nicky," řekl, když jsem už byl na odchodu, "chci ti říci zcela otevřeně: Jestliže se co nejdříve nezměníš, jsi na nejkratší cestě do vězení, na elektrické křeslo, do pekla."

"Potom se tam zase uvidíme!" řekl jsem.

"Kde?" zeptal se.

"V pekle, člověče!" vysvětlil jsem se smíchem.

Potřásl hlavou a odjel. Chtěl jsem se smát dál ale smích mi uvázl v hrdle.

Stál jsem na rohu ulice a ruce jsem měl v kapsách pláště do deště. Bylo sedm hodin večer. Ulice byly plné bezejmenných tváří a spěchajících nohou. . Tempo... Pohyb... Spěch. Připadal jsem si jako list na moři člověčenstva, zmítaný vlnami vlastních nesmyslných těžkostí. Prohlížel jsem si lidi. Všichni někam šli, zdálo se, že všichni mají nějaký cíl. Byl květen, ale vítr byl přesto chladný. Profukoval mi kolem nohou a bylo mi uvnitř chladno.

Psychologova slova se ozývala v mém mozku stále znovu, jako by byla přehrávána z obehnané gramofonové desky. "Jestliže se co nejdříve nezměníš, jsi na nejkratší cestě do vězení, na elektrické křeslo, do pekla."

Nikdy předtím jsem se sám sebou nezabýval. V žádném případě ne správně. Ano, rád jsem se vzhlížel v zrcadle. Upravený jsem byl vždy. To bylo na Portorikánce v tomto okolí dost výjimečné. Na své oblečení jsem dbal více než jiní chlapci v gangu. Velice rád jsem nosil

barevnou košili a kravatu. Kalhoty jsem měl vždy vyžehlené, obličej jsem ošetřoval pleťovým krémem a různými vodičkami. Také jsem nikdy moc nekouřil, protože dech potom ošklivě zapáchal.

Ale najednou jsem se cítil špinavý uvnitř. Nicky, kterého jsem viděl v zrcadle, to nebyl skutečný Nicky. Nicky, kterým jsem se teď zabýval, byl špinavý, zpustlý a ztracený.

Hrací skříň v hospodě u "Papá Johna" duněla. Většina chlapců, kteří stáli u baru, měla v těle drogu. To byl pravý Brooklyn. To byl pravý Nicky.

Šel jsem po Green Street ke svému bytu. Před obchody se na železných tyčích třepotaly noviny a na ulici se povalovaly rozbité láhve a prázdné plechovky od piva. Ve vzduchu čpěl zápach mastného jídla. Cítil jsem, že se mne zmocňuje nevolnost. Pod nohama se mi třásla zem, když se přibližil vlak nadzemní dráhy a zmizel v temném neznámu.

Dohonil jsem jednu starší ženu. Byla menší než já, kolem hlavy měla obtočený černý šál, z kterého vykukovaly rezavě žluté nabarvené vlasy. Měla na sobě starou námořnickou bundu, která jí byla asi o šest čísel větší. Hubené nohy v černých punčochách trčely v pánských botech jako sirky.

Nenáviděl jsem ji. Byla symbolem vši špíny a nečistoty v mém životě. V kapse jsem už sáhl po noži. Tentokrát jsem nežertoval. Uvažoval jsem, jak silně bych musel bodnout, abych ji vrazil čepel do zad i přes námořnickou bundu. Představoval jsem si, jak bude zpod bundy kapat na ulici krev. Přitom jsem měl příjemný pocit.

Vtom přiběhl na ulici malý pes a ženu oběhl. Otočila se a podívala se na mne vyhaslýma očima. Poznal jsem, že je to jedna odstrčená děvka, která bydlela v našem domě. Z výrazu, který měla v obličejí, podle ztuhlých těžkých víček a prázdné strnulosti jejích očí jsem poznal, že je v transu.

Pustil jsem nůž a znovu jsem se začal zabývat sám sebou. Když jsem procházel kolem ní, všiml jsem si, že očima sleduje světle červený nafukovací balónek, který byl unášen větrem přes ulici.

Nafukovací balónek! Nejdříve jsem se chtěl rozběhnout přes ulici a rozkopnout ho. Nenáviděl jsem ho! A jak jsem ho nenáviděl! Byl volný.

Najednou mne zavalila vlna soucitu. Ztotožnil jsem se s tímto hloupým, skákajícím balonkem. Bylo zvláštní, že můj první záchvív soucitu se vztahoval na tento neživý předmět ve vzduchu, který byl odněkud přinesen větrem. Prošel jsem kolem staré ženy a místo abych balónek rozšlápl, snažil jsem se udržet s ním krok.

Zdalo se, jako by do tohoto špinavého prostředí ani nepatřil. Na chodníku ležely prázdné láhve a plechovky od piva. Po obou stranách se tyčily vysoké zdi věznic, ve které jsem žil. A zde, uprostřed toho všeho, byl svobodný červený balónek, který byl nadnášen neviditelnou silou větru.

Co bylo na tomto hloupém nafukovacím balónku, že mne tak zaujal? Zrychlil jsem krok, abych za ním nezůstal pozadu. Doufal jsem, že tak brzy nepraskne. Mýlil jsem se však.

Byl příliš citlivý. Byl příliš čistý, příliš jemný a neposkvrněný, než aby mohl obstát uprostřed tohoto pekla.

Pokaždé když vyskočil do výše a znovu dopadl na ulici, zatajil se mi dech. Čekal jsem na konečnou, nevyhnutelnou explozi. Balonek však pokračoval ve své nesmyslné pouti a stále se vznášel.

Myslel jsem si: snad to dokáže! Možná, že skutečně bude zanesen až na konec bloku domu a pak odfouknut do parku. Možná, že má přece ještě šanci.

Potom jsem myslel na park, na tenhle zapáchající park. A co když se opravdu dostane až do parku? Co potom? Park - to také pro něj nic není. Narazí na rezavý plot a praskne. A když se mu snad podaří dostat se do parku, spadne na nějakou špičatou větev nebo do plevele a potom s ním bude konec.

A i když někdo ho zvedne a vezme s sebou, přemýšlel jsem, potom ho zase vezme jen domů a zavře jej navždy do nějakého dusivého bytu. Nemá žádnou naději. Já také ne.

Ulicí projíždělo policejní auto. Dříve než jsem se mohl odpoutat od svých myšlenek, uslyšel jsem bouchnutí - to jak balónek praskl pod koly. Auto nemohlo vidět, co způsobilo. Chtěl jsem za ním běžet a řvát: "Vy zavšivení bulíci! Nemůžete dávat pozor?" Chtěl jsem je zabít, protože mne teď na ulici zajeli.

Všechn život však ze mne vyprchal. Stál jsem na rohu a vyrazil do ulice. Z balónku už nebylo nic vidět, byl vmáčknut do špíny a stal se součástí ostatní nečistoty.

Posadil jsem se na schody před domem, kde jsem bydlel. Ona stará děvka přešmajdala kolem mne a zmizela ve tmě. Vítr stále ještě foukal a rozvířoval papíry a prach. Báł jsem se. Já, Nicky. Měl jsem strach. Dal jsem hlavu do dlaní a pomyslíł si: dr. Goodmann má pravdu. Pro mne, pro mne už není žádná naděje, jenom vězení, elektrické křeslo,peklo

Všechno se mi potom zdálo lhostejné. Prezidentství gangu jsem předal zpět Izraelovi. Neměl jsem už žádnou naději. Mohl jsem být stejně jako všichni ostatní klidný a sáhnout po injekci. Byl jsem unavený, už se mi nechtělo utíkat. Co to říkal soudce že potřebuji? LÁSKU! Kde však mohu najít v bahně lásku?

SETKÁNÍ

Bylo horké páteční odpoledne v červenci 1958. Seděli jsme s Izraelem a Lydií na schodech před mým domem, když tu přes ulici přebíhalo několik dětí. "Hej , co je?" křičel jsem za nimi.

"U školy se něco děje, " volalo zpět jedno z nich.

V Brooklynu se zřídka kdy nabízí něco zvláštního. To je snad důvod, proč jsme se pro své vlastní rozptýlení museli starat o pouliční bitky, drogy a sex. Vše bylo lepší než dlouhé vysedávání. A tak jsme se courali k St. Edward Street.

Když jsme tam došli, bylo zde již shromážděno velké množství lidí. Lokty jsme si razili cestu, abychom tu podívanou viděli z největší blízkosti.

Jeden muž uprostřed kruhu foukal na svoji trumpetu "Vzhůru bratří." Hrál stále jednu a tutéž píseň. Vedle něho stál snad nejneduživější muž, jakého jsem kdy viděl. Nad ním vlála americká vlajka.

Konečně trumpetista přestal. Dav tleskal. Shromáždilo se tu skoro sto chlapců a děvčat a zatarasili ulici i chodník.

Ten hubený si ze školy přinesl stoličku od klavíru. Teď na ni vylezl a otevřel nějakou černou knihu. Začali jsme křičet. Stál tu se svěšenou hlavou a viděli jsme, že se bojí. Řev byl stále silnější a dav se tlačil. Paží jsem objal Lydii. Chichotala se, protože jsem se pokoušel dostat se jí na zádech pod svetr.

Najednou jsem zpozoroval, že se vše uklidnilo. Má pozornost se přenesla od Lydie na muže na stoličce od klavíru. Stál ještě pořád se svěšenou hlavou a držel před sebou otevřenou černou knihu. Proběhl mnou nezvyklý pocit. Vše bylo podivně klidné, dokonce se zdálo, že i auta na Park Avenue, která nebyla vzdálena ani půl domovního bloku, jedou nehlučně.

Obklíčil mne starý strach. To byl ten strach, který jsem potlačil před soudcem: strach, který jsem cítil cestou domů, když jsem byl s psychologem. Pokaždé jsem ho potlačil, pokaždé jsem před ním utekl. Cítil jsem, jak ovládl mou duši. Chtěl jsem vyrazit a utéci, ale všichni ostatní naslouchali a čekali.

Najednou ten hubený zvedl hlavu a začal z knihy předčítat hlasem, který skoro ani nebylo slyšet: "Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný."

Strachem jsem se třásl. Tenhle chlapík vpředu musel být někdo jako kněz anebo kouzelník. Mluvil o lásce. O "lásce" jsem věděl, na to jsem byl expert. Sevřel jsem Lydiiny boky. Podívala se na mne: "Přestaň, Nicky!" Protáhl jsem rty a znovu upřel pohled na toho hubeného. Zrovna říkal, že by se mělo poprosit o to, aby se stal zázrak. Sice jsem nevěděl, co by to mělo být zázrak, ale zůstal jsem, protože zůstali ostatní.

Odmlčel se. Jen tu stál a zřejmě čekal na to, že se něco stane. Potom řekl, že by rád hovořil s prezidenty a viceprezidenty gangů. Poznenáhlu jsem začal cítit, že tento muž je nebezpečný. Vkrádal se do našeho života, a my jsme žádného vetřelce nechtěli.

"Jestliže jste opravdu tak nebezpeční a tvrdí hoši, nebudete mít jistě strach jít dopředu a potřást rukou malému kazateli."

Dav se začal vlnit. Zezadu někdo křičel: "Tak co, Buckboarde? Máš strach?" To platilo prezidentovi Kaplanů. Viděl jsem Buckboarda, jak jde dopředu se dvěma dalšími černochoy ze svého gangu. Šli ke kazateli, který slezl ze židle a čekal na ně.

Byl jsem stále nervoznější. Všechno se mi nelíbilo. Rozhlížel jsem se. Všichni ostatní se však usmívali a dělali Buckboardovi místo.

Podávali si ruce. Potom šli kazatel a trumpetista provázeni těmi čtyřmi - ke školní bráně. Tam spolu mluvili. Nechal jsem Lydii stát a šel jsem k Izraelovi.

"Co tam dělají?" ptal jsem se ho. Izrael pokrčil rameny.

Najednou jsem viděl, že se celá skupina tam vpředu modlí. Buckboard a ostatní sundali čepice, drželi je pod paží a sepnuli ruce. Potom šli zpět do chumlu lidí. Křičel jsem na Buckboarda: "Hej, dal jsi se ke svatouškům?"

Buckboard byl velký chlapec, vážil okolo sto kilogramů. Otočil se ke mně a podíval se na mne podivnýma očima. Pochopil jsem, že se s ním něco stalo.

Najednou na mne někdo zakřičel: "Hej, Nicky! Necháš se překonat? Bojiš se jít k tomu chlapíkovi?"

Izrael mne píchl do žeber a pohybem hlavy ukázal na ony dva muže. "Pojď, Nicky, jdeme!"

Viděl jsem, že to myslel vážně a snažil jsem se odejít. Tušil jsem tam nějaké nebezpečí, před kterým jsem měl smrtelný strach.

Dav začal pískat a povykovat. "Podívejte se na našeho šéfa, bojí se nějakého žvanivého kazatele!"

Izrael mne zatahal za bundu. "Pojď, Nicky!" Neměl jsem na vybranou, musel jsem jít s ním.

Izrael podal oběma ruku. Stále jsem se bál a držel se zpátky. Ten hubený přistoupil ke mně a podával mi ruku. "Dobrý den, Nicky! Jmenuji se David Wilkerson, přicházím z Pensylvánie a jsem kazatel."

Podíval jsem se na něho a řekl: "Jdi k čertu, kazateli!"

"Ty mne nemáš rád?" řekl. "To zas já ano. Mám tě rád. A přišel jsem, protože ti chci vyprávět o Ježíšovi, který tě také miluje."

Měl jsem pocit, jako bych byl chycené zvíře. Za mnou stáli ostatní, přede mnou usmívající se muž který mluvil o lásce. Mne však přece nikdo neměl rád. Nikdo mne nikdy nemiloval. V tom okamžiku jsem si vzpomněl na den, kdy mi před lety moje matka řekla: "Nemiluji tě Nicky!" a myslel jsem: když někoho nemiluje ani vlastní matka, pak ho nemiluje žádný člověk. A to se nezměnilo.

Ten hubený stál jednoduše tady, usmíval se a ruku držel stále nataženou. A teď jsem však měl strach. Obával jsem se, že by mne mohl zavřít do klece a vzít mi mé přátele. Nenáviděl jsem ho.

"Nepřibližuj se ke mně, kazateli, jinak tě odpravím!" prskal jsem na něho. Stáhl jsem se zpět k davu lidí.

Byl jsem blízek panice. "Ten chlap je komunista! Hoši!" křičel jsem. "Nechte ho tu stát, je komunista!"

Sice jsem nevěděl, co je to komunista, ale zřejmě to byl někdo, proti komu každý něco měl.

Jediné, co jsem věděl s jistotou, bylo, že přchám. Avšak proti tomuto druhu útoku neexistovala zbraň. Kdyby mne napadl nožem, bojoval bych proti němu. Kdyby nařikal a žebрал, vysmál bych se mu a kopl ho do obličeje. Ale on mi jednoduše řekl: "Mám tě rád!" A to se mi doposud nestalo.

Šel jsem davem lidí se vztyčenou hlavou a vypnutým hrudníkem. Potom jsem vzal Lydii za paži a táhl ji s sebou pryč.

Následovalo nás několik jiných chlapců. Šli jsme do sklepa a nastavili jsme gramofon na plno. Chtěl jsem přehlušit ta slova: "Ježíš tě miluje." Ještě chvíli jsem tancoval s Lydií, vypil jsem půl láhve vína a kouřil. Zapaloval jsem si jednu cigaretu od druhé.

Lydie poznala, že jsem nervózní. "Nicky, snad jsi přece s tím mužem měl mluvit. Možná, že vůbec není tak špatný, jak si myslíš, i když je křesťanem

Upřeně jsem se na ni podíval. Svěsila hlavu.

Najednou bylo za dveřmi slyšet hluk. Podíval jsem se nahoru a uviděl, jak ten hubený vchází dovnitř. Se svým tmavým oblekem a bílou košilí se do tohoto prostředí vůbec nehodil.

Prošel sklepem ke mně, jako by mu patřil celý dům. V obličeji měl široký úsměv. Znovu napřáhl ruku a řekl: "Nicky, chtěl jsem ti jednou podat ruku a . . ." Dříve než to mohl dokončit, uhodil jsem ho prudce do obličeje. Pokoušel se usmívat dál, bylo však vidět, že jsem ho překvapil. Potom jsem na něho plivnul.

"Víš, Nicky, na Ježíše také plivali, a on se modlil: Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!"

Řval jsem na něho: "Zmiz! Jdi k čertu!" Postrkoval jsem ho ke dveřím.

Dříve než odejdu, chci ti ještě něco říci, Nicky: Ježíš tě miluje!"

"Ať už jsi venku, bláznivý chlape! Nevíš, co mluvíš! Dávám ti čtyřicet hodin čas. Jestli do té doby z mého území nezmizíš, vyřídím tě!"

Wilkerson stále s úsměvem ustupoval pozpátku ke dveřím. "Nezapomeň, Nicky, Ježíš tě miluje!" To bylo víc, než jsem mohl snést. Sebral jsem se země prázdnou láhev od vína a mrštil ji za ním.

Šel jsem ke dveřím. Ostatní si určitě všimli, že mi šel na nervy. "Ten idiot!" řekl jsem, když vycházel. "Jestliže se tady ještě jednou ukáže, podpálím ho!" Zabouchl jsem za ním dveře.

Ten tlučhuba, myslel jsem si. Přesto jsem však cítil, že na něm je něco neobyčejného a opravdového.

V kulečnickovém salónu jsem si objednal sérii koulí. Snažil jsem se zcela se soustředit na hru. Ale stále jsem myslel na toho hubeného a slyšel jak říká: "Ježíš tě miluje."

Co se s tím zatěžuji, myslel jsem si. Ten mi nemůže nahnat strach, ani nikdo jiný!

Možná, že jsem byl nemocný. Rozhodl jsem se, že půjdu domů. Bylo půl jedenácté. Jinak jsem vždy přicházel domů mezi třetí a čtvrtou hodinou ráno. Zavřel jsem za sebou dveře. Třásl jsem se, když jsem procházel místností a rozsvěcoval lampu na nočním stolku. Stáhl jsem si boty, vysvlékl se a upřeně se díval na strop. Znovu a znovu jsem slyšel Davida Wilkersona, jak říká: "Ježíš tě miluje, Nicky... Ježíš tě miluje."

Zhasl jsem světlo, ale přesto jsem neměl klid. Převaloval jsem se ze strany na stranu a nemohl usnout. Už v pět hodin jsem byl na nohou. Celou noc jsem probděl.

Šel jsem dolů po schodech a otevřel domovní dveře. Protahoval jsem se a při tom jsem slyšel vzdálený zvuk probouzejícího se města.

Seděl jsem na domovních schodech a hlavu držel v dlaních. Ježíš tě miluje, Ježíš tě miluje.. .

Před domem zastavilo auto, slyšel jsem bouchnutí, nějaká ruka mne plácla přes záda a když jsem unaveně zvedl hlavu, viděl jsem, jak ten kazatel stojí přede mnou. Vyskočil jsem a prskl jsem na něj jako dravé zvíře, které se cítí napadeno.

Wilkerson se mi pevně podíval do očí a řekl: "Můžeš mne zabít, Nicky. Můžeš mne rozsekat na tisíc kousků a rozházet po ulici, a každý jednotlivý kousek bude křičet: Ježíš tě miluje! - Před tím nemůžeš uniknout!"

Zuřivě jsem se na něho podíval, on však klidně pokračoval: "Nebojím se tě, Nicky. Mluvíš sice velmi tvrdě, ale uvnitř jsi jako všichni ostatní. Bojíš se. Už máš dost svých hříchů. Jsi osamocený. Ale Ježíš tě miluje."

Zarazil jsem se. Odkud věděl, že jsem osamělý? Co tím myslel, když mluvil o hříších? Vždyť jsem přece vůbec nebyl osamělý. Byl jsem stále obklopen gangem. Mohl jsem mít všechna děvčata, která jsem chtěl. Lidé se mne báli. Když nás viděli jít, uhýbali z chodníku. Byl jsem prezidentem gangu. Jak mne může někdo považovat za osamělého?

Připadalo mi, že mám převahu. "A vy si myslíte že mne můžete tak jednoduše ohnout?" zeptal jsem se a luskl jsem prsty. "Myslíte si, že vám patřím, že si vezmu Bibli a budu běhat okolo a lidé budou říkat: "Koukejte to je Nicky Cruz, ten svatoušek."

"Nicky, ty jsi dnes v noci nespál?" odpověděl. "Já také ne, Nicky. Skoro celou noc jsem byl vzhůru a modlil jsem se za tebe. Ale předtím jsem mluvil s několika tvými hochy. Říkají, že se k tobě nemůže nikdo přiblížit. Ale Nicky, někdo může. Ježíš! Ten tě miluje. Jednoho dne, Nicky, už brzy se bude tebou zabývat. Jednoho dne už nebudeš utíkat, ale poběhneš k němu."

Vstal jsem, obrátil se k němu zády a šel jsem znovu do svého bytu. Zavřel jsem za sebou dveře. Podíval jsem se oknem. Když jsem pohlédl dolů, už byl jeho vůz pryč. Na východě se nebe pokrylo slabou růžovou září. Najednou jsem měl pocit, že život není omezen jen na zdi z betonu a skla.

Myslel jsem na slova: "Jednoho dne už nebudeš utíkat, ale poběhneš k němu." Ani jsem nevěděl, koho tím kazatel myslel. Bude to jistě někdo jako slunce, které ve slunečném dnu vystupuje z oceánu. Nebo jako jitřní hvězda, která se ještě třpytí na nebi. Jednoho dne...?

Ten den byl blíže, než jsem si myslel. V následujících dnech jsem se musel s tímto mužem setkat buď v dobrém, nebo ve zlém. Izrael mi ho stále připomínal.

"Přestaň přece, Izraeli! Jestli s tím tlacháním konečně nepřestaneš, zabiju tě!"

Izrael však mluvil dál a já jsem ho podezřívával, že se tajně setkává s Wilkersonem. To se mi nelíbilo, protože jsem měl pocit, že tenhle kouzelník může zničit náš gang. Protože Mannie tu už nebyl, měl jsem jen Izraele. A teď se zdálo, že jde opačným směrem. Jeho neustálé mluvení o Wilkersonovi a jeho vytrvalé úsilí donutit mne k řeči mne hnalo na pokraj zoufalství.

Už jsem to nevydržel. Noc před 4. červencem, kdy gangy měly zaplavit Coney Island, strávil Izrael u mne. Až do pozdní noci se mne snažil přesvědčit, aby členové našeho gangu na Coney Island nechodili, ale raději promluvili s Wilkersonem. Zacpal jsem si uši. Konečně usnul.

Ležel jsem v posteli, ale nemohl jsem usnout. Snad bych se byl uklidnil, kdybych mohl Izraelovi zacpat ústa. Už jsem o tom kazateli nechtěl slyšet.

Sáhl jsem rukou pod matraci a uchopil dřevěnou hokejku, kterou jsem tam měl pro případ potřeby. Slyšel jsem, jak Izrael klidně oddechuje na posteli vedle mne. Čím víc jsem myslel na to, jak mi jde v poslední době na nervy, tím jsem byl zuřivější. Už jsem to nemohl vydržet.

"Snad mi už konečně jednou přestaneš lézt na nervy, " zařval jsem. Vytáhl jsem hokejku a udeřil jí směrem k Izraelovým zádům. Můj křik ho probudil. Vyskočil přesně v okamžiku, kdy moje hokejka dopadla na jeho matraci. Sebral jsem ji a chtěl uhodit ještě jednou. Přitom jsem křičel: "Přestaň už konečně s tím Bohem! Proč nemůžeš držet zobák? Proč? Proč?"

Izrael mne chytil, potýkali jsme se a spadli s postelí. Nalehl na mne a hrudník mi tiskl celou vahou k podlaze.

"Proč nemůžeš být zticha?" křičel jsem stále.

"Co ti je?" křičel na mne Izrael a snažil se mne držet pevně na podlaze. "Zbláznil ses? Vždyť to jsem já Izrael, tvůj přítel!"

Najednou jsem viděl, že pláče. "Nicky, tak přece přestaň, jsem tvůj přítel! Nenuť mne k tomu, abych tě tloukl. Prosím, přestaň! Jsem tvůj přítel, mám tě rád!"

Zasáhl mne tím, jako by mi někdo polil obličej horkou vodou. Řekl to zrovna tak, jak mi to řekl Wilkerson. Už jsem hokejku nedržel tak pevně a on mi ji vzal z ruky. Proč jen plakal?

Držel hokejku těsně u mého obličej. Stiskl ji tak pevně, že jsem viděl, jak mu zbělely klouby. Třásl se. V jednom okamžiku mi napadlo, že mne s ní chce probodnout, ale on jí zuřivě mrštil přes místnost. Stále ještě plakal, když mne pustil a praštil sebou na postel.

Vyrazil jsem z místnosti po schodech nahoru na střeche. Venku bylo tma a přšelo. Pod střechou jsem sáhl tam, kde měl starý Gonzales v kleci holuby. Vytrhl jsem petlic i a jednoho chytil. Ostatní zděšeně vylétěli ven a třepetali se do noci. Přitiskl jsem ptáka na nahou hrud', přidržel se otvoru ve střeše a sedl si.

Ptáci! Nenáviděl jsem je. Byli tak svobodní. Nenáviděl jsem všechny, kdo byli volní. Wilkerson byl volný. Izrael se přibližoval ke svobodě. Cítil jsem to. Tento pták byl svobodný, já jsem však byl zajatcem v kleci nenávisti a strachu.

Prsty jsem uchopil hlavu ptáka. Holub ze sebe vydal nepatrný hlásek a já jsem cítil, jak mu praskly krční obratle. Přestal jsem se ovládat a pohyboval jsem krčkem sem a tam, až se oddělila kůže a kosti. Potom jedním šklubnutím jsem odtrhl hlavu. Teplá krev mi stékala po rukou, kapala na kalhoty a na asfaltovou střeche. Díval jsem se na hlavičku, kterou jsem držel v ruce. "Vidíš, už nejsi svobodný. Nikdo není svobodný!"

Potom jsem ji hodil dolů na ulici. Konečně byl ten prokletý pták mrtev a nemohl mne strašit ve snech.

Zůstal jsem na střeše. Chvíli jsem byl vzhůru, potom jsem na chvíli usnul. Pokaždé, když jsem usnul, přišel můj sen znovu, a ještě strašnější, než kdy předtím. Když se objevila ranní mlha, vrátil jsem se do svého pokoje. Izrael byl pryč.

Hledal jsem ho převážnou část dne. Konečně jsem ho našel. Seděl sám ve sklepě, v kterém jsme prožívali většinu večerů s naším gangem. Všichni ostatní šli na Coney Island.

"Poslouchej, kamaráde! To, co se stalo této noci mne velmi mrzí, " začal jsem.

"Už na to nemysli, " odpověděl Izrael a rozpačitě se usmíval.

"Ne, vlastně mne to nemrzí - já sám sobě nerozumím, není se mnou asi něco v pořádku."

Izrael vstal a naznačil, jako by mi chtěl vrazit rukou do brady. "Jasně, Nicky, jsi zrovna jako já. Pomatený!"

Celé odpoledne jsme zůstali spolu. Bylo to poprvé po třech letech, že jsem 4. července propásl Coney Island.

Druhý týden v červenci 1958 přišel Izrael za mnou a vyprávěl mi o evangelizaci pro mladé, kterou Wilkerson pořádá v hale sv. Mikuláše. Na poslední shromáždění prý pozval členy gangu Mau-Mau. Má nás odvézt zvláštní autobus.

Potřásl jsem hlavou. Chvilku jsem tam stál pod schodištěm, pak jsem se otočil a šel domů. S tím jsem nechtěl mít nic společného. "Přece nejsi zbabělec?" volal za mnou Izrael.

Tím zasáhl mé jediné slabé místo. Otočil jsem se. "Nebojím se nikoho, ani toho kazatele s čapíma nohama, ani tebe a ani Boha!"

Izrael stál proti mně. V jeho hezkém obličejí se mihl jemný úsměv. "Přece to ale vypadá, jako by ses někoho bál. Proč bys jinak nechtěl jít s námi?"

Vzpomněl jsem si na to, jak se Buckboard a jeho chlapci před školou modlili na chodníku. Když se mohlo něco takového stát jim...

"Kdy tedy má jet ten autobus?" zeptal jsem se.

"V sedm," odpověděl Izrael. "Shromáždění začíná v půl osmé. Půjdeš s námi?"

"Ano, půjdeme s celým gangem a potom celý ten krám rozházíme!"

Izrael kývl a houpavým krokem odcházel dolů ulicí. Šel jsem po schodech do svého pokoje. Zavřel jsem za sebou dveře a vrhl se na postel. Potom jsem sáhl po marihuanové cigaretě. Myšlenky mi hučely v mozku jako voda otevřeným stavidlem. Cigareteta se mi třásla, popel mi padal na košili a na špinavé prostěradlo v posteli. Měl jsem strach do autobusu vstoupit. Myšlenka, že bych měl opustit svůj starý známý blok, mne naplňovala hrůzou. Měl jsem strach z toho, že se ve velkém davu lidí stanu nulou. Jedno bylo jasné: jakmile vstoupím do arény, musím něco udělat, abych na sebe upoutal pozornost.

Nejvíce jsem se obával toho, co jsem tenkrát viděl na ulici. Bál jsem se, že by mne někdo nebo něco, co bylo větší a silnější než já, mohlo donutit přede všemi lidmi na kolena. Z toho jsem měl zoufalý strach. V tom jsem spatřoval znamení slabosti, měkkosti a selhání.

Když jsem toho červencového večera nastoupil do autobusu, bylo nesnesitelné vedro. Pár mužů v oblecích s kravatami se mělo starat o pořádek. Raději měli klidně zůstat doma. Rámus v autobuse byl k ohluchnutí.

Sám doma jsem byl stísněný, ale v autobuse tomu bylo jinak. Bylo nás dohromady přes padesát členů našeho gangu. Rvali se mezi sebou, řvali, chrlili na sebe nadávky, stahovali okna, kouřili, pili víno, tahali za záchrannou brzdu a přitom nutili řidiče, aby přidal plyn.

Když jsme zastavili před halou, otevřeli jsme nouzové východy, někteří dokonce lezli oknem. Před vchodem stálo několik mladých dívek v krátkých sukních a těsných pulovrech. Narážky jako: "Hej, dítě, jak by nám to dvěma spolu šlo?" nebo "Pojď se mnou malá, uděláme si hezky večer," byly stále hlasitější. Když jsme vcházeli, některá se přidala k nám.

Izrael a já jsme šli v čele bandy. Uvnitř dveří nás chtěl zastavit nějaký pořadatel. Viděli jsme, jak se uvnitř otáčí mnoho hlav a dívají se, jak se hrneme do sálu.

"Uhni, člověče. Pusť nás dovnitř!" požádal Izrael. "Jsme Mau-Mau. Sám kněz nás pozval a máme tu rezervovaná místa!" Překvapeného a bezmocného pořadatele jsme odsunuli stranou a drali jsme se dopředu.

Měli jsme na sobě uniformy svého gangu. Nikdo nesundal svou černou čepici. Šli jsme střední uličkou, zvedali hole, řvali na ostatní a hvízdali.

Objevil jsem i členy nepřátelských gangů. Byli tu Biskupové i několik Fantomů. Aréna byla skoro plná a nabízela téměř všechno, co patří k prvotřídní rvačce gangů. To možná nebyla tak špatná myšlenka.

Rámus byl neuvěřitelný.

Někde někdo začal hrát na varhany. Jeden malý Portorikánc vstal, uhodil se rukama do nahých prsou a křičel: "Ó Je-ží-ši! , zachraň mou velikou černou duši!" A potom znovu spadl na židli uprostřed smíchu a sympatizujícího řevu.

Některá děvčata se pohupovala v bocích v taktu hudby a chlapci tančili kolem nich. Jejich vystoupení bylo odměněno potleskem. Situace se pomalu vymyká pořadatelům z rukou, konstatoval jsem.

Najednou na jeviště vstoupila nějaká mladá žena, šla až doprostřed jeviště, postavila se k mikrofonu se zkříženýma rukama čekala, až se rámus utiší.

Ten však narůstal. "Hej, dítě, zatancuj si trochu s námi," křičel někdo. Někjaký hubený chlapec, kterého jsem ještě nikdy neviděl, zavřel oči a jako u vytržení natáhl paže dopředu a křičel: "Má-Má!" Dav se ještě více rozkřičel.

Dívka začala zpívat. Ani my v předních řadách jsme pro rámus neslyšeli. Zatímco zpívala, stoupli si někteří chlapci a děvčata na židle a začali tancovat.

Žena ukončila píseň a nervózně se rozhlédla kolem sebe. Tleskali jsme, hvízdali a požadovali další píseň, ona však opustila jeviště. Potom přišel Wilkerson.

Od onoho ranního setkání před několika týdny jsem ho neviděl. Srdce mi tlouklo a položil se na mne temný mrak tušení. Izrael vyskočil: "Halo, Davide! Jsem tady, vidíš, že jsem tady, dodržel jsem slovo. A podívej se kdo tu je!" Ukázal na mne.

Musel jsem něco udělat. Vyskočil jsem tedy: "Hej, kazateli! Jaké máš úmysly? Chceš nás obrátit nebo co?" zvolal jsem.

Všichni Mau-Mau se smáli. Posadil jsem se a cítil jsem se ihned lépe. Ještě mne uznávali. Navzdory tomu, že jsem prezidentství předal Izraelovi zůstal jsem jejich vůdcem. Smáli se mému vtípu, a tak jsem byl znovu pánem.

Wilkerson začal mluvit: "Je to poslední večer našeho evangelizačního tažení pro mladé v tomto městě. Dnes ho chceme vést trochu jinak než obvykle. Chtěl bych poprosit své přátele, členy Mau-Mau aby vybrali peníze na obětní sbírku.

Zaburácel pekelný řev. Členové band kolem znali naši pověst. Přizvat členy Mau-Mau, aby provedli sbírku, to bylo, jako by nejhoršího gangstera pověřili výchovou dětí.

Já jsem však hned vyskočil. Vždyť jsem jenom čekal na příležitost, abych na sebe upoutal pozornost, a tady byla. Nedovedl jsem si představit, že by s námi kazatel skutečně počítal. Ale když tomu tak bylo, pak jsem chtěl práci opravdu převzít.

Ukázal jsem na pět dalších a mezi nimi na Izraele. "Ty, ty, ty... rychle!" V šesti jsme šli dopředu a postavili se před jeviště. Za námi bylo ticho, hrobové ticho.

Wilkerson se sklonil k nám a dal každému velkou krabici od zmrzliny. "Teď se prosím postavte tady. Poté přijdete na jeviště a vykonanou sbírku mi předáte. Počkám tady na vás."

Bylo to krásné být poctivým. Nikdo v sále nepochyboval o tom, co udělám. Takovou příležitost by nevyužil jen blázen.

Mnoho lidí šlo dopředu. Mnozí dospělí házeli do krabice bankovky a jiní psali šeky. Chtěli jsme při sbírce dosáhnout dobrého výsledku. Mnozí z členů gangu přicházeli se smíchem střední uličkou k nám a předstírali, že dávají peníze, nebo se dokonce snažili něco z krabice vzít. Jakmile jsem to spatřil, sáhl jsem do kapsy, jako bych chtěl vytáhnout nůž. Řekl jsem: "Moment chlapče! Zapomněl jsi něco přidat!"

Smáli se do té doby, než poznali, že míním vážně. "Neslyšel jsi? Kazatel řekl, že máte něco dát! Tak dej, nebo chceš, aby ti moji lidé vzali?" Skoro každý něco dal.

Pohybem hlavy jsem ukázal na pravou stranu sálu. Zmizeli jsme za černým závěsem vedle jeviště. Zrovna nad našimi hlavami visela tabulka s červeným nápisem "Východ". Každý to mohl vidět. Jakmile jsme zmizeli za závěsem, vypukl v sále smích. Vysmívali se kazateli, že se nechal obelstít členy Mau-Mau.

Shromáždili jsme se za závěsem. Chlapci mne napjatě sledovali a čekali na povel k útěku.

Já jsem však váhal. Wilkerson si vybral mne. Teď jsem mohl udělat to, co ode mne všichni očekávali, anebo to, co ode mne očekával on. Jeho důvěra podpálila ve mně jiskru. Místo abych ukázal k východu, potřásl jsem hlavou a řekl: "Rychle ten celý krám odneseme k němu na jeviště!"

Chlapci to nemohli pochopit. Dva z nich šli přede mnou po schodech. Viděl jsem, jak si jeden z krabice vytahuje jednodolarovou bankovku a strká ji do kapsy.

"Hej, co tam děláš! Okamžitě dej ty peníze zpátky, patří kazateli!"

Nedůvěřivě na mne pohlédl. "Tak se přece nerozčiluj, Nicky! Podívej se na tu hromadu peněz, to přece nikdo nepozná! Prosím tě! Tady je dost peněz pro nás všechny i pro něho!"

Sáhl jsem do kapsy a vytáhl nůž. Čepel vyskočila a řekl jsem: "Chlape, okamžitě dej ty peníze zpátky, nebo skončíš na hřbitově!"

Pomaloučku dával bankovku zpět do krabice. "Okamžik," řekl jsem, "kolik peněz máš ještě v kapse?"

"No počkej, Nicky," prskal. "To je od matky a mám si za to koupit kalhoty!"

"Kolik?" zeptal jsem se ještě jednou a nůž mu přiložil na žebra. Zčervenal, sáhl do kapsy a vytáhl desetidolarovou nebo pětidolarovou bankovku.

"Rychle, dej to tam!"

"Chlape, ty ses zbláznil. Matka mi stáhne kůži s těla, když peníze ztratím. Skoro plakal.

"A já ti stáhnou kůži s těla hned, když tam peníze okamžitě nedáš!"

Stále se na mne nedůvěřivě díval, ale nůž ho přesvědčil, že to míním vážně. Vzdal se a hodil peníze do krabice.

"Teď můžeme jít," řekl jsem.

Jeden za druhým jsme šli na jeviště. Byli jsme přijati pískáním. Chlapci dole byli skálopevně přesvědčeni, že v tom kazatele necháme. Teď byli zklamáni, a já jsem měl pěkný uspokojující pocit, že jsem udělal něco dobrého. Něco čestného, vždyť jsem poprvé ve svém životě jednal slušně z vlastní vůle.

"Tu máš, kazateli!" řekl jsem. "To patří tobě!" Byl jsem strašně nervózní, když jsem stál před tak velkým davem lidí.

Wilkerson krabice přijal a dlouho se mi díval do očí. "Díky, Nicky," řekl konečně. "Věděl jsem, že se na tebe mohu spolehnout."

Otočili jsme se a šli nazpět na svá místa. Posluchači byli teď zticha, že by bylo slyšet spadnout špendlík.

Wilkerson začal své kázání. Mluvil asi čtvrt hodiny a na jeho slova si nepamatuji. Myslel jsem na to, jak bylo hloupé, že jsem se s chlapci s celou kořistí neztratil. Začalo se však ve mně rodit něco nového a já jsem cítil, že to roste. Byl to pocit spokojenosti, ušlechtilosti, jaký jsem nikdy předtím neprožil.

Byl jsem ve svých myšlenkách přerušen, protože za mnou se začalo něco hýbat. Wilkerson mluvil právě o tom, že se máme navzájem milovat - Portorikánc Ital, Ital černocho, černocho bělochy - my všichni jsme se měli mít navzájem rádi.

Augie za mnou vstal: "Hej, kazateli, vy jste se zbláznil, co? Já mam milovat ty proklaté černé?" vytáhl si pulovr a ukázal na jizvu na boku. "Vidíš to?" řekl, "před dvěma měsíci mi jeden z těch darebáků vpálil kulku do těla. Toho já mám milovat? Když toho psího syna uvidím, tak ho zlikviduju."

Vzadu, kde seděli Italové, si jeden chlapec stoupl na židli a strhl si košili. "Nebo tady!" ukázal křivou jizvu, která mu sahala od ramene až na hrudník. "Tady. To je od britvy Biskupů. A jak já je mám milovat? Budu je milovat plechovou rourou!"

Daleko vzadu vyskočil barevný chlapec. "A co takhle mrňousi, kdybys to zkusil teď hned?"

Najednou byl celý prostor naplněn nenávisí. Jeden z Kapalnů zvedl židli do výšky a hnal se k Fantomům. Pocítil jsem, že ve vzduchu visí velká bitva.

Jeden novinový reportér pospíchal s fotoaparátem střední uličkou, přitom se otáčel a získával jeden snímek za druhým. Izrael prudce vyskočil - s ním tři chlapci na konci další řady - a řval! : "Sbalte ho!" Vyskočili a chytili fotografa, jeden z nich mu vytrhl fotoaparát z rukou a hodil jej na podlahu. Muž se sehnul a chtěl aparát sebrat. Avšak dříve než to mohl učinit, přiskočil nějaký hoch a rozdupal mu jej.

Všichni jsme byli na nohou. Zatímco jsem se snažil dostat se ke střední uličce, podíval jsem se na Wilkersona. Stál tam na jevišti, hlavu měl skloněnou a ruce sepnuté před sebou. Viděl jsem, že se modlí.

Mého srdce se něco dotklo. Zde uprostřed této vřavy stál jediný muž, který se nebál. Odkud k tomu bral sílu? Proč neměl strach jako ostatní: Styděl jsem se a pociťoval rozpaky a vinu.

Všechno, co jsem doposud věděl o Bohu, mi řekl tento muž. Nyní jsem myslel na jiné své setkání s Bohem. Jako dítě mne rodiče odvedli do kostela. Byl plný lidí. Kněz něco mumlal a lidé mu odpovídali zpěvem. Tenkrát se mi bohoslužba vůbec nelíbila a nedotkla se mne. Byla to moje první a poslední návštěva v kostele.

Dopadl jsem zpět na židli. Za mnou zuřilo peklo. Izrael vstal a zařval: "Hej, buďte zticha, raději si poslechnem faráře, co nám chce říci!"

Rámusení ustávalo. Jako když mlha pokrývá moře, kradlo se ticho nejprve z přední části sálu dozadu a potom nahoru na galérii.

Ve mně to však bouřilo. Myslel jsem na své dětství, jak jsem tenkrát nenáviděl matku. Myslel jsem na své první dny v New Yorku. Připadalo mi, jako bych seděl v kině a přede mnou se odvíjel film mého života. Viděl jsem dívky, rozkoš, nůž, jizvy, nenávisť. Ani jsem to už nemohl snést. Už jsem nevnímal, co se kolem mne děje. Přemýšlel jsem o sobě. Čím více jsem vzpomínal, tím více jsem pociťoval vinu a stud.

Wilkerson mluvil dále. Říkal něco o lítosti nad hříchy. Byl jsem pod vlivem jeho síly, která byla stokrát silnější než všechny drogy. Bylo to, jako by mne svým vířením zasáhl strhující proud. Nemohl jsem mu odporovat a strach byl pryč.

Slyšel jsem, jak Wilkerson říká: "On je zde. Je v tomto prostoru. Přišel k vůli vám. Jestliže chcete, aby se váš život změnil, potom teď je ten pravý okamžik!" A potom volal: "Vstaňte! Ti z vás, kteří chcete přijmout Ježíše Krista - vstaňte a pojd'te dopředu!"

Byl jsem na nohách, obrátil se ke gangu a kývl jsem: "Rychle, jděme!" Více než pětadvacet členů Mau-Mau následovalo Izraele a mne. Za námi se cpalo třicet chlapců z jiných gangů.

Několik členů Mau-Mau stálo u zdi. Vysmívali se. "Co se stalo, Nicky? Stal ses zbožným?" Zvedl jsem hlavu. Jedna z dívek přitancovala, vytáhla svůj svetr a dokonce sundala i podprsenku: "Když půjdeš dopředu, malý, pak jsi mne takto viděl naposledy!"

Dnes vím, že žárlily. Cítily, že jsme byli zasaženi. Nechtěly se dělit o lásku s Bohem, chtěly ji mít jen pro sebe. To bylo všechno, co si pod slovem láska představovaly. Odstrčil jsem dívku a řekl: "Je mi z tebe zle!"

V tomto okamžiku neplatilo nic jiného, než skutečnost, že jsem chtěl následovat Ježíše Krista - kéž by to bylo navždy.

Nějaký muž k nám hovořil o křesťanském způsobu života. Potom přišel Wilkerson: "Poklekněme," pravil

Vzpouzel jsem se tomu. Ještě nikdy jsem před nikým neklečel. Ale nemohl jsem zůstat stát. Jakoby mne neviditelná ruka tlačila dolů, až se má kolena dotkla země.

Tento skutek mi znovu připomněl skutečnost. Bylo léto a doba pouličních rvaček. Otevřel jsem oči a myslel: "Co máš tady co pohledávat?" Izrael klečel vedle mne a uprostřed všeho napětí jsem se musel smát.

"Hej, Izraeli!" řekl jsem. "Rušíš mne v myšlenkách!"

Potom jsem ucítil, že mi Wilkerson položil ruku na záda.

"Bůh tě miluje, Nicky, " řekl Wilkerson. "Můžeš Bohu vše povědět!"

Otevřel jsem ústa, ale slova, která z nich vycházela, jako by nebyla moje: "Ach, Bože, jestliže mne miluješ, přijď do mého života a proměň mne! Prosim, prosím, proměň mne!"

To bylo všechno, ale cítil jsem, jak jsem vzat do nebe. Marihuana! Dívky, Krev! Zdálo se, že to všechno leží daleko za mnou.

Nakonec nám Wilkerson řekl slovo z Bible: "Protož jestli kdo v Kristu, nové stvoření jest. Staré věci pominuly a nové všechno učiněno jest." /2Kor 5,17./

Ano, i já jsem byl nový, byl jsem Nicky, a přece už ne ten Nicky. Žil jsem zcela jinak. Štěstí, radost, blaženost, úleva, svoboda. Nádherná svoboda. Můj útěk skončil.

Všechnen můj strach a obavy byly pryč. Vůbec jsem nepocíťoval nenávist. Miloval jsem Boha, Ježíše Krista a všechny, kteří byli kolem mne.

Izrael stál vedle mne. Byl mým přítelem a nyní se stal mým bratrem.

"Nicky a Izraeli," řekl Wilkerson, "chci vám darovat Bible, mám jich několik - i pro ostatní členy Mau-Mau. Pojd'te se mnou!"

Následovali jsme ho do jiné místnosti. Na stolech byly narovnány Bible různých vydání. Wilkerson nám chtěl dát Nový zákon kapesního vydání.

"Hej, Davide, a co tyhle velké knihy," ptal jsem se. "Nemohli bychom je dostat? Chceme, aby teď každý věděl, že jsme křesťané!"

Wilkerson se podíval překvapeně. Ty "velké knihy" byly opravdu veliké - byly to rodinné Bible. Poprosil jsem o ně a on nám je dal .

Šel jsem po schodech do svého pokoje. Bylo krátce po jedenácté hodině. To bylo pro mne brzo. Ale pospíchal jsem, abych byl už doma. Už jsem nemusel utíkat, ulice mne nelákaly. Nepotřeboval jsem uznání gangu, nebál jsem se noci.

Šel jsem ke skříni, vytáhl bundu se znamením svého gangu a nacpal to do pytle. Už to nebudu potřebovat. Potom jsem vzal revolver a ze zvyku chtěl dát nabitou zbraň na noční stolek, abych ji měl po ruce. Potom jsem však náboje vyndal a položil revolver zpět. Ráno to odevzdám na policii, řekl jsem si.

Když jsem šel kolem zrcadla, podíval jsem se na sebe. Hej, Nicky, podívej se, jak jsi hezký! Škoda, že právě teď, kdy jsi tak hezký, musíš se vzdát všech děvčat. Smál jsem se sám sobě a byl jsem šťasten.

Potom jsem si klekl u postele a řekl: "Ježíši, děkuji ti, děkuji ti..."

Tuto noc jsem poprvé po několika letech okamžitě usnul. Už jsem se nemusel neklidně převalovat na posteli, ani jsem se nevzbudil při sebemenším záchvěvu. Zlé sny byly pryč.

CESTA Z PUSTINY

Příštího rána jsem byl na ulici velmi brzo. Hledal jsem chlapce, kteří šli včera večer dopředu. Řekl jsem jim, aby se shromáždili ve Washingtonově parku a vzali s sebou zbraně.

Potom jsem se zase vrátil domů, zasunul za opasek revolver, vzal svou Bibli a šel do parku.

Na ulici jsem potkal jednu starou Italku, kterou jsem už dlouho znal. Poslední dobou vždy, když mne viděla přicházet, přešla na druhou stranu ulice. Tentokrát, jak jsem se k ní přibližoval, zvedl jsem svou knihu s nápisem Písmo svaté. Upřeně se na Bibli podívala a řekla: "Kdes ji ukradl?"

Usmíval jsem se a řekl: "Vůbec jsem ji neukradl, daroval mi ji jeden farář."

Potřásla hlavou: "Nevíš, že se svatým věcem nemáš posmívat?"

"Neposmívám se tomu. Teď jdu na policii a odevzdám revolver." Vytáhl jsem košili, aby viděla ten revolver za opaskem.

Její oči pomalu putovaly od revolveru k Bibli a prozrazovaly nedůvěru. Smál jsem se a proběhl kolem ní k Washingtonovu parku.

Tam čekalo asi pětadvacet členů Mau-Mau. Potom jsme pochodovali k policejní stanici na St. Edward-Auburn Street.

Nedomysleli jsme, jak naše přítomnost na policii zapůsobí. Pětadvacet nejodpornějších gangsterů z Brooklynu pochodovalo prostředkem ulice s celým arzenálem zbraní u sebe. Později jsem často děkoval Bohu, že nás policisté spatřili teprve tehdy, když už jsme byli u dveří. Jinak by pravděpodobně zabarikádovali dveře a stříleli do nás.

Když jsme přišli na stanici, seržant, který měl právě službu, vyskočil a sáhl po pistoli. "Co se stalo?"

"Vše v pořádku!" vysvětloval Izrael. "Nechceme nic vyvést, jdeme pouze odevzdat zbraně."

"Co chcete," zeptal se seržant nedůvěřivě, "co to zase má znamenat?" Obrátil se a přes rameno zavolal: "Poručíku, myslím, že bude lépe, když sem přijdete sám!"

Ve dveřích se objevil policejní důstojník. "Co tady ti chlapci chtějí?" zeptal se seržanta.

"Snad byste měl na ulici poslat pár lidí, aby se přesvědčili. Mohla by to být léčka!"

Předstoupil jsem: "Podívejte se, poručíku!" ukázal jsem mu svoji Bibli. "To nám daroval včera večer jeden kazatel. Nechceme už patřit k žádnému gangu, stali jsme se křesťany."

"Který kazatel?" zeptal se poručík.

"David Wilkerson. Takový hubený, který tady pořád chodil a hovořil s gangy. Když nám nevěříte, můžete mu zavolat."

"Zavolejte toho kazatele, seržante, a řekněte mu, aby sem co nejdříve přijel." nařídil poručík.

Seržant vytočil číslo a předal sluchátko poručíkovi. "Kazatel Wilkerson? Myslím, že bude nejlépe když přijdete k nám. Mám plnou stanici členů Mau-Mau a nevím, co si s nimi počít."

Po chvíli poručík sluchátko položil. "Přijde hned. Ale než tu bude, chci mít vaše zbraně."

"Samozřejmě, poručíku. Proto jsme sem přišli," vysvětloval Izrael. Poté se obrátil na nás. "O.K. hoši! Položte své kanóny tady u přepážky. A náboje také!"

Policisté nevěřili svým očím. Mezitím se dostavili další čtyři policisté. S nedůvěrou vyjeveně hleděli na rostoucí hromadu střelných zbraní všeho druhu. A potom Izrael vyzval poručíka, aby se mu podepsal do Bible.

Vtom vstoupil David Wilkerson. Rychle se na nás podíval a šel k poručíkovi, který svolával svou posádku. "Reverende," řekl, "chci vám stisknout ruku."

Wilkerson se tázavě rozhlédl kolem sebe. Potom uchopil policistovu ruku a pevně ji stiskl. "Jak jste to dokázal," ptal se důstojník. "Tito chlapci nám vypověděli válku a po

několik let nám dělali jen starosti a vyvolávali rozbroje. A dnes ráno sem najednou přijdou - a víte co chtějí?"

Wilkerson potřásl hlavou.

"Chtěli, abychom se jim podepsali do Bibli!"

Wilkerson na chvíli ztratil řeč. Pak se zeptal: "Opravdu jste to od nich chtěli?"

Otevřel jsem svou Bibli a ukázal mu jméno důstojníka na první straně.

"Vidíte poručíku," řekl Wilkerson, "že tady pracuje Bůh!"

Potom jsme zase všichni vyšli na ulici a nechali za zády policisty, kteří tam ještě stáli a rozpačitě si prohlíželi celou zásobu zbraní, která se před nimi navršila.

Obklíčili jsme Davida Wilkersona a Izrael řekl: "Skoro celou noc jsem četl ve své Bibli a našel jsem tam svoje jméno. Izrael! To jsem já! Jsem známý!"

O několik týdnů později přišel do mého pokoje farář Arce, duchovní španělského kostela. Byl i u Izraele. Farář nás prosil, abychom přišli do jeho kostela a vydali svědectví. Odveze nás tam autem.

Byly to první bohoslužby, při kterých jsem hovořil. Stáli jsme s Izraelem na odpočívadle. Kostel byl plný k prasknutí. Ke konci mne farář Arce vyzval, abych vydal svědectví.

Po mně se ujal slova Izrael. Poprvé jsem ho slyšel veřejně mluvit. Pevným hlasem vyprávěl o všech událostech, které vedly k jeho obrácení. Ačkoliv jsme byli v posledních týdnech každý den spolu, teprve v těchto chvílích jsem plně pochopil citovou hloubku jeho obrácení. Mluvil v takové síle projevu, jakou jsem u něho doposud nezažil. Jeho slova mne upamatovala na večer v hale sv. Mikuláše, kde Izrael tak ochotně naslouchal evangeliu. Teď jsem myslel na svůj vztah k Davidu Wilkersonovi. Nenáviděl jsem ho tehdy, Bože, jak jsem ho nenáviděl! Jak jsem mohl být tak špatný? Vždyť Wilkerson jen chtěl, abych skrze něj poznal lásku Boží. A já jsem na něho plivnul, proklel jej a dokonce jsem ho chtěl zabít.

"Stále jsem nebyl přesvědčen o Wilkersonově opravdovosti, " vyznával Izrael a pokračoval: "Jednoho odpoledne přišel Wilkerson ke mně a prosil mne, abych ho seznámil s vůdci ostatních gangů. Chtěl je pozvat na velké shromáždění v hale sv. Mikuláše. Šli jsme spolu Brooklynem. Ukázal jsem mu malého Jo-Jo, prezidenta Draků na Coney Islandu. Byl to největší pouliční gang města. Potom jsem šel bez rozloučení dál, protože jsme byli s Draky znepřáteleni. Jo-Jo nesměl vědět, že jsem Davida Wilkersona k němu poslal já. Zatímco Wilkerson přistoupil k Jo-Jovi, schoval jsem se za schodiště. Jo-Jo si kazatele dlouho prohlížel a pak mu plivnul na boty. To je výraz největšího odporu, jaký je mezi námi vůbec možný. Potom mu řekl: "Utíkej, bohatý muži, tady nemáš co pohledávat. Přijdeš do New Yorku a mluvíš velká slova o Bohu a o lidech, kteří se mají změnit. Máš skvělé boty a kalhoty s puky, a my nemáme nic. Moje máma mne vyhodila, protože je nás v jedné díře deset a nemáme co jíst. Člověče, tvůj typ znám! Raději zmiz, než ti někdo vrazí nůž do břicha."

Jasně jsem poznal, že se Davidova srdce něco dotklo. Možná poznal, že Jo-Jo mluví pravdu. Později mi řekl, že si vzpomněl na slovo generála Bootha „Je nemožné zahřát lidská srdce Boží láskou, když je přítom zebou nohy. Možná, že jsem to neřekl správně, ale něco takového prošlo tenkrát Davidovi hlavou. A víte, co udělal? Posadil se na schody, zrovna na ulici, sundal si boty a daroval je Jo-Jovi.

Malý Jo-Jo se na Wilkersona podíval a zeptal se: "Co tím chcete, faráři dokázat? Že máte srdce nebo co? Tyhle boty si nikdy neobuju."

David mu řekl: "Ty ses přece zlobil kvůli mým botám. Teď si je klidně obuj anebo přestaň nadávat.

Konečně si Jo-Jo Davidovy boty obul. David šel ulicí ke svému vozu a přes dva obytné bloky musel jít v ponožkách. Lidé se mu smáli. Tehdy jsem poznal, že to myslel opravdu upřímně.

Doposud mne nic z toho co David říkal nezasáhlo. Ale nebyl to člověk, který jen mluví. To, co kázal, také žil. A v tomto okamžiku jsem věděl, že nemohu obstát před silou, která Davida přivedla k tomu co udělal pro Jo-Jo."

Po bohoslužbách se lidé tlačili v předsíni nebo stáli venku na chodníku. Vycházel jsem ze dveří a stále jsem podával ruku. Vtom vyrazila z druhé strany ulice dvě auta a slyšel jsem výkřik nějaké ženy. Zároveň jsem uviděl, že z oken vozu míří revolvery. Vzadu jsem poznal některé z Biskupů. Zběsile na mne stříleli. Vrhli jsem se na zem a kulky létaly přes mne do zdi. Vozy zmizely ve tmě.

Když rozčilení opadlo, přistoupil ke mně jeden starší muž a položil mi ruku na záda: "Neztrácej odvahu, můj synu! Musí být pro tebe ctí, že Satan pronásleduje právě tebe. Když vydržíš, vykonáš pro Boha veliké věci!" Poklepal mi na záda a zmizel v davu lidí.

Věděl jsem, že chci vykonat pro Boha veliké věci. Nebyl jsem si však zcela jist tím, zda mám považovat za čest, že ďábel poslal Biskupy, aby mne zabili.

Pastor Arce nabídl Izraelovi a mne, že nás odveze domů. Já jsem však chtěl raději jít pěšky. Chtěl jsem přemýšlet. Pan Delgado, Wilkersonův přítel a pomocník, mi nabídl, abych u něj zůstal na noc. Byl to příjemný, dobře oblečený muž. Styděl jsem se za své ubohé manýry a bídné oblečení a pozvání jsem nepřijal.

Když jsem přecházel Vandrbilt Avenue, uviděl jsem Locu, jak stojí před mým domem. "Halo, Nicky, prý jsi vystoupil z gangu? Je to pravda?" Přikývl jsem.

"Chybíš nám, Nicky! Všecko se změnilo, co u nás nejsi."

Najednou mne ze zadu někdo pažemi stiskl. "Hej, vy si myslíte, že mne zase máte?" řekl jsem. Myslel jsem si, že by to mohl být někdo z našeho gangu. Obličej Locy strnul hrůzou. Otočil jsem hlavu a uviděl Joeho, toho apače, kterého jsme tenkrát unesli a hrozně zřídili cigaretami.

Snažil jsem se vymanit z jeho sevření a vtom jsem uviděl v jeho pravé ruce nůž. Levou rukou mne pevně svíral u krku a pravíci se mi mezitím snažil vrazit nůž mezi žebra. Zvedl jsem volnou paži a snažil se zabránit bodnutí. Čepel byla dlouhá dvacet centimetrů. Projela mi mezi prsteníkem a malíkem rukou, takže prsa už téměř nezasáhla.

"Tentokrát tě zabiju!" supěl Joe. "Jestliže si myslíš, že utečeš tak, že se budeš skrývat v kostele, tak to ses strašně zmýlil. Udělám pro svět jen dobrou věc, když zlikviduju jednoho zbabělce, který se najednou stal zbožným."

"Zmiz! Ten chlapík se zbláznil!" Zakřičel jsem na Locu. Uskočil jsem zpátky a z jednoho parkujícího vozu jsem urval anténu. Nyní jsme zase byli v rovnováze. V ruce jsem měl anténu, což byla stejně smrtelně nebezpečná zbraň jako jeho vysouvací nůž.

Obíhal jsem Joeho a mával ocelovým prutem ve vzduchu. Teď jsem byl zase ve své kůži. Anténu jsem držel v levé ruce a krvácející pravíci jsem napřáhl před sebe, abych zabránil útoku nožem. "Pojď, chlapče!" šeptal jsem. "Zkus to ještě jednou, jenom jednou! To bude tvůj poslední pokus!"

Oči mu sršely nenávistí. Věděl jsem, že ho musím zabít, protože nic jiného ho nemohlo zastavit.

Skočil na mne, já jsem však uhnul, takže jeho nůž mne minul jen o kousek. Zvedl jsem anténu, abych ho uhodil přes obličej, který teď měl nechráněný.

Najednou jsem však Joeho nepovažoval za nepřítele, ale za člověka. Bylo mi ho líto, jak tady ve tmě stál a nadával mi s tváří znetvořenou nenávistí. Uměl jsem si živě představit, jak bych jednal v podobné situaci před několika týdny.

Vtom ke mně přiběhla Loca a vtiskla mi do ruky láhev od whisky. "Rozsekej ho, Nicky!"

Chlapec se dal na útěk. "Hod' to po něm, tak to přece hod'!" Zvedl jsem paži, avšak místo abych hodil láhev za prchajícím, praštil jsem s ní o zed'.

Potom jsem si ovázal ruku kapesníkem. Okamžitě byl zakrvácený. Loca běžela do svého bytu a přinesla froté ručník. Chtěla mne dovést domů. Já jsem jí však řekl, že to dokážu sám. Šel jsem podle chodníku.

Čekal jsem uprostřed dopravního ruchu na rohu ulice, až semaforey ukáží zelenou. Ale začaly se mi dělat mžítka před očima. Věděl jsem, že musím přejít, dokud neztratím vědomí.

Vrávoral jsem uprostřed dopravního ruchu a tu jsem uslyšel výkřik. Přiskočil ke mně jeden Mau-Mau. Byl to Tarzan. Měl na hlavě veliký mexikánský klobouk.

"Chceš se nechat zabít, Nicky?" zeptal se. Stejně mne považoval za blázna, protože jsem se obrátil k Bohu.

"Jsem raněn, dost vážně. Odved' mne k Izraelovi, ano?" Dovedl mne k Izraelovu domu. Vystoupili jsme po pěti schodech do bytu a jeho matka nám otevřela dveře. Izrael přišel z druhé místnosti, podíval se na mne a začal se smát: "Co se s tebou stalo?"

"Chtěl mne zabít jeden apač."

"Co? Myslel jsem, že se ti něco takového nemůže stát!"

Izraelova matka nás přerušila a trvala na tom, abych šel do nemocnice. Izrael a Tarzan mi pomohli po schodech dolů a pak na záchrannou stanici blízke nemocnice. Potom jsem poprosil Izraele, aby řekl mému bratru Frankovi, co se přihodilo. Čekal, až lékař ruku prohlédne. Některé šlachy byly přerušené. Když mne odváželi na vozíku, vypadal Izrael velice vážně. "Žádný strach, Nicky! Chytíme toho chlapíka, co ti to udělal!"

Chtěl jsem mu ještě říci, že na pomstu už nesmíme myslet, ale dveře se za mnou tiše zavřely.

Příštího dne brzo ráno byl Izrael u mne. Ještě jsem byl omámený po narkoze, ale viděl jsem, že má hlavu ostříhanou dohola.

"Hej, plešatče, co to má znamenat?" mumlal jsem.

Izrael měl v obličejí znovu ten starý výraz. "Člověče, nejprve nás ostřelují, přímo před kostelem, a potom tě přepadnou nožem. Tenhle celý krám o Boží lásce není k ničemu. Ten Joe ať si mne nepřeje!"

S námahou jsem se v posteli pohnul. "To nesmíš udělat. Včera večer jsem ho mohl sám oddělat, ale přemohl jsem se, a přenechal jsem to Bohu. Když teď zase odejdeš na ulici, už nikdy se nevrátíš. Vzpomeň si, co řekl David o ruce, která se obrátí k pluhu, a pak. . . Izraeli, nezačínej zase..."

Teprve teď jsem uviděl, že s Izraelem přišly i Lydia a Loretta. Byl jsem ztrátou krve a operací příliš oslabený a klesl jsem zpět na polštář. Pravá ruka mi vřzela od špiček prstů až po loket v sádře.

Loretta, hezká čerňovlasá italská dívka, s kterou jsem několikrát byl, se vmísila: "Nicky, Izrael má pravdu. Když se nevrátíš ke gangu, přijdou ti chlapíci do nemocnice za tebou a zabijí tě. Počkáme na tebe!"

Podíval jsem se na Lydiu. "Ty si to také myslíš?" zeptal jsem se jí.

Svřsila hlavu. "Nicky, musím ti něco říci. Stydím se, že teprve dnes přiznávám barvu, ale už dva roky věřím v Boha."

"Co?" nedůvěřivě jsem na ni zíral. "Ty si myslíš, že jsi celou tu dobu křesťankou, a nikdy jsi mi to neřekla? Jak jsi mohla to všechno dělat? Křesťané se chovají jinak. Stydí se před Bohem!"

Lydia se kousla do spodního rtu a bojovala se slzami, zatímco hladila deku na mé posteli. "Stydím se, Nicky! Měla jsem strach vyprávět ti něco o Kristu. Myslela jsem, že bys se mnou nechtěl mít nic společného."

Izrael přešel na druhou stranu postele. "Nicky, nesmíš se teď rozrušovat. Později si o tom promluvíme. Já a Loretta si jenom myslíme, že by ses měl vrátit ke gangu. Mysli na to a nedělej si starosti. Promluví s několika chlapci a chytíme toho chlapíka, co tě tak zřídil."

Odvrátil jsem se od něho. Loretta se sklonila a políbila mne na tvář. Když mne políbila i Lydia, ucítil jsem slzy. "Je mi líto, Nicky! Prosím, promiň mi to."

Když byli pryč, cítil jsem zřetelně Satanovu přítomnost. Mluvil ke mně skrze Izraele a Lorettu. Ukazoval mi, jak jsem se zklamal v Lydii. "Nicky, " našeptával, "jsi blázen. Jdi zpátky ke gangu. Vzpomeň si, jak to bylo krásné, jak jsi byl spokojen, když ses mohl pomstít. Nechal jsi gang v úzkých. Nicky, ale ještě není pozdě k návratu."

Zatímco mne Satan pokoušel, přišla sestra s nějakým podnosem. Stále ještě jsem slyšel našeptávání: "Včera večer ses poprvé ve svém životě nebránil. Co jsi to jenom za zbabělce? Velký, silný Nicky Cruz. Nechá se vyřidit nepřítelem a pak ho pustí!"

"Pane Cruze?" byla to zdravotní sestra, která stála vedle postele.

Zvedl jsem se a vyrazil jí podnos z ruky: "Už ať jste venku!"

Chtěl jsem toho říci ještě víc, ale nevypravil jsem ze sebe ani slova. Všechny staré nadávky byly pryč. Nemohl jsem si na ně vzpomenout. Seděl jsem tu s otevřenými ústy. "Promiňte," řekl jsem. "Prosím, zavolejte pastora Arce!"

Sestra beze slova sbírala z podlahy nádoby.

Brzy poté přišel pastor Arce a modlil se se mnou. Při tom jsem pocítil, jak mne opustil zlý duch, kterým jsem byl posedlý. Pastor mi řekl, že poprosí pana Delgada, aby se o mne postaral.

Poté, co mi večer zdravotní sestra pomohla převléknout pyžamo, poklekl jsem v nemocničním pokoji. Odpoledne měl soused na vedlejší posteli pokrývku přetaženou přes sebe, a tak jsem si myslel že spí. Modlil jsem se nahlas, protože jsem nevěděl, jak bych se jinak měl modlit. Modlitba byla pro mne rozhovorem s Bohem, a to se přece musí mluvit nahlas.

Prosil jsem Boha, aby odpustil chlapci, který mne zranil a aby ho ochránil od všeho zlého, aby i on mohl poznat Ježíše. Prosil jsem ho, aby mi odpustil mé jednání k Lydii a také to, že jsem sestře vyrazil podnos z ruky. Slíbil jsem mu, že půjdu všude a budu dělat všechno, ale že bych si přál, aby mne nechal žít tak dlouho, dokud nebudu moci jednoho dne svědčit o Ježíši také otci a matce. Byl jsem dlouho na kolenou. Pak jsem znovu vylezl na postel a usnul.

Příští ráno jsem měl být propuštěn. Dříve, než jsem opustil místnost, můj soused něco šeptal a kýval na mne. Byl to starý muž. Do krku mu zavedli nějakou trubici.

"Včera večer jsem nespal," řekl s námahou.

Byl jsem zaskočen a tvářil se hloupě.

"Děkuji ti za modlitbu!"

"Ale já jsem se za vás nemodlil, " odporoval jsem

Starý muž uchopil mou neporaněnou ruku chladnými a vlhkými prsty. Byl velmi slabý, ale pocítil jsem lehké stisknutí. "Ne, mylíš se! Modlil ses za mne. A já jsem se také modlil. Chci také dělat to, co ode mne Ježíš požádá. Děkuji ti!"

V celém svém životě jsem se ještě nikdy nepokusil prokázat cizímu člověku nějakou službu. Teď jsem měl silný, dobrý pocit, že mne Bůh použil jako nástroje. Byl jsem šťasten.

Pan Delgado mne očekával v hale. Už za mne zaplatil účet a vedl mne ke svému vozu. "Včera večer jsem zavolał Davida Wilkersona," řekl. "Vede v Elmiře řadu přednášek a poprosil mne, abych tam tebe a Izraele zítra večer přivezl."

"Ale Izrael se znovu připojil ke gangu. Nevěřím, že by s námi jel," řekl jsem.

"Dnes večer ho navštívím," ujistil mne pan Delgado. "Chtěl bych, abys u mne dnes zůstal. Jenom tu budeš opravdu v bezpečí."

Bylo skoro ironií osudu, že jsem měl jet za Wilkersonem do Elmiry, tam, kam mne kdysi chtěla policie, i když ze zcela jiných důvodů, poslat.

Ráno jsme vstali velmi časně a jeli městem do Brooklynu. Izrael souhlasil s tím, že s námi pojedou. Měl se s námi setkat v sedm hodin na určitém místě. Když jsem tam s panem Delgadem přijel, Izrael tam nebyl. Zmocnil se mne neklid. Několikrát jsme objeli celý obytný blok, ale Izrael nikde. Potom jsme jeli k Izraelovu bytu, zda bychom ho tam nezastihli. Ale doma nebyl.

"Nemohli bychom ještě jednou objet celý blok?" "Možná, že jsme ho právě minuli."

"Dobře, Nicky," řekl pan Delgado. "Vím, že máš Izraele rád a že máš strach, že by se mohl vrátit zpět do gangu. Skoro tomu věřím. Rád bych blok ještě jednou objel, ale David Wilkerson nás očekává kolem druhé hodiny. Do Elmiry máme před sebou šest hodin jízdy."

Když jsme opustili město zabořil jsem se s povzdechem do polštářů. V srdci jsem cítil hlubokou lítost, že jsme tam Izraele nechali. Pak to trvalo dalších šest let, než jsem ho znovu spatřil.

Večer mne David představil lidem v Elmiře. Vydal jsem své svědectví. David mi poradil, abych svůj příběh vyprávěl přesně tak, jak se vše událo. Už jsem si přesně nevzpomínal na všechny podrobnosti. Mnohé jsem zapomněl, ale myslím, že jsem svou věc udělal dobře. Nakonec požádal David lidi, aby vydali své srdce Pánu Ježíši. Hodně jich přišlo dopředu. Rostlo ve mně přesvědčení, že Bůh mne povolal ke zvláštní službě, neboť jsem cítil, jak v mém životě působí.

Příští den jsem měl příležitost k dlouhému rozhovoru s Davidem. Ptal se mne, zda to myslím vážně, když chci vstoupit do Božích služeb. Odvětil jsem, že toho o Bohu vím velice málo a že nehovořím dobrou angličtinou. Ale také jsem mu řekl, že Pán se mého srdce dotkl a vede mne tímto směrem. Nato mi David slíbil, že učiní vše pro to, abych mohl navštěvovat dobrou školu.

Škola! Již tři roky jsem nebyl ve škole. Tenkrát mne vyhodili!

"Davide, do školy už jít nemohu! Ředitel mi vyhrožoval, že když se tam ještě někdy ukážu, předá mne policii!"

David se smál: "Nemíním tvou starou školu, Nicky! Šel bys rád do Kalifornie?"

"Kam?"

"Do Kalifornie! Ta leží na západním pobřeží."

"Je to blízko Manhattanu?" ptal jsem se.

Wilkerson se začal znovu smát: "Nicky, Nicky! Myslím, že s tebou bude mít Bůh ještě hodně práce. Ale také věřím, že je dostatečně mocný ji vykonat. Skrze tvou službu se budou dít velké věci. Tomu pevně věřím!"

Potřásl jsem hlavou. Co jsem dosud slyšel, jsou policisté na Manhattanu zrovna tak špatní jako v Brooklynu. A když už mám jít do školy, bylo by mi milejší být co nejdále od New Yorku.

David chtěl, abych zůstal v Elmiře. Zatím napsal do biblické školy, která je v La Puente, blízko Los Angeles. Wilkerson prosil o mé přijetí, třebaže jsem neměl konečné vysvědčení ze základní školy.

V Elmiře to neprobíhalo příliš dobře. Někdo o mně rozšířil pomluvu, že jsem stále ještě vůdcem bandy a že prý chci založit nový gang. David tím byl velice zarmoucen. Toho večera se mnou hovořil o křtu. Pozorně jsem naslouchal, stejně jsem však nerozuměl všemu co mi chtěl objasnit. Mluvil také o apoštolu Pavlovi, jak se obrátil a tři dny nato obdržel křest Duchem svatým a byl naplněn zcela novou silou.

"To potřebuješ i ty, Nicky," uzavřel David. "Bůh tě chce naplnit svou silou a dát ti zvláštní dary."

"Jaké dary?" ptal jsem se.

Otevřel dvanáctou kapitolu 1. epištoly ke Korintským, verše 8-10, a vysvětloval mi devět darů Ducha svatého: "Jsou uděleny těm, kdo jsou pokřtěni Duchem svatým. Možná, že nedostaneš všechny, ale některé z nich jistě dostaneš."

"Myslíš, že pak budu také mluvit dobrou angličtinou, aniž bych se jí učil?" ptal jsem se.

David chtěl odpovědět, ale potom svou Bibli zavřel. "Pán řekl apoštolům, aby měli trpělivost a čekali, až dostanou moc. Ani já nechci s tebou zbytečně spěchat. Chceme očekávat na Boha. On tě pokřtí až bude pro tebe příhodný čas."

Zhasl světlo a já jsem řekl: "Když mi Bůh dá nějakou jinou řeč, pak to snad bude italština. Znáám nejmilejší italskou dívku, a rád bych ji chtěl -" Byl jsem přerušen Wilkersonovým polštářem, který proletěl místností a zasáhl mne přesně do hlavy.

"Spi, Nicky! Už je skoro ráno a polovina města tě stále považuje za vůdce gangu. Když ti Bůh dá jinou řeč, pak bude doufám, taková, abys mohl zdejšími lidem vysvětlit, že už opravdu nejsi gangster!"

Když se pak dopoledne vrátil David z města vypadal ustaraně. "Nevypadá to dobře, Nicky," řekl. "Musíme tě ještě dnes odsud dostat, a nevím, kam tě poslat, když ne zrovna do New Yorku."

"Myslíš, že Pán tvoji modlitbu včera večer slyšel?" ptal jsem se.

David se udiveně podíval. "Ano, samozřejmě si to myslím."

"Nemodlil ses za to, aby mne Bůh ochránil?"

"Vždyť to přece víš."

"Tak proč máš teď strach?"

David se na mne dlouho díval a mlčel. Potom řekl: "Honem pojďme se nasnídat. Mám hlad jako vlk. Ty také?"

O několik dnů později přišel David s radostnou zprávou, že v La Puente jsou ochotni vzít mne na zkoušku. Ještě téhož dne jsem jel autobusem do New Yorku. Odtud pak jsem měl jet dále do Kalifornie. Tentokrát mi nevadilo, že jsem se vracel do New Yorku. Vzpomínal jsem na poslední cestu a na to, s jakým ulehčením jsem se tehdy zabořil do sedadla. To proto, že to byla cesta z mé pustiny.

Na autobusovém nádraží jsem musel čekat pět hodin, než se pro mne mohl David zastavit. Slíbil jsem mu, že zůstanu v čekárně, abych předešel jakékoliv nepříjemnosti. Ale těžkosti velice dobře věděly, kde mne mohou chytit. Přišly ke mně v podobě deseti členů gangu Viceroy. Beze slova mne obstoupily, když jsem si četl noviny.

"Podívejte se, co to tady sedí za hezkého chlapečka," řekl jeden z nich a výsměšně si prohlížel můj oblek a kravatu. "Ty, řekni, nevíš, že jsi na území Viceroyů?"

Najednou se přidal jiný chlapec. "Víte kdo to je? To je ten chlapík od Mau-Mau, co se najednou stal zbožným!"

Přišel ke mně jiný a píchl mne prstem do čela. "Řekni faráři, mohu se tě dotknout? Možná, že se na mne přilepí něco svatého!"

Vrazil jsem mu rukou do obličeje. "Chtěl bys snad mít v břiše nůž? Napadl jsem ho. "Ještě jednou se mne dotkni a budeš mrtev!"

"Hej!" Chlapec dělal překvapeného a uskočil. "Slyšíte ho? Vypadá jako farář, ale mluví jako nějaký -, " a použil špinavou nadávku.

Než se stačil pohnout, byl jsem na nohou a dal mu oběma pěstmi do žaludku. Zatímco se zhroutil, dal jsem mu pěstí zezadu do hlavy a on padl v bezvědomí na zem. Ostatní chlapci byli tak překvapeni, že ani nic nepodnikli. Lidé na autobusovém nádraží se schovávali za lavicemi. Šel jsem pozpátku ke dveřím. "Když se někdo pokusí něco proti mne podniknout, potom vás jednoho po druhém zabiju. Teď jdu pro ostatní Mau-Mau. Za hodinu jsem tady a budu s vámi zle jednat!"

Věděli, že to myslím vážně, a věděli také, že Mau-Mau jsou dvakrát silnější než oni sami. Neklidně se po sobě dívali a hnali se k východu. Svého raněného táhli za sebou.

"Já se vrátím!" křičel jsem za nimi.

Potom jsem běžel k blízkému východu do podzemní dráhy. Touto cestou jsem se dostal k jednomu španělskému kostelu. Něco mne zadrželo a já jsem se otočil. Pomalu jsem stoupal po schodech dovnitř. Možná, že jsem se měl raději modlit, než jít pro Mau-Mau, myslel jsem si.

Jakmile jsem vstoupil do kostela zapomněl jsem na Mau-Mau i na Viceroyse. Myslel jsem na Ježíše a potom na nový život, který byl přede mnou. Nevím, jak dlouho jsem se tam modlil, když mi někdo položil ruku na záda. Ohlédl jsem se. Byl to David Wilkerson.

"Když jsem se s tebou nesešel na autobusovém nádraží, myslel jsem si, že bych tě mohl nalézt tady," řekl.

"Samozřejmě," odpověděl jsem. "Co sis myslel, kde jinde bych mohl být? Snad znovu u gangu?"

Smál se a šli jsme k jeho vozu.

TVRDÁ ŠKOLA

Není zrovna impozantní jmenovat Biblický institut v La Puente v Kalifornii. Leží na úzkém pruhu země těsně před městem. Většina ze sedmdesáti zapsaných studentů hovořila španělsky. Skoro všichni pocházeli ze skrovných poměrů.

Steve Morales a já jsme přiletěli z New Yorku letadlem. Škola byla úplně jiná, než všechno, co jsem doposud prožil. Panoval tu přísný pořádek a režim dne byl přesně dodržován. Vyučování bylo od úterka do soboty. Většina studentů bydlela ve skrovných ubytovnách na území školy.

Potřeboval jsem několik měsíců, než jsem si na školu zvykl. Doposud jsem vždy dělal, co se mi zachtělo.

Ale tady bylo všechno řízeno zvonkem - počínaje vstáváním v šest hodin a zhasnutím světla o půl desáté. Nebylo žádné volno a kromě šesti vyučovacích hodin denně a příprav na ně se od nás očekávalo, že určitý čas strávíme na modlitbách. Můj největší problém spočíval v tom, že jsem nesměl hovořit s děvčaty. To bylo přísně zakázáno. Mohli jsme se velice krátce tajně pobavit před začátkem vyučování nebo když jsme měli pravidelnou službu v kuchyni.

K zásadám školy patřila disciplína a poslušnost. Já jsem to přímo potřeboval.

Jídla bylo sice dost, ale nikterak chutné. Například naše snídaně sestávala z horké ovesné kaše a jedné topinky. Jen jednou týdně k tomu bylo vajíčko.

Učitelé se mnou měli velikou trpělivost. Zpočátku jsem nevěděl, jak se mám chovat. Tato nejistota mne tísnila. Vyrovnával jsem se s tím tak, že jsem se snažil být vlídný.

Vzpomínám si, že jednou - bylo to třetí měsíc mého pobytu v La Puente - jsme stáli celé ráno vedle svých míst, zatímco učitel odříkával nekonečnou ranní modlitbu. Hezká, černovlasá a velice zbožná dívka, která stála přede mnou mne okouzlovala. Nikdy se mi však nepodařilo upoutat její pozornost. Během modlitby jsem z jejího místa opatrně vytáhl židli. Až konečně skončí modlitba, jistě si mne všimne. Všimla si! Podívala se na mne z nepřijemné polohy na podlaze a oči jí jiskřily. Nemohl jsem potlačit smích, když jsem se sklónil, abych jí opět pomohl na nohy. Odmítla mne rozzlobeným pohledem. Neřekla ani slovo. Najednou jsem poznal, že to není nic vtipného. Když židli zase vracela na své místo, bouchla mne jí do holenní kosti. Nevěřil jsem, že by mohlo něco tak bolet. Cítil jsem, že blednu a měl jsem strach že omdlím. Celá třída se smála. Vyčítavě jsem se na ni podíval. Mrkla po mne pohledem který by prorazil i nejsilnější pancíř.

Profesor si odkašlal a řekl: "Začneme pracovat. Pane Cruzei, jistě jste se připravil, že?"

Chtěl jsem něco odpovědět, ale noha mne tak bolela, že jsem ze sebe nevypravil ani slovo.

"Pane Cruzei, víte, jaký trest je za to, když nevypracujete své úkoly? Víím, že máte jazykové těžkosti a že jste si dosud nezvykl intelektuálně pracovat. My všichni s vámi máme velikou trpělivost. Avšak jestliže nebudete spolupracovat, nezbude jiná možnost, než vás poslat zpět do New Yorku. Proto se vás ještě jednou ptám, jste připraven?"

Přikývl jsem a vstal. Hlavu jsem měl úplně prázdnou. Odskákal jsem dopředu a postavil se před celou třídu. Potom jsem uviděl onu hezkou dívku s tmavýma očima. Usmála se a otevřela svůj sešit tak, abych mohl řádek po řádku přečíst, o čem jsem měl mluvit. Podíval jsem se na učitele, tiše se omluvil a vyběhl ze třídy.

To jsem se zesměšnil! Myslel jsem, že se předvedu a že se všichni budou smát, jak tomu bylo v gangu. Ale tito lidé byli jiní. Tolerovali mne, protože mne litovali. Zklamal jsem a byl jsem vyvrženec.

Šel jsem do společenské místnosti a napsal dlouhý dopis Davidu Wilkersonovi. V něm jsem mu vylíčil, jak je to pro mne vše těžké. Byla chyba, že jsem sem vůbec chodil. Je mi líto, že ho musím zarmoutit, ale kdybych tu zůstal, zarmoutil bych ho ještě více. Potom jsem ho poprosil o zpáteční letenku, nalepil známku pro spěšný dopis a adresoval ho do jeho bytu v Pensylvánii.

Wilkersonova odpověď přišla do týdne. Rychle jsem roztrhl obálku a našel pouze několik řádků.

"Milý Nicky, mám radost, když vidím, jak pracuješ. Je mi líto, že zrovna nemám peníze nazbyt. Až se nám bude finančně lépe dařit, zase ti napíšeš. Tvůj přítel David.

Byl jsem zničen zklamáním. Později jsem napsal spěšný dopis panu Delgadovi. Věděl jsem, že má peníze. Protože jsem se styděl mu napsat, že mi to ve škole připadá všechno těžké, napsal jsem mu, že moje rodina v Portoriku potřebuje peníze. Já musím domů, abych se o ně mohl starat. Sice jsem už rok nedostal od své rodiny ani řádku, ale považoval jsem to za jediné východisko jak dosáhnout svého cíle.

Brzy nato jsem dostal odpověď:

Milý Nicky, potěšilo mne, žeš dal o sobě vědět. Tvé rodině jsem poslal peníze, abys mohl školu i nadále navštěvovat. Bůh ti zehnej!

Toho večera jsem hovořil o svých problémech s rektorem školy. Rebeloval jsem proti každé autoritě. Den předtím na mne přišla řada, abych uklízel v posluchárně. Hodil jsem však smeták do kouta a řekl jsem, že jsem se přišel do Kalifornie něco naučit, a ne pracovat jako otrok. Věděl jsem sice, že už nesmím myslet jako starý Nicky, ale nemohl jsem se přemoci. Když se ostatní chlapci v ložnici snažili dodat mi odvahu, odmítl jsem je a řekl jim, že jsou pro mne příliš dobří. Byl jsem a zůstal jsem tím kdo zklamal a je gangster. Nabízeli mi přátelství. Já jsem si je však nepouštěl příliš k tělu.

Rektor Lopez byl malý muž s bronzovou pleť. Naslouchal mi, pokyvoval a najednou sáhl po své staré Bibli, která ležela pod hromadou ještě neopravených úloh.

"Nicky, ty chceš následovat Krista, ale nikdy ve svém životě nedosáhneš pravého vítězství, jestliže Krista nepřijmeš jako svého zachránce."

Seděl jsem tu a poslouchal, jak mi Dean Lopez na základě Bible vysvětluje, jaké nádherné vítězství mne očekává, když dostanu Ducha Božího.

Pozorně jsem naslouchal, zatímco rektorovy prsty hbitě a přesně listovaly stránkami opotřebované Bible. "V zahradě Getsemane Ježíš opustil učedníky, aby se mohl modlit. Jakmile však nebyli v jeho blízkosti, usnuli."

Myslel jsem: To jsem já. Vím co ode mne Ježíš očekává. Ale nemám sílu opravdu to činit. Miluji ho a chci mu sloužit, ale jsem příliš slabý.

Rektor mluvil dál a při tom rukou přešel po vazbě Bible. "A potom přišla noc, kdy Petr stojí venku u paláce. Když Pána odvedli, ztratil sílu. A této noci stačila obyčejná služka na to, aby se Petr Pána odřekl a zapřel."

"Ano, Nicky, tak je tomu s námi se všemi! Jak strašné, že Ježíš musel být v hodině nouze sám. Přál bych si, abych směl u něho stát a s ním směl i zemřít. Ale přesto se obávám, že bych jednal stejně jako Petr."

Potom znovu otevřel Bibli u Skutků svatých apoštolů a zeptal se: "Vzpomínáš si, Nicky, co se stalo po ukřižování?"

Pokývl jsem hlavou.

"Apoštolé všeho nechali. Vrátili se ke svým rybářským člunům. Potom se svým učedníkům zjevil zmrtvýchvstalý a řekl jim, aby se vrátili do Jeruzaléma a tam očekávali, až se jim dostane nové síly... zaslíbené moci Ducha svatého.

Poslední zaslíbení, které dal Ježíš svým učedníkům, bylo zaslíbení této moci. Vidíš tady v první kapitole Skutků apoštolských verš osmý?" Podržel svou Bibli tak, abych mohl číst zároveň s ním: "Ale přijmete moc Ducha svatého, přicházejícího na vás, a budete mi svědkové, i v Jeruzalémě, i ve všem Judstvu, i v Samaří, a až do posledních končin země."

"Vidíš, Nicky, to je Ježíšovo zaslíbení, že se nám dostane moci. A když apoštolé tuto moc měli, nemohli jinak, museli svědčit. Duch přišel nádherným, mocným způsobem s nebe a jednoho každého apoštola naplnil stejnou mocí, jakou měl Ježíš."

"Když Bůh posílá svého Ducha, proč ho nepošle také ke mně?" ptal jsem se zneklidněně a posedával na židli.

"On to už udělal!" ujistil mne rektor. Vstal a chodil kolem svého stolu sem a tam. "On to udělal, ale tys ho dosud nedostal."

"Bůh ho seslal, ale já jsem ho ještě nedostal. . . . to nechápu. Snažil jsem se svůj život změnit a své hříchy odložit. Postil jsem se a modlil, ale nic se nestalo. Co mám ještě dělat?"

Smál se. "Ty nemůžeš udělat nic, Nicky. Ty za to můžeš jenom prosit!"

Chvíli mlčel, potom se na mne otevřeně podíval a řekl: "Svět potřebuje tvůj hlas, Nicky! Ještě stále žijí v Americe statisíce mladých lidí tak, jak jsi žil ty. Jsou spoutáni okovy nenávisti, hříchu a strachu. Potřebují silný hlas, který by jim ukázal cestu z hříchu a bídy a přivedl je k Ježíši, který je sám tou cestou. Oni neposlouchají mocná slova farářů na kazatelkách dneška. Neslyší sociální pracovníky, ani velké evangelisty. Nejdou do kostelů. Potřebují člověka ze svých vlastních řad, Nicky. A od této hodiny budu prosit za to, abys jednou byl takovým člověkem. Mluvíš jejich řečí. Žil jsi tam, kde žijí oni. Nenáviděl jsi stejně jako oni, měl jsi strach, jaký mají i oni. A Bůh tě vyvedl z toho bahna proto, abys mohl ostatní k tomu přivádět, aby šli cestou kříže.

Rektor se usmíval. "Ta doba už jistě není daleko, kdy se tvůj život zcela změní. Budu se za tebe modlit, jako ty se modlíš sám za sebe."

Podíval jsem se na hodiny. Byl jsem u něho čtyři hodiny. Byly dvě hodiny ráno.

Vyučování mne přes den zcela zaměstnalo. Za každou cenu jsem se chtěl sblížit se svou třídou. V noci jsem chodil často do kaple a prosil Boha o vedení. Ale nic se nestalo. Bylo to, jako by kaple byla temnou celou, a můj hlas nemohl k Bohu prorazit.

Možná, že dělám něco špatně, uvažoval jsem večer. Musím to zkusit ještě jednou. "Ježíši, " volal jsem, "to jsem já, Nicky Cruz, tady v kapli v La Puente. Pokřti mne!" --- Nic. Pomalu jsem se vracel prostorem školy do ložnice. Ve vzduchu byla jasmínová vůně. Tráva pod mýma nohama byla vlhká noční rosou. V křoví bylo slyšet osamělého crvčka a v dále hluk nějakého nákladáku. Měsíc se schoval za mrakem jako člověk, který za sebou zavírá domovní dveře. Pouliční lampy zářily.

Potichu jsem se vkradl do ložnice a vklouzl do postele. Ruce jsem měl zkřížené pod hlavou. Potom jsem se natáhl do tmy. Bylo slyšet dech ostatních chlapců. "Bože!" modlil jsem se, "celý týden jsem se modlil a volal, abys mi pomohl, ale cítím se osamělý. Nehodím se k ničemu. Víím, proč mne neslyšíš. Nejsem dost dobrý. Jsem daleko horší než ostatní. Stále ještě pořádně nevím, jak se drží nůž a vidlička. Neumím dobře číst, ještě nemyslím dostatečně rychle, abych se mohl zapojit s ostatními. Nejlépe znám zákony gangu. Tady jsem na úplně špatném místě, protože jsem tak špinavý a hříšný. Chci být dobrý, ale nedokážu to, pokud mne nenaplní tvůj Duch."

Před očima mi vyvstal obraz mého starého pokoje. "Nechci se vrátit, Bože, ale jednoduše to nedokážu. Všichni tito chlapci a děvčata jsou lepší než já. Víím, že sem nepatřím. Ráno jedu zpátky do New Yorku."

Obrátil jsem se a upadl do neklidného spánku.

Příští den jsem šel po vyučování do ložnice a sbalil si své věci. Byl jsem pevně rozhodnut, že celou zpáteční cestu pojedou autostopem. Nemělo významu, abych tu déle setrval.

Večer jsem seděl na posteli a z myšlenek mne vyrušil jiný student:

"Haló, Nicky! Už tě celou dobu hledám!"

Ten mi tu zrovna tak chyběl, pomyslel jsem si.

"Nicky," pokračoval, "a znělo to velice radostně, "dnes večer máme biblickou hodinu s pobožností v malém misijním kostelíku na Guava Boulevard. Byl bych rád, kdybys šel se mnou!"

Potřásl jsem hlavou. "Ne, dnes ne Gene! Jsem unaven a mám ještě hromadu práce. Vezmi s sebou někoho jiného."

"Nikdo jiný tady není," řekl a plácl mne po zádech. "A kromě toho cítím, že bys měl právě ty jít se mnou."

"Tak? Cítíš to? Vidíš, já zase cítím, že bych měl dnes zůstat doma a pracovat. A teď jdi a dej mi pokoj!" Položil jsem se a obrátil se k němu zády.

"Nejdu, dokud se mnou nepůjdeš!" řekl rozzlobeně. Posadil se mi na postel a dal nohy před sebe.

Byl jsem zoufalý. Gene byl netaktní. Copak nepoznal, že se mi jednoduše nechce?

"Tak dobře," souhlasil jsem konečně. "Půjdu s tebou, ale nesmíš se divit, jestli při pobožnosti usnu."

Byl jsem rozhodnut, že hned poté zmizím. Kartáček na zuby a několik nutných maličkostí jsem měl v kapse. Myslel jsem, že zbytek tu mohu nechat. Stejně to nemělo velikou cenu.

Kolem půl osmé jsme dorazili do misijního kostelíka. Hrubé dřevěné lavice byly obsazeny zemědělskými dělníky.

Aspoň jsem v dobré společnosti, myslel jsem si. Ale tito lidé jsou stále lepší než já. Jsou tady, protože tady chtějí být. Ale já jsem k tomu byl donucen.

Gene kázal asi patnáct minut. Seděl jsem v poslední řadě vedle jednoho starého muže. Podle jeho oblečení jsem usoudil, že se právě vrátil z pole. Zatímco se Gene modlil závěrečnou modlitbu, slyšel jsem starce, jak stále říká: "Ježíši, Ježíši, Ježíši. Děkuji ti, Ježíši. Ano, děkuji ti!"

"Bože, " stíkl jsem zuby a snažil se zakrýt své rozčilení. Hráz však byla protržena a já běžel středem dopředu.

Potom stál vedle mne Gene.

"Nicky, Bůh tě dnes večer nechtěl nechat odejít. Poslal mne k tobě. Musel jsem tě vzít s sebou."

Odkud to věděl? Nikdo to nemohl vědět. Nikdo, kromě Boha.

"Bůh mne k tobě poslal, Nicky. Všichni jsme se za tebe modlili, protože věříme, že tě Bůh vede do velké a významné služby." Chtěl jsem něco říci, ale nemohl jsem ze sebe vyrazit ani slovo. "Mohu se za tebe modlit, Nicky?"

Neslyšel jsem, co Gene říkal. Už ani nevím, zda se opravdu modlil. Najednou jsem otevřel ústa a chválil jsem a velebil Boha slovy, na která bych nikdy nepřišel.

Zdalo se mi, že uběhlo jen několik okamžiků, když Gene zatřásl mými rameny. "Nicky, už je čas! Musíme jít zpět ke škole!"

Byli jsme ve škole sami.

S hlasitým zpěvem jsem vstoupil do ložnice.

"Hej, co se stalo? Co ti chybí?" hubovali ostatní chlapi. "Zhasni světlo, ty potřeštěnce, dej konečně pokoj!"

"Ne!" řekl jsem, "dnes oslavuji já! Vždyť ani nevíte, co se přihodilo! Musím prostě zpívat." ze všech stran na mne svištěly polštáře.

Zhasl jsem světlo. Ale nevěděl jsem, že v mé duši bylo rozsvícené světlo, které nikdy nezhasne.

KDE VÁHAJÍ I ANDĚLÉ

Následující dny byly naplněny radostí. V den, jak jsem před třídou řekl své svědectví, přišla ke mně Gloria - tak se jmenovala dívka, která seděla přede mnou - a velice důstojně mi podala ruku. "Bůh ti žehnej, Nicky! Modlila jsem se za tebe."

Možná se modlila, abych co nejrychleji zmizel, myslel jsem si. Ale přesto jsem projevil radost.

Příští týden jsem sebral celou svou odvalu a poprosil ji, aby se mnou šla na jednu misijní bohoslužbu, která se konala v blízkém kostele. Smála se a souhlasně přikývla.

Během roku jsme společně navštívili mnoho bohoslužeb. Přestože jsme byli vždy společně s kamarády, mnohé jsem se o ní dověděl. Narodila se v Arizoně. Její rodiče přišli z Itálie. Když jí bylo pět roků, její rodina si v Oaklandu otevřela obchod. Během posledních let na střední škole se rozhodla, že půjde do biblické školy.

Během doby jsem si všiml, že Gloria žije v hlubokém vnitřním zmatku. Snad na tom měla vinu přísná disciplína ve škole. Koncem prvního roku studií mi řekla, že by už další rok nevydržela, a že po prázdninách nepřejde. Byl jsem trpce zklamán.

Toto první léto jsem zůstal v Los Angeles u jednoho přítele ze školy. Třebaže se o mne celá rodina velice starala, všude mi chyběla Gloria. Když škola na podzim začala, našel jsem tam od ní dopis.

Napsala v něm důvody, které ji vedly k tomu, že se školy vzdala. "Mé zkušenosti byly jiné než tvé, Nicky, " psala. "Ačkoliv rodiče jsou majiteli baru, byla jsem vychována v dobré křesťanské atmosféře. Když jsem se obrátila, upadla jsem do extrému. Bylo mi řečeno, že je hříchem žít tak jako ostatní lidé ve světě. Vůbec nepoužívám líčidla, bojím se obléknout i plavky, přestala jsem nosit bižuterii. Všechno pro mne bylo negativní. A když jsem pak šla do školy, bylo to ještě horší. Chtěla jsem o tom s tebou mluvit, ale neměli jsme pro sebe ani chvíli. Mohu jenom věřit, že mi porozumíš. Do školy už nikdy nepůjdu."

Druhý rok uběhl rychle. Mé výsledky se viditelně zlepšovaly. Byl jsem pak uznáván i spolustudenty. Občas jsem i kázal.

V dubnu jsem dostal dopis od faráře Wilkersona. Bydlel ještě v Pensylvánii, ale v létě chtěl zase jít do New Yorku a pracovat mezi gangy v Brooklynu. Plánoval, že na Clinton Avenue pronajme dům. Ptal se mne, zda bych k němu nechtěl mezi semestry o prázdninách přijít.

Po večeři jsem Davidovi zatelefonoval. Telefon zvonil dlouho, až se konečně někdo ozval.

"Haló, Davide! To jsem já Nicky! Nevyrušil jsem tě od večeře?"

"Víš vůbec, jak je pozdě?"

"Ano, jistě, osm hodin večer!"

"Nicky. . ." v jeho hlase zněl nepatrný náznak zoufalství. "V Kalifornii je snad teď osm hodin, ale u nás je už skoro půlnoc. Gwen a já už dvě hodiny spíme. A teď jsi probudil ještě i dítě."

"Ale, Davide, chtěl jsem ti jenom říci své rozhodnutí," slyšel jsem jak dítě křičí.

"Co může být tak důležité, že to nemohlo počkat do zítřejšího rána, Nicky?"

"Tak dlouho jsem nemohl čekat: Davide, přijdu v létě do New Yorku a budu pracovat s tebou!"

"Výborně! Výborně, Nicky! Opravdu? Jsem teď rozrušený a Gwen s dítětem také. Tak Nicky, dobrou noc!"

Zůstal jsem celou noc vzhůru a plánoval si zpáteční cestu.

Cesta zpět mi zase ukázala, jak velice jsem se změnil. Když letadlo přistávalo na letišti La Guardia v New Yorku, bylo mé srdce plné vzpomínek a vzrušení. Viděl jsem siluetu Empire State Building + a potom brooklynský most. Nikdy předtím jsem nepochopil, jak veliké je toto město. Srdce mi přetévalo láskou a soucitem k miliónům lidí zajatých v asfaltové džungli hříchu a zoufalství. Byl jsem smutný, a přece šťastný - ustrašený, a přesto horlivý. Byl jsem doma.

David mne čekal na letišti. Paží objal má ramena a vedl mne k vozu. Naslouchal jsem, jak přede mnou rozvíjí plán naší společné práce. Najednou jsem cítil, jak se mne zmocňuje neklid. Poznal to a zeptal se, co mne tíží.

+ Empire State Building - nejvyšší budova světa /380 m/, nahoře je rozhledna a televizní vysílací věž /až do 500 m/. V této budově jsou soustředěna nejrůznější oddělení federální správy USA.

"Davide, slyšel jsi o Izraelovi?"

"Ano, Nicky, ale nevede se mu dobře. Ve svém dopise jsem se o tom nezmiňoval, protože jsem tě nechtěl zneklidňovat. V prosinci se zapletl do nějaké vraždy, poté co jsi odletěl do Kalifornie. Od té doby sedí ve vězení."

Cítil jsem, jak mi vlhnou ruce. Zhluboka jsem oddechoval. "Řekni mi všechno, co víš, Davide. Musím to vědět."

"Jednoho dne jsem odletěl do New Yorku, abych navštívil Izraelovu matku. Se slzami mi vyprávěla, že Izrael měl jednou v životě šanci. Ale potom se zklamal a vrátil se ke gangu."

"Jak se zklamal?"

"Copak ty to nevíš?"

"Myslíš to, že jsem po svém zranění nechtěl, aby to tomu chlapci odplatil?"

"Ne, bylo to něco jiného, vyprávěla mi to jeho matka. Ten den, když jsi přišel z nemocnice, byl u něho pan Delgado a poprosil ho, aby jel společně s tebou do Elmiry. Izrael byl nadšen. Příští ráno šel k Flatbush Avenue a čekal na vás od šesti do devíti hodin. Nějak vás přehlédli. Potom se vrátil a hromoval, že všichni křesťané jsou spolek pokrytců. Téhož večera se vrátil ke gangu."

Rozčileně jsem se obrátil na Davida. "Hledali jsme ho. Jezdili jsme stále dokola. Nechtěl jsem se vzdát, ale pan Delgado říkal, že prý už nemáme čas. . . Nemohls ho navštívit? Od té doby jsi ho neviděl?"

"Nejprve jsem mu psal, ale on nesměl odpovědět. Může psát jen nejbližším rodinným příslušníkům. Vězeňský duchovní kontroluje i úkoly pro dálkové studium. Konečně jsem dostal povolení k návštěvě. Bylo to krátce před jeho přeložením do pracovního tábora Comstock. Směl jsem s ním mluvit jenom několik minut. V daných poměrech se mu daří dobře. Musí si ještě tři roky odsedět." Potom ukončil: "Udělalí jsme pro Izraele vše, co jsme mohli. Město je však plné zrovna takových jako je on, které snad ještě můžeme zachránit. Jsi připraven pro tuto práci?"

"Pojďme!" řekl a já jsem věděl, že moje práce neskončí, dokud se mi nepodaří Izraele osvobodit.

Stáli jsem u přechodu. "Ráno navštívím své staré přátele z gangu," řekl jsem.

David se na mne podíval z boku: "Nejednal bych tak ukvapeně, Nicky. Co jsi pryč mnohé se změnilo. Vzpomínáš ještě na dobu, kdy ses stal křesťanem? Málem tě tehdy zabili. Je dost práce. Nemusíš se hned zabývat členy Mau-Mau. Jenom blázni jdou tam, kde i andělé váhají."

Objevila se zelená, přešli jsme kolem autobusů. "Možná, že jsem blázen, Davide, ale tentokrát jsem Boží blázen. On bude u mne a bude mne ochraňovat."

David s úsměvem přikyvoval, zatímco zahýbal do Clinton Avenue. Potom se zastavil před jedním obytným domem a řekl: "Bůh je tvůj vůdce, Nicky, ne já. Pojď, chci, aby ses seznámil s Thurmanem a Luisem."

Brooklyn se příliš nezměnil. Několik starých domů bylo zbouráno, ale jinak zůstalo vše tak, jak jsem to před dvěma roky opustil. Já jsem se však změnil. Zesílil jsem, nechal si ostříhat vlasy, ale největší změna se stala v mém nitru. Byl to nový Nicky.

Když jsem procházel Washingtonovým parkem, rozbušilo se mi srdce. Rozhlížel jsem se, zda nevidím někoho z Mau-Mau. Najednou jsem nevěděl, jak bych je měl pozdravit. Co by mi asi řekli? Když jsem opouštěl park, viděl jsem skupinu Mau-Mau, jak lelkují u zdi. Hlavou mi probleskla Davidova slova: "Jenom blázni jdou tam, kde i andělé váhají." Ale se mnou šel Bůh.

Stálo tam dohromady asi třináct chlapců. Poznal jsem Willieho Corteze, plácl mu do ramene a řekl: "Hej, Willie, kamaráde!"

Otočil se a podíval se na mne. "Řekni, nejsi ty Nicky!"

"Ano, jsem!"

"Člověče, ty vypadáš, jako nějaký svatý nebo tak nějak."

"Pomalů, chlapče! Jdu zrovna z Kalifornie. Mám se dobře. Jsem křesťan a chodím do školy."

Chytil mne za ramena, několikrát mne otočil a prohlížel si můj oblek a můj obličej. Člověče, Nicky, nemůžu tomu pořád uvěřit!"

Potom se obrátil k ostatním zvědavě přihlížejícím členům bandy a řekl: "Rychle smekněte! To je Nicky. Byl jednou naším prezidentem. Mordýř! Ten něco s Mau-Mau prožil. Byl ze všech nejdivočejší!"

Chlapci sundali klobouky a čepice. Willie Cortez byl jediný ze skupiny, kterého jsem znal. Ostatní chlapci však o mně slyšeli, a teď se ke mně tlačili a podávali mi ruce.

Chytil jsem Willieho kolem ramene a zašklebil se na něho: "Pojď, Willie, projdeme se trochu parkem. Musím mluvit jenom s tebou samým."

Opustili jsme skupinku a šli do Washingtonova parku. Willie šel vedle mne, ruce měl v kapsách a botami dřel asfalt.

"Willie, přerušil jsem mlčení, "rád bych ti vyprávěl, co v mém životě způsobil Kristus."

A tak jsem mu vyprávěl, jak jsem se ještě před dvěma roky považoval za člena gangu a jak jsem potom vydal své srdce Kristu. Vyprávěl jsem mu, jak mne Bůh vyvedl z tohoto pralesa a postavil na místo, kde mohu být Stvořitelovou, lidskou bytostí.

Willie mne přerušil. Všiml jsem si, jak se mu třese hlas. "Nech toho, Nicky. To nemám rád. Když mluvíš, není potom ve mně něco v pořádku. Co tě tak najednou změnilo? Už nejsi ten starý Nicky, trochu se tě bojím."

"Máš pravdu, Willie, skrze Krista jsem se stal jiným člověkem. Už nemám strach a neumím nenávidět. Teď své bližní miluji."

Poprvé v životě jsem pochopil, jak bylo důležité, že jsem svému starému příteli vyprávěl o Kristu. V jeho obličejí jsem mohl vidět osamělost, strach. Ještě před časem jsem takto vypadal i já.

Když jsme se loučili, slíbil mi, že za mnou s gangem příští den přijde. Tento večer jsem s radostným srdce pospíchal do Clinton Avenue a každým dechem děkoval Bohu. Vzpomínal jsem, jak jsem před naším domem v Portoriku utíkal přes veliké pole, roztáhl paže a pokoušel se létat jako pták. Dnes jsem zvedl hlavu a hluboce dýchal. Konečně jsem se dokázal vznést.

Zbytek semestrových prázdnin jsem strávil s gangem, kázal na ulici a hovořil s mnoha jednotlivci. Často jsem zůstal celý den bez jídla a všiml jsem si, že vždycky, když jsem se

nechtěně postil, něco se v mém životě stalo. Mezitím jsem také pravidelně psal Glorii. V poslední době se její dopisy stávaly osobitějšími.

Krátce předtím, než jsem se musel vrátit do Kalifornie, přišel ke mně nějaký obchodník, Davidův poradce. Byl jsem velice překvapen, když mi odevzdal zpáteční letenku do Portorika. Směl jsem domů!

Už se stmívalo, když jsem v Las Piedras vystoupil z autobusu a procházel známými místy cestou k našemu domu na pahorku. V srdci se ozývaly mnohé vzpomínky. Někdo vykřikl: "Je tu Nicky! Nicky Cruz!" Potom jsem uviděl, jak přede mnou běží do kopce nějaký muž, aby mým rodičům oznámil, že jsem přijel domů. Za několik vteřin se rozlétly dveře a čtyři moji bratři se řítili dolů s kopce. Už jsem je přes pět let neviděl, ale hned jsem je poznal. Za nimi jsem viděl plápolající zástěru své matky. Pustil jsem kufr a běžel jim naproti. Hoši se na mne vyšplhali, strhli mne na zem a kouleli se se mnou v trávě. Matka klečela vedle mne, objala mne a stále znovu mne líbala.

Když jsem byl konečně opět na nohou, viděl jsem že se dva z mých bratrů zmocnili kufru a ploužili se s ním domů. Potom jsem spatřil velikou, vzpřímenou postavu otce. Váhavě jsem mu šel naproti. Zůstal stát a zkoumavě se na mne díval. Potom jsem se k němu rozběhl. Sevřel mne svými mohutnými pažemi kolem prsou a vyzvedl mne do výšky: "Buď vítán doma, malý ptáčku! Buď vítán!"

Rychle se rozkřiklo, že jsem doma. Večer mne přišli navštívit a pozdravit mnozí členové místní církve. Někteří se však báli vstoupit do "kouzelnického domu". Stále věřili, že otec může mluvit s mrtvými. Chtěli mít bohoslužby dole ve vsi a prosili mne, abych k nim promluvil.

"Rád bych bohoslužby vykonal," ujistil jsem je. "Ale potom se musí konat tady u nás."

Nejprve na sebe nejistě pohlédli a potom někdo řekl: "Nicky, mnozí z našich lidí se bojí zlých duchů. Bojí se tvého otce."

Já jsem však tyto obavy vyvrátil.

Když se otec později dozvěděl o mém úmyslu, byl zásadně proti. "To nestrpím. V tomto domě nebudou žádné bohoslužby!" "Tím bys mi zničil kšeft, a to ti zakazují!"

Matka mu odporovala. "Copak nevidíš, jak Bůh změnil tvého syna? Jistě na tom něco je. Když jsi ho naposledy viděl, choval se jako divoká kočka. Teď je z něho beránek. Bohoslužby budou tady v domě, a ty se jich zúčastníš."

Matka se s otcem málokdy dohadovala, ale když už k tomu došlo, potom prosadila svou. Ani tentokrát tomu nebylo jinak.

Příští večer se náš dům zaplnil vesničany. Mnozí přišli i z přilehlých vesnic. Bylo hrozné vedro. Postavil jsem se před shromáždění a vydával svědectví. Do všech podrobností jsem popisoval, jak mne ďábel ovládl a jak mne Kristova moc osvobodila z jeho svazku. Když jsem líčil svůj hanebný život, lidé často zděšeně vykřikli.

Nakonec jsem vyzval ty, kteří chtějí přijmout Ježíše Krista jako svého Spasitele, aby šli dopředu. Potom jsem zavřel oči a modlil se. Nastal pohyb. Jasně jsem cítil, že mnozí předstoupili. Bůh pracoval.

Někdo vpadl do mé modlitby. Poznal jsem ten hlas a nedůvěřivě otevřel oči.

Byl to ten hlas, který mne kdysi poslal do mého pokoje se slovy: "Nenávidím tě!" A tentýž hlas jsem teď slyšel říkat: "Bože odpusť mi, že jsem u svého syna tak zklamala. Odpusť mi, že jsem ho vyhnala z domova. Odpusť mi mé hříchy a také to, že jsem v tebe nevěřila. Věřím! Teď v tebe věřím! Zachraň mne, Bože! Zachraň mne!"

Když jsem znovu pozvedl zrak, viděl jsem samotného otce, velikého a vzpřímeného, jak stojí vzadu u zdi. Potom se najednou obrátil a šel ven.

Můj otec svou víru nikdy veřejně nevyznal. Ale jeho život se od této doby viditelně změnil. Po tomto večeru už v našem domě nikdy nedošlo k zařikávání duchů.

Po dvou dnech jsem se vrátil do New Yorku. Jeden farář z okolí pokřtil následující týden mou matku a dva mé bratry.

Během posledních dní mého pobytu v New Yorku se konalo ve španělském kostele veliké shromáždění mládeže. Velice jsem se snažil, aby se mi podařilo tam přivést svůj bývalý gang. Steve, jejich nový prezident, nakonec přislíbil, že přijdou.

Stál jsem v předsíni kostela a v myšlenkách se zabýval stopami po vystřelených kulkách, které na mne byly vypáleny před dvěma roky. Tu vstoupili první Mau-Mau. Kostel byl naplněn do posledního místa.

Na konci bohoslužeb mne pastor poprosil, abych vydal svědectví. Otočil jsem se a podíval na chlapce. Myslel jsem na to, že zítra musím cestovat do Kalifornie a že až se vrátím, budou možná mnozí z těchto chlapců už mrtví anebo ve vězení. Mluvil jsem jako umírající k umírajícím. Bez jakýchkoliv zábran jsem vylil své srdce. Ačkoliv jsme byli v kostele již dvě hodiny, hovořil jsem dalších čtyřicetpět minut, ale nikdo se ani nepohnul. Nakonec jsem chlapce vyzval, aby svůj život zasvětili Bohu. Předstoupilo třináct chlapců. Kdyby tak byl mezi nimi Izrael, myslél jsem si. Byl tam však můj starý kamarád Hurricane Hektor. Vzpomínám si na to, jak jsem ho kdysi přijímal do gangu. O něco později jsme se rozešli, protože mi ukradl budík.

Po bohoslužbách jsem s ním šel zpět ke Greene Place. Protože jsem ho přijímal do gangu, cítil jsem se za něho zvlášť zodpovědný. Ptal jsem se ho na jeho adresu.

"Bydlím v jedné opuštěné díře."

"Proč už nebydlíš u rodičů?"

"Protože mne vyhodili. Stydí se. Možná že si vzpomínáš: byl jsem jedním z těch, kteří šli dopředu spolu s Izraelem a s tebou v hale sv. Mikuláše. O několik týdnů jsem přemluvil rodiče, aby se mnou šli do kostela. Dokonce jsme tam byli aktivní. Tato změna byla velice těžká a nakonec jsem ztratil odvahu."

Byl to pořád stejný příběh. Potkal členy Mau-Mau a ti ho přemluvili, aby se vrátil ke gangu, tak jako se snažili přemluvit mne. Křesťany označili za zbabělce a gang za jedinou skupinu, která se umí poradit se životem. Doslova se odvrátili.

Následovala řada zatčení. Jeho rodiče se ho snažili ovlivnit, ale on zůstal vzdorovitý a opustil domov. Nyní pobýval v jednom starém, skoro zbořeném domě.

"Často se mi daří hrozně," uzavíral, "ale raději vyhladovím, než bych svého fotra o něco prosil. Mluví jenom o hříchu a o Bohu. Byl jsem také jednou takový, ale teď jsem zase tam, kam patřím: u Mau-Mau."

Mezitím jsme se dostali až k jeho domu. Všechna okna byla rozbitá a pobitá prkny. Vzadu byla skrytá díra, kde bylo možno prkno odsunout a vlézt do domu. Celé vybavení sestávalo z několika starých pytlů, na kterých spal.

"A proč jsi dnes večer přišel dopředu?" ptal jsem se ho.

"Protože bych byl rád v pořádku, Nicky. Rád bych Boha následoval. Ale nevím jak. Pokaždé, když se k němu obrátím a pak se zase odkloním, je to stále těžší. Musel bys být zase v gangu, Nicky! Možná, že bych přišel ke Kristu, kdybys tam byl."

Posadili jsme se na rozbité schody a dlouho spolu hovořili. Konečně jsem řekl: "Hurricane, cítím, že Bůh ode mne požaduje, abych ti řekl toto: Jestli chceš dát své srdce Ježíšovi, i teď tě znovu přijme. Je pozdě, ale ještě není příliš pozdě. Cítíš se vinen, ale Bůh ti chce odpustit."

Hektor si dal hlavu do dlaní, stále jí potřásal a řekl: "Chci to, ale vím určitě: i když mu dnes dám své srdce, přece mne nepřijme. Jednoduše to nedokážu!"

Zeptal jsem se ho, zda se mám za něho modlit. Pokrčil rameny. "To nebude nic platné, Nicky! Víím to."

Vstal jsem a hlasitě se modlil za to, aby Bůh pohnul Hektorovým srdcem, aby mohl znovu se vrátit ke Kristu. Když jsem skončil, potřásl jsem mu rukou. "Hurricane, doufám, že tě zase uvidím, až se vrátím. Ale jestliže se dnes neobrátiš ke Kristu, už se nikdy neuvidíme."

Následující odpoledne jsem letěl do Kalifornie. V té době jsem ještě nemohl vědět, že se mé proroctví naplní.

GLORIA

Když jsem byl opět v La Puente, jako první jsem uviděl Glorii. Přece se vrátila. Když jsem ji uviděl, bylo mi zcela jasné, jak velice ji miluji.

Situace ve škole však byla stejná jako dříve. Zdálo se, že je všechno uspořádáno tak, abychom byli oddělení. Předpisy, které nás zatěžovaly před dvěma roky, platily i nadále. Hovor u stolu vypadal asi takto: "Smím prosit o sůl?" Učitelé střežili naše jednání a každý náš krok na školním území. I když jsem službu v kuchyni nenáviděl, často jsem se teď na ni

dobrovolně hlásil, jen abych mohl být v blízkosti Glorie. V hlučné kuchyni jsme nebyli pouze sami, ale když jsme se oba skláněli nad dřezem, mohli jsme spolu alespoň prohodit několik osobních slov. Tato situace mne ničila. Navzdory svým španělským předkům jsem považoval za nemožné vžít se do romantické nálady, když jsem se skláněl nad hromadou špinavého nádobí.

Jednou ve čtvrtek večer jsem dostal dovolení jít do města. Z první telefonní budky jsem zavolal Glorii. Když se ozval službu konající učitel, dal jsem před sluchátko kapesník, a hlubokým basem jsem se zeptal na slečnu Steffanii. Po krátké přestávce jsem slyšel, jak učitel šeptá: "Myslím, že je to tvůj otec."

Gloria se hihňala, když slyšela na druhé straně koktat: "Glorie, potřebuji tvou pomoc."

"Stalo se něco zlého?" odpověděla, protože myslela na to, že má vlastně hovořit jako se svým otcem.

Avšak nemohl jsem najít správná slova. Mé dosavadní vztahy k děvčatům se řídily podle zásad gangu. Nevěděl jsem, jak mám hovořit s takovou čistou a dobrou bytostí, jakou byla Gloria. "Myslím kdybychom se sešli, pak by se to mohlo objasnit," řekl jsem. "Snad bude lépe, když tě nebudu obtěžovat."

"Ne!" neodvažuj se teď zavěsit!" Zdálo se, že Gloria je pevně rozhodnuta dostat ze mne ta nejdůležitější slova.

"Tiše!" varoval jsem ji, "nebo hned poznají, že u aparátu není tvůj otec!"

"To teď není důležité. Řekni konečně, co máš na srdci."

Hledal jsem slova a nakonec jsem vykoktal: "Myslím, že by bylo dobře, kdybys v tomto školním roce se mnou chodila," řekl jsem jí. Skutečně jsem to dostal přes rty.

"Se mnou chodit?" ptala se, "co to znamená - se mnou chodit?"

"Jenom tak," řekl jsem rozpačité a cítil jsem, že mi rudnou uši, i když jsem od ní byl na půl míle vzdálen.

"Myslíš tím, že mám být tvou dívkou?"

"Ano, to myslím," řekl jsem, stále ještě v rozpacích.

Určitě teď měla ústa blízko sluchátka, když říkala: "Ano, Nicky, to by bylo nádherné. Napíši ti dlouhý dopis. Ráno ho dostaneš."

Tu noc psala Gloria při slabém světle, které pronikalo od pouličních lamp oknem, první milostný dopis. Byl skoro nečitelný, ale přesto to byl ten nejcennější dopis, jaký jsem kdy dostal.

Několik týdnů nato mne jeden z učitelů naší školy, profesor Castillo poprosil, abych mu pomohl s přípravami na misijní práci v blízkém San Gabrieli. Objevil tam nějaký

opuštěný kostelík. Někteří studenti a já s nimi jsme měli jít v sobotu od domu k domu a zvát místní obyvatele na misijní bohoslužby. Měli jsme ten kostelík částečně upravit a pomáhat při nedělní škole.

Cítil jsem se tímto požadavkem velice poctěn. Rozzářil jsem se, když mi profesor sděloval, že Gloria je ochotna spolupracovat.

"Jste skutečně moudrý učitel," odpověděl jsem mu s úsměvem. "Věřím, že rozhodnutím, které jste učinil, se nám podaří vynikající práce."

Následující sobotu jsme pracovali v misijním kostelíku a nakonec jsme šli od domu k domu. Zvali jsme lidi na nedělní bohoslužby. Konečně přišla pro mne a pro Glorii příležitost, abychom byli nerušeně spolu. Dnes jsme měli mít pro sebe poprvé tři nádherné, ničím nepřerušované hodiny.

Už jsem dlouho čekal na to, abych jí mohl vyprávět každou podrobnost svého života. Zatímco jsem nekonečně vyprávěl, seděla mlčky, záda opřená o strom a poslouchala.

"Je mi líto," uzavřel jsem, "že jsem celou dobu mluvil jenom já, ale měl jsem toho tolik na srdci a chtěl jsem, abys o mně všechno věděla. Chci se s tebou rozdělit o každý okamžik své minulosti."

Schovala hlavu do rukou. Položil jsem jí levou paži kolem ramen.

"Miluji tě, Nicky, " šeptala. "Miluji tě tak, jaký jsi."

"Glorie, chci se s tebou oženit. Víím to už dávno. Chci se s tebou rozdělit o celý svůj život. Ale nemohu ti nic nabídnout. Udělal jsem hodně špatného, ale Bůh mi odpustil. Jestliže mi můžeš i ty odpustit, pak bych chtěl, aby ses stala mou ženou."

Pevně mne objala svými pažemi a řekla: "Ano, Nicky! Když chce Bůh, chci i já být tvou ženou."

Líbalí jsme se. Potom jsme leželi vedle sebe v trávě a pevně jsme se drželi v objetí. Cítil jsem, jak se mne zmocňuje vzrušení. Minulost nebyla zcela ještě mrtva.

Najednou jsem vyskočil: "Mravenci!" křičel jsem. "Mám nohy plné mravenců." Vyzul jsem boty. Bylo to beznadějně. Ponožky byly pokryty stovkami malých mučitelů. Trvalo to dlouho, než jsem se jich všech zbavil. Někteří se zabydleli mezi prsty na nohou.

Šli jsme zpět ke škole, nebo správněji ona šla a já jsem poskakoval. Musel jsem se moc namáhat, abych se nerozzlobil, protože se mi smála. Při nejlepší vůli jsem na celé té záležitosti neviděl nic směšného.

Před domem pro dívky jsem se s ní rozloučil a pospíchal pod sprchu. "Bože," řekl jsem, zatímco na mne bubnovala voda, "vím, že je mi určena, tito mravenci to dokazují. Děkuji ti, žeš mi to ukázal. Prosím, abys mi to už víckrát neukazoval."

Krátce před skončením posledního roku studií mi David napsal, že v Clinton Avenue koupil veliký, starý dům a chce tam zřídit domov pro mladistvé a narkomany. Žádal mne, abych tam po svých závěrečných zkouškách pracoval.

Prohovořil jsem to s Glorií. Původně jsme počítali s tím, že se svatbou ještě rok počkáme, dokud nebudu mít pevnou půdu pod nohama. Ale teď se otvíraly nové dveře. Zdálo se, že je to Boží vůle, abych se vrátil do New Yorku. A věděl jsem, že bych bez Glorie jít nemohl.

Wilkersonovi jsem odpověděl, aby na konečné rozhodnutí počkal až do naší svatby. Nato odpověděl, že Gloria bude také srdečně vítána.

Rozhodli jsme se, že se v listopadu vezmeme. Měsíc poté jsme přijeli do New Yorku.

Ošklivý, starý tříposchodový dům se nacházel v Clinton Avenue v jedné staré části Brooklynu, vzdálen jen několik obytných bloků od Greene Place. Dobrovolníci dům opravovali, aby mohla začít práce. David tam umístil mladé manžele. Bydleli v domě a dohlíželi nad ním. Pro mne a pro Glorii byl zařízen malý byt v garáži, vzadu za domem.

Byl opravdu neútulný a sprcha byla vedle v hlavní budově. Ale my jsme se tu cítili jako v nebi. Neměli jsme nic a také nic jsme nepotřebovali, protože jsme oba měli horoucí touhu sloužit Bohu.

Krátce před vánocemi jsem si odbyl svou první návštěvu u Mau-Mau. Často jsem myslel na Huricana Hektora. Těšil jsem se, že se teď budu moci o něj trochu starat. Ale už jsem ho nikdy neměl spatřit. Steve mi vyprávěl, jak to s ním skončilo. Když jsem odcestoval do Kalifornie, stal se svárlivým a násilnickým, jako nikdy předtím. Při pouličních rvačkách vždy jednal jako divoch. Tři měsíce nato se to stalo.

"Jak k tomu došlo?" ptal jsem se a pociťoval jsem velkou sklíčenost.

"Chtěli jsme s Huricanem a Gilbertem překvapit jednoho apače, který se choval nemožně. Bydlel úplně sám v pátém poschodí jednoho činžáku. Hurricane měl revolver. Zaklepali jsme na dveře. Byla tma, ale chlapec byl připraven. Nepatrně pootevřel dveře a škvírou nás uviděl. Potom vyskočil do chodby a začal kolem sebe mlátit bajonetem. Hurricane třikrát vystřelil. najednou jsme slyšeli, jak někdo křičel: "On mne zabije! On mne zabije!"

Mysleli jsme, že ho Hurricane zasáhl, a už jsme prchali po schodech dolů na ulici.

Najednou jsme si všimli, že Hurricane chybí. Gilbert běžel zpátky a našel ho opřeného o zábradlí a bajonet mu trčel hluboko v těle. Úpěnlivě prosil Gilberta, aby ho nenechával samotného. Řekl ještě něco jako: "Už je pozdě." Potom se svalil na zem a zemřel."

Šel jsem zpět na Clinton Avenue jako omámený. Při každém kroku jsem slyšel svůj vlastní hlas: "Už je pozdě, Hektore, ale ještě není příliš pozdě. Ale jestliže se dnes neobrátíš ke Kristu, už se nikdy nevidíme."

"Bože, prosím," modlil jsem se, "nenech mne nikdy odejít od starého přítele, aniž bych mu pomohl."

Brzy nám bylo jasné, že budeme pracovat hlavně mezi narkomany. Mnozí členové gangů, kterým doposud stačila marihuana a alkohol, si začali píchat heroin.

Naše metoda byla velmi jednoduchá. Šli jsme ke skupině mladistvých na rohu některé ulice a zapředli rozhovor. V jeho průběhu jsme poukázali na nebezpečí drog. Nakonec jsme se zeptali: "Nechceš se zbavit svých pout?" Téměř vždy odpověď zněla: "Kdyby to jen bylo možné!"

"Přijď tedy k nám do Střediska mladých v Clintonu. Budeme se za tebe modlit. Věříme, že Bůh modlitby vyslýchá. Boží moc tě může vysvobodit. A pak jsme jim dali "zbabělecký spis", který napsal Wilkerson. Říkali jsme mu tak, protože mladiství v něm byli vyzýváni, aby nebyli zbabělci a vydali se Kristu.

Byl to malý počátek. Většinu času jsme stáli na ulicích a hovořili. Narkomané nepracují. Peníze si obstarávají loupežemi, přepadávají lidi. Vloupají se do bytu a vezmou co jim přijde do rukou. Kradou nákupní tašky. Kradou prádlo ze šňůry, mléko, které stojí u domovních dveří - jen aby si obstarali peníze na drogy. Všude se potulují malé gangy o osmi až deseti členech. Plánují nové přepady a přemýšlejí, jak by ukradené věci co nejlépe přepravili k překupníkům.

Krátce před vánocemi jsem měl první úspěch. Statný barevný chlapec žil společně s jednou vdanou ženou. Jednoho dne objevil její muž že s ní žije a vyhodil ho. Navrhl jsem Pedrovi, aby hledal útočiště u nás. Okamžitě souhlasil. Tři dny poté, co se k nám nastěhoval, vydal svůj život Kristu.

Následující tři měsíce byl vyplněn náš život jen zájmem o Pedra. Své první vánoce jsme strávili s Pedrem jako hostem v našem malém bytě. Jedl pokaždé s námi. Doprovázel nás na každém kroku. O víkendech jsme jezdili většinou podzemní dráhou a navštěvovali shromáždění. Pedro byl vždy s námi.

Jednoho březnového dne jsem přišel pozdě domů. Gloria už ležela. Myslel jsem, že spí, a tak jsem se tiše svlékal, abych ji nevyrušil. Potom jsem si k ní lehl a zjistil jsem, že pláče.

"Co je ti Glorie?"

Ležel jsem vedle ní a hladil ji, aby se uklidnila. Konečně mohla promluvit.

"Nický, tomu ty nerozumíš, a ani to nemůžeš pochopit!"

"Co nemůžu pochopit?" Její podrážděná odpověď mne zmátla.

"Tohle klíště, ten Pedro!" řekla.

"Copak nepochopí, že bych alespoň někdy chtěla být s tebou sama? Máme teprve čtyři měsíce po svatbě, a on se od nás nikdy nevzdálí. Možná, že by se s námi i koupal, kdyby k tomu bylo v koupelně místo."

"Cože? To vůbec nevypadá, že by tak mluvila moje Gloria!" řekl jsem. "Vlastně bys měla být hrdá. Stal se křesťanem a naším přítelem. Za to bychom měli být Bohu vděční!"

"Ale nechci se o tebe stále dělit, Nicky! Za tebe jsem se provdala, jsi můj muž a chtěla bych být alespoň občas s tebou. A ne aby u toho seděl šklebící se Pedro a říkal: Buď Bůh pochválen!"

"To přece nemyslíš vážně, Glorie!"

"Ještě nikdy jsem nic tak vážně nemyslela. Jeden z nás musí odejít. Buď to ses oženil se mnou, nebo si můžeš pro mne a za mne spát s Pedrem. Obojí ale nejde!"

"Ale poslouchej miláčku, když ho teď pošleme pryč, určitě zase upadne do starého života. Jednoduše si ho musíme nechat."

"Když se vrátí zpátky do gangu, potom s Bohem něco nehraje. Jakému Bohu se má Pedro zodpovídat? Bohu, který ho nechá na holičkách, jakmile samostatně svobodně vykročí? Tomu nevěřím. Věřím, že když se člověk jednou obrátí, potom je také Bůh dost silný, aby ho udržel. A když se budeme starat o všechny ty chlapce jako vychovatelky, pak budu muset odejít." Gloriein hlas byl stále hlasitější.

"Ale Glorie, on se obrátil skrze mne!"

"Snad je to tvoje chyba a jeho také. Obrátil se skrze tebe. Kdyby se obrátil skrze Boha, nedělal by sis tak velké starosti."

"Možná, že máš pravdu. Ale musíme pro něj najít místo, které mu náleží. A nezapomeň, Glorie, že mne Bůh k této službě povolal, a ty jsi s tím byla srozuměna."

"Ale, Nicky, já se o tebe nechci s nikým stále dělit!"

Pevně jsem ji k sobě přitiskl: "Teď se nemusíš o mne dělit. Ráno promluví s Pedrem a budu se snažit, abych pro něho našel práci, která by ho od nás trochu odvedla. Souhlasíš s tím?"

Sonny k nám přišel poslední dubnovou nedělí. Vstoupil jsem do kaple a v protilehlém rohu jsem uviděl sedět bleďého chlapce. Ihned jsem poznal, že je narkoman. Posadil jsem se vedle něho, paží ho objal kolem ramen a začal jsem s ním velmi otevřeně mluvit. Hlavu měl skloněnou a upřeně se díval na zem. "Vím, že jsi narkoman. Dívám se na tebe a vidím, že už delší dobu bereš drogy. Nemůžeš se toho zbavit. Myslíš si, že se o tebe nikdo nestará. Myslíš si, že ti nikdo nemůže pomoci. Ale Bůh ti chce pomoci!"

Chlapec zvedl hlavu a podíval se na mne prázdnýma očima. Později jsem zjistil, že pochází z věřící rodiny. Utekl z domova a zmizel v Brooklynu. Měl za sebou mnohá zatčení za požívání drog a krádeže. Ve vězení si vícekrát odvykl, ale pokaždé znovu propadl heroinu.

Sonny si peníze na drogy obstarával originálním způsobem. Jeho přítel vytrhl nějaké ženě na ulici kabelku a když začala křičet o pomoc, byl u ní hned Sonny se slovy: "Nezlobte se, znám toho darebáka a postarám se, abyste svou kabelku zase dostala." Okradená se uklidnila a čekala. Sonny zatím běžel ulicí, dohonil přítele a rozdělil se s ním.

Seděl jsem vedle něho v kapli a říkal mu: "Chci se za tebe modlit." Měl jsem s ním velký soucit. "Bože, pomoz tomuto člověku, nebo umře. Jen ty mu můžeš pomoci. Potřebuje naději a lásku. Prosím, pomoz mu!"

Když jsem skončil, Sonny řekl: "Musím domů."

"Doprovodím tě!"

"Ne!" odmítl rozhněvaně. "To nejde!"

Bylo mi jasné, že chce pryč, aby si mohl znovu obstarat potřebnou dávku. "Nechám si tě tady," řekl jsem.

"Ne," odmítal znovu. "Zítř ráno musím k soudu. Pošlou mne do vězení. Vůbec nevím, proč jsem sem přišel."

"Jsi tady, protože tě poslal Bůh," ujistil jsem ho. "Zůstaň na noc u nás a zítra ráno s tebou půjdu k soudu."

Trval však na tom, že půjde domů sám.

Domluvili jsme se, že se pro něho zastavím ráno v 8 hodin.

Doprovázel jsem ho k soudu. Cestou jsem mu říkal: "Sonny, budu se modlit za to, aby Bůh pohnul soudce k tomu, aby tvé přelíčení odložil o dva měsíce a ty se mohl vypořádat s narkomanií a najít Krista."

Sonny s úsměškem odvětil: "Beznadějně. Tenhle vypasený chlapík u soudu ještě nikdy žádné přelíčení neodložil. Zrovna si mne tam nechají."

Na schodech soudní budovy jsem zůstal stát a nahlas jsem se modlil: "Pane, prosím tě, ve jménu tvého Syna Ježíše Krista, veď soudce tak, aby přelíčení bylo odloženo a Sonny se mohl uzdravit. Děkuji ti, že moji modlitbu vyslyšíš. Amen!"

Sonny se na mne díval, jako bych ztratil rozum. Táhl jsem ho za sebou: "Pojď! Chceme přece slyšet, jak soudce tvůj případ odloží."

Vstoupili jsme do soudního sálu. Sonny se ohlásil u písaře a posadil se na lavici vedle ostatních obžalovaných.

V prvních třech případech odsoudil soudce chlapce do vězení k dlouhým trestům. Když vynesl rozsudek nad třetím chlapcem, začal hoch křičet. Vrhł se na soudcovský stůl a vyhrožoval, že soudce zabije. Policisté chlapce srazili a dali mu na ruce pouta. Zatímco ho odváděli postranními dveřmi, utíral si soudce čelo a říkal: "Pojďme k dalšímu případu."

Sonny stál neklidně před soudcem, který prolístořoval jeho spisy. Potom se podíval přes brýle a řekl: "Z nějakého důvodu jsou vaše akta neúplná. Po šedesáti dnech se musíte tady u soudu znovu přihlásit."

Sonny se otočil a udiveně se na mne podíval.

Odvykání heroinu je jeden z nejhrůznějších zážitků, jaký se je možno představit. Ve třetím poschodí našeho domu jsem připravil Sonnymu pokojík. Protože jsem věděl, že je nutný neustálý dozor, řekl jsem Glorii, že příští tři noci strávím u Sonnyho. Byl jsem pevně rozhodnut, že od jeho postele neodejdu, dokud nebude zcela zdrav.

První den byl neklidný. Nepřetržitě chodil a bez přestávky hovořil. Večer se začal třást. Potom jsem u něj seděl celou noc, zatímco se zmítal třesavkou, až mu cvakaly zuby. Znovu a znovu se mi vytrhoval a běhal ke dveřím. Byly však zamknuty, aby nemohl ven.

Brzy z rána třesavka trochu přestala. Odvedl jsem ho dolů, aby trochu posnídal. Potom jsem navrhl, že se projdeme kolem bloku. Ještě ani nebyl na ulici a už se hroutil, protože musel zvracet. Zvedl jsem jej. Vytrhl se však a běžel na ulici, kde se znovu zhroutil. Odvlekl jsem ho zpět na chodník a držel ho za hlavu, dokud to nepřešlo. Vrátili jsme se do jeho pokoje ve třetím poschodí.

Navečer křičel: "Nicky, nepodaří se mi to! Nedokážu to!"

"Ne, Sonny, společně to dokážeme. Bůh ti dá sílu, kterou k tomu potřebuješ."

"Nechci žádnou sílu. Chci injekci. Musím ji mít! Prosím, prosím, Nicky. Nenechávej mne tady. Pro Boha nenechávej mne tady!"

"Ne, Sonny, nenechám tě odejít. Jsi pro Boha velice cenný. Chce tě použít do své služby, ale dokud budeš posedlý tímto démonem, tak to nepůjde. Nechám tě tady tak dlouho, dokud se neuzdravíš."

Koupal se v potu a stále znovu ho to nutilo ke zvracení. Měl jsem strach, že vyzvrací žaludek. Dával jsem mu na čelo studené obklady a pomáhal mu, jak jsem nejlépe uměl.

Příští den jsem se už ani nemohl udržet na nohou. Znovu jsem se snažil dát mu něco jíst. Ale nic v sobě neudržel.

Večer upadl do neklidného spánku. Sténal a převaloval se sem a tam. Dvakrát vyskočil a snažil se dostat ke dveřím. Podruhé jsem ho musel násilím dopravit do postele.

Už 42 hodin jsem nespál. Téměř jsem nedokázal udržet oči otevřené. Avšak kdybych teď zaspal, možná, že by Sonny navždy zmizel. Byli jsme už blízko vítězství, ale už jsem nemohl bojovat. Brada mi klesala na hrudník a myslel jsem na to, kdybych tak mohl jenom na pár okamžiků zavřít oči...

S úlekem jsem se probudil. Do místnosti vnikalo slabé světlo pouličních lamp. Myslel jsem si, že zavřu oči jen na několik okamžiků, ale něco mi říkalo, že to muselo být déle. Sonnyho postel byla prázdná.

Vyskočil jsem a běžel ke dveřím. Vtom jsem ho uviděl, jak stojí u okna. Zalila mne vlna ulehčení. Venku padal sníh. Ulice a chodník splývaly v jeden bílý koberec. Větvičky stromů pod okny s něžnými pupeny zářily pod sněhovými vločkami.

Sonny řekl: "Je to tak nádherné! Je to neuvěřitelné! Ještě nikdy jsem něco tak krásného neviděl. A ty?"

Upřeně jsem se na něho podíval. Oči měl jasné a mluvil teď bez zádrhelů

Usmíval se: "Bůh je dobrý, Nicky! Je nádherný! Dnes v noci mne vysvobodil z pekla. Jsem volný!"

Díval jsem se na krásný obraz, který se nám nabízel, a zašeptal jsem: "Děkuji ti, Bože!" A vedle mne šeptal také Sonny: "Děkuji ti!"

Poprvé po třech dnech jsem nechal Sonnyho samotného a šel novým sněhem zpět do svého bytu.

Potichu jsem zaklepal na okno. Gloria otevřela dveře. "Kolik je hodin?" ptala se rozespale.

"Asi tři hodiny," odpověděl jsem. Stáli jsme spolu u dveří. Vzal jsem Glorii do náruče. Oba jsme se dívali, jak sníh zahaluje ošklivou, špinavou zemi bílým šatem nevinnosti.

"Sonny našel Krista," řekl jsem. "Začal nový život."

"Není to jenom jeho život, který začal," řekla Gloria. "Ještě jsem neměla čas ti to říci. Ale ve mně je také nový život, Nicky. Budeme mít dítě!"

Plný lásky a radosti jsem ji přitiskl k sobě. "Ach, Glorie, miluji tě. Tak moc tě miluji!" Opatrně jsem ji vzal do náruče, nesl ji přes práh a dveře za sebou zavřel nohou. Potom jsem ji odnesl ke gauči a opatrně položil.

Po obrácení nás Sonny zavedl do temného podsvětí velkoměsta. Ukázal nám svět narkomanů, prostitutek a kriminálních živlů.

David se odstěhoval na Staten Island a k nám přicházel jen tehdy, když byl ve městě, aby dohlédl na práci. Koupili jsme malý starý autobus. Využívali jsme ho dvakrát týdně k tomu, abychom sesbírali členy gangů a přivázeli je do našeho domu.

Pedro teď bydlel v Jersey, ale Sonny zůstal u nás až do podzimu. Potom šel do biblické školy v La Puente. Toho léta se uvolnil v hlavní budově ve druhém poschodí byt. Přestěhovali jsme se tam. Ve druhém poschodí byly také ložnice mužů. Byly tam umístěny i kanceláře, kuchyně, jídelna a velký prostor, kterého jsme používali jako kaple.

Doufal jsem, že přestěhování Glorii pomůže, aby se zbavila vnitřního napětí. Ale život se čtyřiceti narkomany v jednom domě nebyl právě vhodný pro klidný a pokojný život.

Měli jsme s Glorii pro sebe velmi málo času. Na podzim 1962 zemřel můj otec. Letěli jsme s Genem, Frankem a se svými ženami do Portorika. Prokázal jsem otci poslední službu.

Vrátil jsem se jako křesťanský kazatel. I když se můj otec ke Kristu nikdy veřejně nepřiznal, pohřbíval jsem ho ve vědomí, že se v jeho životě stala změna, a že Bůh ho ve své

láskyplné milosti přijme. "Velikán" byl mrtev, ale vzpomínka na otce, kterého jsem se naučil mít rád, zůstala v mém srdci.

Alice Anna se narodila v lednu 1963. Pomohla zaplnit mezeru v životě Glorie. Gloria teď aspoň měla někoho, s kým se mohla během dlouhých hodin samoty dělit o svou lásku. Jak rád bych byl s oběma, ale moje rozmanité a stále nové problémy s rozšiřující se prací mne zaměstnávaly od rána do pozdního večera a držely mimo domov.

Nikdy jsem nevěděl kolik večerů Gloria proplakala. Bůh sám ji pro mne vybral. Žádná jiná žena by takovou zátěž neunesla.

VÝLET DO PEKLA

Byl jsem na několik dnů v Pensylvánii. Když jsem se vrátil, spatřil jsem poprvé Marii. Měla dvacet osm let. Přišla k nám napůl zmrzlá z ulice. Velice trpěla a byla blízko smrti. Gloria mne prosila, abych při svém večerním shromáždění v kapli myslel zvláště na tuto mladou ženu.

Po bohoslužbách přišla do mé kanceláře. Mohla jen koktat.

"Dnes večer," říkala, "jsem měla zvláštní pocit, že mám svůj bezcenný život skončit. A přesto bych chtěla znovu opravdu žít. Nemohu to pochopit."

"Marie, nemůžete přijmout Boží lásku, dokud chcete umírat," vysvětloval jsem jí. "Chcete, aby zemřel váš starý život, aby drogy a prostitute zůstaly za vámi?"

"Ano," vzlykala. "Chci udělat vše, abych se z toho konečně dostala."

"Jste také ochotna usmrtit své staré já?" ptal jsem se jí.

"Ano, i to," přisvědčovala v slzách.

Vstal jsem a zavřel jsem dveře. "Marie," řekl jsem, "mám za to, že teď je pro váš život nejdůležitější vaše budoucnost. Mám-li vám však pomoci, musím vědět, co se ve vašem životě přihodilo."

Cesta utrpení pro ni začala, když jí bylo devatenáct let a ukončila střední školu. Nechal jsem ji hovořit.

"S marihuanou mne seznámil Jonny. Říkal, že to není tak zlé, pokud si člověk nezvykne na něco silnějšího. Měl u sebe vždycky menší zásobu marihuanových cigaret."

Uvědomil jsem si, jak je to typické pro mnohé z narkomanů, kteří přicházeli do našeho domu. Devadesát procent z nich začínalo jednou marihuanovou cigaretou a končilo heroinem. Věděl jsem přesně, co bude následovat, ale nechme ji, aby vyprávěla sama.

"Dále, Marie! Jak to bylo dál!"

Pohodlně seděla na židli, zavřela oči a vyprávěla:

"Měla jsem pocit, že všechny starosti prostě odplavaly. Jednou mi dokonce připadlo, jako bych se vznášela celou míli nad zemí. A pak jsem se rozpadla. Prsty a ruce byly od sebe a vznášely se v prostoru. Nohy se mi oddělili od těla. Rozpadla jsem se na miliony kousků a měla jsem pocit, že mne nadnáší jemný vánek."

Znovu se zamyslela. "Časem mi marihuana ne stačila. Začala jsem toužit po něčem silnějším. Dnes vím, že už tehdy jsem byla narkomankou. A potom přišel Jonny s jehlou a lžící. Bylo mi jasné co zamýšlí, ale on byl přesvědčen, že mi tím pomůže. Svolila jsem. Opaskem mi stáhl paži nad loktem, až mi na ní zřetelně vystoupila žíla. Potom z nějaké malé obálky vysypal na lžici bílý, cukru podobný prášek a pipetou k tomu přidal trochu vody. Pak pod lžící držel zapalovač tak dlouho, až se tekutina začala vařit. Potom znovu vzal pipetu a vysál jí rozpuštěný heroin. Když mi do žíly vbodl injekční jehlu, všimla jsem si, jak šikovně to dělal. Pomalu kapal tekutinu z pipety do otvoru v injekční jehle. Špičkou hýbal v mé paži sem a tam, až heroin z jehly zmizel. Když jehlu zase vytáhl, udělalo se mi nevolno. "Jonny, je mi špatně," řekla jsem.

"Ne, všechno je v pořádku, dítě, " odpověděl. "Brzy se budeš vznášet. Slibuji ti to."

Ale už jsem ho neslyšela. Musela jsem zvracet. Jonny seděl vedle mne a držel mi ruku. Brzy jsem se uklidnila a zmocnil se mne pocit vnitřního tepla. Bylo mi, jako bych se vznášela ke stropu. Nad sebou jsem viděla Jonnyho usmívající se tvář. Nakláněl se nade mnou a potichu se ptal: "Nu, jaké je to, miláčku?"

"Krásné!" šeptala jsem. "Opravdu nádherné!"

Nastoupila jsem cestu do pekla.

Asi týden jsem nedostala další injekci. Když mi to pak Jonny navrhl, byla jsem ihned svolná. Příští injekce následovala za tři dny. Tentokrát jsem o ni naléhavě žádala.

"Poslouchej dítě," říkal. "Miluji tě nade vše, ale tahle věc stojí hodně peněz!"

"Vím, Jonny, ale potřebuji to!"

Jonny se usmíval: "Nemohu, dítě. Začínáš být velice drahá."

"Prosím, Jonny, " žeberala jsem. "Nevysmívej se mi. Copak nevidíš, že potřebuji injekci?"

Jonny šel ke dveřím. "Dnes ne. Musíš si to vytrpět. Dnes nemám ani čas ani peníze."

"Jonny," křičela jsem. "Nenechávej mne samotnou. Pro Boha nenechávej mne!" Ale už byl pryč. Slyšela jsem jak otočil klíčem v zámku.

Z okna jsem viděla, jak Jonny dole mluví s několika děvčaty. Zнала jsem je. Pracovala pro něho. Říkal o nich, že patří k jeho "stáji". Byly to prostitutky, které si za peníze, které si vydělaly kupovaly u něho drogy. Jonny se staral o to, aby vždy dostaly to co potřebovaly.

Viděla jsem, jak sáhl do kapsy a jednomu z těch děvčat dal malou bílou obálku. To mohl být jenom heroin. Proč to nedal mně? Přece jsem ho potřebovala.

Otevřela jsem okno a křičela: "Jonny, Jonny!" Podíval se nahoru na mne a zmizel v domě. Když otevřel dveře, vzlykala jsem a třásla se v posteli. Už jsem se neovládala.

Zavřel za sebou dveře. Vstala jsem a chtěla něco říci. Než jsem však stačila ze sebe něco vypravit, přistoupil ke mně a hřbetem ruky mne uhodil přes ústa. "Co si vlastně myslíš?" křičel na mne. "Chceš snad, aby mne chytili?"

"Jonny, prosím, tak mi přece pomoz! Viděla jsem, že jsi děvčatům dával heroin. Proč ho nedáš mně?" Byla jsem zoufalá. Přes bradu mi stékala krev. To mi nevadilo. Potřebovala jsem injekci.

Jonny supěl: "Poslouchej, dítě, ty jsi jiná než ty tam dole na ulici. Ty jsi třída. Heroin ovšem není zadarmo. Stojí hromadu peněz. Děvčata pro to pracují. A co děláš ty, he?"

"Chci pracovat, Jonny! Chci dělat všechno, všechno! Ale dej mi injekci!"

"Ach, já nevím, " říkal a přemýšlel. "Vlastně je tě škoda pro tu práci dole.

"Jonny, udělám opravdu všechno. Stačí, když jenom řekneš!" Klečela jsem před ním a objala mu nohy.

"Ty myslíš, že bys opravdu šla na ulici?" odmlčel se a potom nadšeně pokračoval. "To můžeš, dítě. Když budeš chtít, můžeš. Ty dívky tam dole klidně strčíš do kapsy. Muži přijdou za tebou a o výdělek se spolu rozdělíme. Co říkáš? Potom ti obstarám tolik heroinu, kolik budeš chtít. Už nebudeš muset prodělat to, co tě potkalo dnes. Co říkáš, chceš?"

"Ano, Jonny, ano, ano, ale dej mi jednu dávku!"

Jonny šel ke kamnům a zapnul hořák. Potom vysypal trochu prášku na lžici, podržel ji nad plamenem, naplnil jehlu a přišel ke mně.

"Dítě, to bude nebe pro nás pro oba. Když se mnou budeš spolupracovat, bude nám dobře." Cítila jsem, jak jehla vniká do žíly. Za několik vteřin jsem se přestala chvět. Jonny mne položil na postel kde jsem ihned usnula.

Ale nebylo to nebe. Byl to začátek dlouhého, dlouhého strašného snu, který trval osm let. Bylo to peklo. Byla to bezdná díra, do které se padá a padá a nikdy se nelze zastavit. Když se někdo stane narkomanem už se nezastaví.

Jonny mne nemohl potřebovat, dokud jsem nebyla závislá na drogách. Jakmile jsem se stala otrokyní jedu, stala jsem se i jeho otrokyní. Musela jsem dělat, co on chtěl. A on žádal, abych pro něho vydělávala prostitucí.

Brzy jsem zjistila, že Jonny má ještě jinou ženu. Sice jsem věděla, že se se mnou nechce oženit, ale netušila jsem, že vydržuje ještě jednu ženu. Zjistila jsem to bolestným způsobem.

Jednou v noci nebylo zrovna nic moc na práci. A tak jsem příští den vstala dříve než jindy a trochu se toulala ulicemi, abych něco koupila. Chodila jsem ráda ven. Hrála jsem si pak na velkou dámu a zcela jsem zapoměla, čím vlastně jsem. Zrovna jsem stála na rohu jedné ulice a čekala na zelenou, když mi někdo položil ruku na rameno.

"Ty jsi Marie, že?" Byla to nějaká žena, které po ramenou splývaly dlouhé černé vlasy. Oči jí jiskřily. Než jsem mohla odpovědět, řekla: "Ano, jsi to ty. Už jsem tě viděla. Máš něco s mým mužem. Ale já ti ukážu, ty laciná děvko!"

Chtěla jsem utíkat, ale uhodila mne do obličeje a hlasitě křičela: "Ty špinavá děvko, spíš s mým mužem. Já ti ukážu!" Potom mne uhodila kabelkou. Skrčila jsem se a vrhla se na ni celou silou. Spadla na mříž vedle vchodu do podzemní dráhy. Chytla jsem ji rukama za vlasy a snažila se jí za ne vytáhnout, protože jsem jí chtěla způsobit bolest. Potom jsem utekla. Ani jsem se neohlédla. Večer jsem byla na ulici znovu. Tu ženu jsem už nikdy nespátřila.

Ale teď jsem se už necítila Jonnymu zavázána. Věděla jsem, že heroin mohu dostat také od mnoha jiných chlapíků. Ti byli jen rádi, že jsem pro ně pracovala. Žila jsem postupně s různými muži. Všichni byly narkomané. Prodávala jsem své tělo a oni mi brali peníze.

Později jsem spolupracovala také s děvčaty. Pronajaly jsme si dohromady místnost. Šly jsme na ulici a čekaly. Měly jsme pravidelné zákazníky, ale zůstávali pro nás cizí. Černí, hnědí nebo bílí - na tom nezáleželo; jestliže měli peníze, měli vždy zelenou.

Bylo to opravdové peklo. Když jsem přes den spala, budila jsem se křikem z děsivých snů. Byla jsem otrokem svého vlastního těla. Sama sobě jsem byla žalárníkem. Z tohoto strachu, hrůzy a špíny nebylo žádné východisko.

Bála jsem se opilců. Jednou jsem narazila na chlapa, kterému působilo rozkoš, když mi mohl napráskat řemenem.

Často chodili muži raději do svých vlastních bytů nebo do hotelu. Mnozí z nich byli obchodní cestující. Měla jsem však strach s nějakým mužem někam jít. Mnohdy tak došlo k hrozným věcem. Někteří zase chtěli, abych nastoupila do jejich auta. Po několika špatných zkušenostech jsem to už nedělala.

Jeden mne vysadil na druhém konci města, a já jsem pak potřebovala polovinu noci k tomu, abych se podzemní dráhou znovu dostala domů. Jiný požadoval své peníze zpět. Když jsem se zdráhala, přiložil mi na čelo revolver a zmáčkl. Zbraň selhala a já jsem v divokém úprku utekla.

Starosti jsem měla nejenom s muži, ale i s policií. Během těch osmi let jsem seděla jedenáctkrát ve vězení. Nejdelší trest, jaký jsem dostala, byl šest měsíců. Byla jsem zatčena pro různé věci: krádež v obchodech, drogy, příživnictví a prostituci.

Nenáviděla jsem věznic. Když jsem se dostala do vězení poprvé, stále jsem plakala a učinila jsem tam pevné rozhodnutí, že už nikdy neudělám nic, zač bych mohla být znovu zatčena. Ale za čtyři měsíce jsem tam byla znovu.

Heroin mne zcela zničil. Zcela jasně si vzpomínám na to, jak jsem se předávkovala. Přijala jsem práci v kanceláři. Znovu jsem se nastěhovala k matce, poté když jsem opustila Jonnyho. Pracovala v jedné továrně. Přemluvila jsem ji, aby si tam vzala půjčku, protože jsem pro svou práci potřebovala také nové oblečení. Jednoho dne jsem přišla z práce dříve domů. Vzala jsem si peníze. Potom jsem šla ke známé překupnici drog a nakoupila u ní. Pak jsem šla do jednoho sklepního bytu o několik bloků dále, kde bydlelo několik narkomanů. Tam jsem naplnila jehlu a obsah si vstříkla do žíly. Hned jsem poznala, že něco není v pořádku. Potom jsem upadla do bezvědomí. Ještě si vzpomínám, jak se mne někdo snažil postavit na nohy. Myslím, že když jsem se nehýbala, ostatní dostali strach. Zbytek heroinu mi někdo ukradl, vytáhl mne ze sklepního bytu a nechal mne ležet venku na dláždění. Když jsem se probudila, ležela jsem v nemocnici. Dovezla mne tam policie, která mne našla. Kolem mé postele stáli tři policisté a zahrnovali mne otázkami. Řekla jsem, že jsem byla v jednom baru a někdo mi musel dát cosi do whisky. Ale oni to věděli lépe. Lékař mi do nálezu napsal: předávkování. A nebyl to poslední případ.

Pak jsem mohla přijít o život jiným způsobem. Pila jsem ve svém pokoji směs alkoholu a většího množství heroinu. Porazilo mne to. Usnula jsem v posteli. Cigareta mi spadla do vlasů. Ještě si vzpomínám na zvláštní pocit. Zdálo se mi, jak na mne sáhla Boží ruka a stále mnou třásla. Vzpomínám si, jak jsem křičela: "Bože, nech mne na pokoji. Chci spát." Potom jsem se probudila.

Hned jsem věděla, že něco není v pořádku. Plazila jsem se po podlaze k zrcadlu, u něho se zvedla a podívala se na sebe. Ten obličej mi nepatřil. Byl plný puchýřů od popálenin, vlasy byly pryč. I ruce byly samé puchýřky; v podvědomí jsem se asi snažila oheň uhasit.

Začala jsem křičet. Slyšel to muž, který bydlel naproti, a začal bušit do dveří. Chtěla jsem ještě otevřít, ale znetvořené ruce se mi nalepily na dveře. Pomalu jsem je otevřela. Muž byl hned u mne.

Dopravil mne do nemocnice. Trvalo to tři a půl měsíce, než se mi popáleniny zahojily.

Jakmile jsem byla na svobodě, netrvalo čtyřicetpět minut, a měla jsem v sobě zase první injekci. Večer jsem stála znovu na ulici a čekala zákazníky. Kvůli ranám a jizvám to teď bylo samozřejmě mnohem těžší. Nikdo mne nechtěl.

Několikrát se mnou na ulici hovořil jeden mladý Španěl. I on si dříve píchal heroin. Jednoho dne přišel do vašeho Střediska mladých. Tady byl uzdraven. Stal se křesťanem a po několik měsíců mne přemlouval, abych sem šla. A tak jsem tady."

Marie se odmlčela a dívala se na Bibli, která ležela na mém stole.

"Marie," řekl jsem tiše. "Bůh neslyšel váš pláč?"

Podívala se na mne. "Ó, jistě. O tom jsem nikdy nepochybovala. Ale když drogy tak silně táhnou.. Modlete se za mne. S Boží pomocí to dokážu."

S KRISTEM V HARLEMU

David byl většinu času na cestách, aby získal spolupracovníky pro léto a peníze pro náš dům. Jeho kontakt s narkomany byl během doby stále menší. Znovu se dostal do role správce. Tato úloha se mu vůbec nelíbila, ale okolnosti ho k tomu prostě donutily.

Hlavní náplní naší práce venku byla shromáždění a osobní rozhovory na ulicích. Skoro každé odpoledne jsme postavili mikrofon a tlampač v nějakém zastrčeném ghettu města.

Jednoho odpoledne jsme vzali s Mariem do našeho autobusu několik přátel. Jeli jsme do Harlemu. Rozdávali jsme tam knihy a pokoušeli jsme se upoutat pozornost lidí. Bezúspěšně.

Najednou Mario řekl: "Tak, a teď přivedu celý dav lidí!"

"Ale ne dnes odpoledne," odpověděl jsem. "Myslím, že klidně můžeme jet domů."

"Ne," trval na svém Mario. "Posluchače získáme." Klidně můžete postavit tlampače. Nejpozději za hodinu tu budeme mít největší shromáždění, jaké jsme kdy měli."

"To jsem zvědav," řekl jsem.

"Jenom mne nech," řekl Mario a zmizel za prvním rohem.

Chystali jsme aparaturu. Bylo to opravdu dobrodružství víry. Cítil jsem se jako Noe při stavění archy.

Za čtvrt hodiny se ke mně přirítla smečka mladíků. Mávali obušky a baseballovými pálkami a křičeli, jak nejvíce uměli. Šel jsem zpět k mikrofonu, a vtom z druhé strany přicházela další skupina.

Musím odtud zmizet, říkal jsem si. Ti kluci se připravují k pouliční rvačce. Ale už bylo pozdě. Obklopila mne řvoucí a strkající se banda. Pak jsem uviděl Maria. Běžel prostředkem ulice a křičel směrem k domům: "Hej, poslouchejte všichni, za čtvrt hodiny bude mluvit bývalý prezident Mau-Mau z Brooklynu. Poslechněte si velkého Nicky Cruze, nejnebezpečnějšího muže z Brooklynu. Ale buďte opatrní, je stále ještě nebezpečný!"

Z bytu vybíhali mladiství, šplhali dolů po požárním žebříku a běželi ke mně. Potom se tlačili kolem mne a křičeli: "Kde je Nicky? Chceme ho vidět! Kde je vůdce Mau-Mau?"

Mario přišel s úšklebkem: "Však jsem ti říkal, že přivedu celý dav!"

Rozhlédli jsme se. Opravdu, postaral se o pořádný sběh. Na ulici se tlačilo nejméně tři sta chlapců.

Potřásl jsem hlavou: "Doufám jenom, že nás všechny neodpraví. Tihle hoši jsou dost brutální, víš to?"

Mario se stále ještě šklebil. Ale já jsem se stále ještě nemohl vzpamatovat. "Rychle, faráři! Tvoje obec čeká!"

Se zpoteným obličejem šel Mario k mikrofonu, zvedl ruku a požádal o klid. Mladí naslouchali. Oslovil je jako jarmareční řečník, který chce ke své boudě přilákat co nejvíce posluchačů.

"Dámy a pánové! Dnes je veliký den! Bude k vám hovořit vůdce nebezpečných a známých Mau-Mau! Báli se ho mladí i staří. Ale dnes už není jejich vůdcem. Byl jím před časem. A chce vám teď říci, proč už není v gangu. Hovoří Nicky Cruz."

Potom odstoupil od mikrofonu. Mladí začali křičet a tleskat. Stál jsem na malém podiu, smál se a chlapcům mával. Mnozí z nich mne znali nebo o mně četli v novinách.

Za mládeží se shromáždilo na dvě sta dospělých. Přijela i dvě policejní auta a zastavila po obou stranách davu.

Zvedl jsem ruce. Křik, pískání a tleskání ustalo. Zavládl klid.

"Kdysi jsem byl vůdcem Mau-Mau, " začal jsem, "a vidím, že znáte mou pověst." Celý dav začal znovu tleskat. Zvedl jsem ruku a rozhostilo se ticho.

"Dnes odpoledne vám chci vyprávět, proč jsem teď exprezidentem Mau-Mau. Jsem teď vůdce jiných, protože Ježíš změnil mé srdce. Před časem jsem v jednom pouličním shromáždění, podobném jako toto, slyšel, jak jeden muž mluví o někom, kdo by mohl změnit můj život. Říkal, že prý mne Ježíš miluje. Kdo tento Ježíš je, to jsem nevěděl. Ale jedno jsem věděl zcela přesně: nikdo mne nemá rád. A přesto mi David Wilkerson řekl, že mne Ježíš miluje. A teď se můj život změnil. Odevzdal jsem ho do Božích rukou. On mi dal nový život. Dříve jsem byl zrovna jako vy. Musel jsem se toulat po ulicích, spal jsem na střeších, vyhnali mne ze školy, policie mi byla v patách. Byl jsem často zatčen a vícekrát seděl ve vězení. Ale potom Ježíš můj život změnil. Dal mi něco, proč stojí za to žít, dal mi naději. Dal mému životu nový smysl. Už nekouřím marihuanu, nervu se, nekradu. Už jsou pryč bezesné noci, kdy mi strach nedopřál klidu, už mne netrápí děsivé sny. Když jdu po ulici, lidé mne oslovují. Policie si mne váží. Jsem ženat a mám malé dítě. Ale především jsem šťasten, že už nemusím utíkat."

Pozorně poslouchali. Skončil jsem proslov a modlil se.

Když jsem končil modlitbu, všiml jsem si, že někteří policisté vystoupili z vozů a smekli čepice. Zvedl jsem hlavu. Nad Harlemem svítilo slunce.

Španělská část Harlemu se stala hlavním místem naší práce. Mohli jsme zde hovořit k velkým skupinám lidí. Touha po evangeliu tu byla větší než na jiných místech, kde jsme doposud kázali. Vždy znovu jsme upozorňovali své spolupracovníky, že tam, kde se rozhojnily hříchy, rozhojnily se i milosti.

Pro Glorii to v Harlemu nebylo lehké. Na mnohých náměstích byl nesnesitelný zápach. I já jsem si na to těžko zvykal.

Daleko horší je však hnilobný zápach, který vychází z narkomanů. Když jich stojí pohromadě několik, nedá se to v létě ani vydržet. Během prvních měsíců naší služby v ulicích jsme se mnohému naučili. Všimli jsme si, že nejúspěšnější jsou ti, kteří sami pocházejí z ulice a mohou vydat osobní svědectví o proměňující Kristově moci. Když jsem hovořil před

narkomany, nebyl jsem tak úspěšný, jako ti, kteří předtím sami bývali narkomany. Jejich upřímné, opravdové svědectví vždy hluboce zapůsobilo.

To platilo zvláště u Marie. Vůbec se nestyděla předstoupit před své bývalé spolence, narkomanky a prostitutky a svědčit o Boží milosti. Její prostá slova promlouvala do srdce. Líčila Boha jako věrného, osobního přítele, který prochází ulicemi v osobě Ježíše Krista svého Syna, dotýká se lidí a uzdravuje je. Většina posluchačů se s takovým Bohem ještě nikdy nesetkala. Pokud vůbec někdy o Bohu slyšeli, pak to byl Bůh, který se mstí, který proklel hřích a stojí nad lidmi s karabáčem jako policista.

Jednoho dne hovořil o svém dětství jeden z našich spolupracovníků, kdysi člen bandy a narkoman. Vyprávěl o svém životě, jak se ve třinácti letech musel odstěhovat z domova, protože byt byl přeplněn. Mluvil o různých mužích, kteří byli s jeho matkou. Mluvil o tom jak žil na střechách domů a v šachtách podzemní dráhy. Přiznal, že kradl, žebrol a loupil, aby mohl přežít. Žil jako toulající se pes, všude honěn a vyháněn.

Během jeho vyprávění začala jedna stará žena plakat. Začala být hysterická. Šel jsem k ní. Když se trochu uklidnila, řekla, že to je asi její syn. Odešlo jí z domu pět synů, takových jako je on, a žili na ulici. Její vina je nesmírná. Potom zvedla hlavu a prosila Boha o odpuštění a o ochranu pro své syny. Toto odpoledne nalezla v Bohu pokoj. Ale na jejích synech už byla spáchána vina. A ke stejné škodě dochází u tisíců dalších. Často se nám zdálo, jako bychom měli lžičkou přelévát oceán. Ovšem věděli jsme, že Bůh od nás neočekává, že získáme svět, ale že pro něj budeme věrně a stále pracovat. A to chceme.

Jednou ve čtvrtek jsme měli ve španělském Harlemu shromáždění na jednom školním dvoře. Byl horký letní den i večer. Sešlo se značné množství lidí, aby si poslechli evangelizační písně, které zněly z našeho tlampače.

Dav byl velmi neklidný. Když se hudba zrychlila, začalo se několik chlapců a dívek vlnit v bocích a tleskali rukama. Zpozoroval jsem, že se v jednom rohu něco připravuje. Byla tam poměrně velká skupina mladistvých. Pět nebo šest z nich tančilo na ulici a švihali nohama dopředu. Pozornost posluchačů začala ochabovat a mnozí začali tleskat. Šel jsem k tanečnickům: "Hej, co tu děláte? Tady přece nemůžete tancovat. Tady je Boží území!"

Někdo odpověděl: "Tam ten vzadu nám za to platí. Dal nám dolar." Při tom ukázal na hubeného, asi osmadvacetiletého muže, který stál na kraji.

Šel jsem k němu. Když viděl, jak k němu jdu, začal i on tancovat. Chtěl jsem s ním mluvit, ale on tančil dál, švihal nohama, vlnil se v bocích a říkal: Človče, ta hudba je úchvatná! Chachachá...

Plácal se rukama do boků, otáčel se, zakláníl hlavu a zpíval: "Bebop, chachachá, tancujte lidé, tancujte!"

Oslovil jsem ho: "Chci se vás na něco zeptat."

"Ano, co chcete?" ptal se a dále se pohyboval v rytmu hudby. "Co chcete?"

"Dal jste těm hochům peníze, aby tančili a rušili shromáždění?" ptal jsem se. Moje trpělivost byla u konce.

Zasyčel na mne: "Správně! Jste na správné adrese!" Tančil a zpíval dál.

"Proč?" křičel jsem na něho. "Co se vám vlastně stalo?"

"Protože vás nemůžeme snést! Nechceme křesťany, ne, nechceme vás! Chachachá..."

Se zaťatými pěstmi jsem šel k němu. "Teď budeme mít shromáždění, a vy budete tiše. Jinak vás přimáčknu tady na zeď, že už nikdy neotevřete ústa. Je to jasné?!"

Dal si ruce před ústa, překvapeně zašilhal na své prsty, ale přestal tančit a byl tiše.

Šel jsem zpět k mikrofonu. Tento večer jsem vyprávěl o svých zkušenostech, které jsem posbíral v New Yorku.

Během proslovu smekali lidé klobouky. To je jasné znamení pozornosti a úcty. Věděl jsem, že se Kristova moc projevuje zvláštním způsobem. Ale netušil jsem, jak se projeví v následujících okamžicích.

Bylo jasně cítit, že Bůh v tomto shromáždění působí. Když jsem skončil a vyzval, aby předstoupily ti, kteří chtějí svůj život vydat Pánu, uviděl jsem na okraji jednoho člověka, který viditelně trpěl. Sáhl do kapsy u košile, vytáhl několik balíčků, hodil je na zem a rozdupal je. Když šlapal po malých bílých obálkách, křičel: "Proklínám tě, proklínám tě! Zničil jsi mi život. Vyhnal jsi mou ženu. Zabils mé děti. Poslal jsi mne do pekla!" Potom se zhroutil na chodník. Jeden z našich pomocníků šel k němu.

Sbalili jsme aparaturu a pozvali lidi do malého autobusu. Tu ke mně přistoupil jeden chlapec a řekl, že ten "tanečník" chce se mnou mluvit. Zeptal jsem se ho, kde je. Ukázal na jednu vedlejší ulici.

Už se stmívalo. Neměl jsem chuť jít do úzké uličky, kde na mne čekal nějaký bláznivý muž. Řekl jsem chlapeci, že bych si s tím mužem rád promluvil, ale jenom tady. Za chvíli tu byl chlapec znovu a řekl, že ten muž chce se mnou bezpodmínečně mluvit, ale stydí se přijít.

Už jsem chtěl odmítnout. Ale v tom jsem si vzpomněl, jak tehdy za mnou přišel David Wilkerson do sklepa, kam jsem zalezl po našem prvním setkání. Přišel nebojácně a řekl mi: "Nicky, Bůh tě miluje!" Tato nebojácnost a vytrvalost mne nakonec přivedly k tomu, že jsem přijal Krista jako svého Spasitele.

Přešel jsem ulici a zůstal na okamžik stát před uličkou. Pak jsem se dotkl zdi a vešel do tmy.

Najednou stál muž přede mnou. "Pomozte mi," vzlykal, "prosím, pomozte mi!"

"Četl jsem o vás v novinách, vím, že jste se obrátil a navštěvoval biblickou školu. Prosím, pomozte mi!"

Nemohl jsem uvěřit tomu, že to je tentýž muž, který před chvílkou tančil na ulici a vysmíval se.

Řekl jsem mu, že mu může pomoci jedině Bůh. Věděl jsem, že i mně pomohl. Potom jsem se ho zeptal, jaký byl jeho minulý život. Vyprávěl mi svůj příběh.

Cítil, že ho Bůh posílá do své služby. Zanechal svou práci a navštěvoval biblickou školu, aby se na tuto službu připravil. Když se však znovu vrátil do New Yorku, seznámil se s jednou ženou. Ta ho přiměla k tomu, aby se k ní nastěhoval a opustil svou vlastní ženu a dvě děti. Byl jako posedlý zlým duchem. Po dvou měsících ho měla dost a vyhnala ho na ulici. Od té doby to s ním šlo s kopce.

"Chtěl jsem vás zahnat," říkal. "Proto jsem se tady tak předváděl. Měl jsem strach. Báł jsem se Boha a toho, že se s ním budu muset setkat. Chci znovu přijít k Bohu. Chci znovu ke své ženě a ke svým dětem, ale nevím jak. Pomodlete se prosím za mne."

Požádal jsem ho, aby šel se mnou. Vyšli jsme z tmavé uličky a šli přes ulici k autobusu. Sedl si na prostřední sedadlo a hlavu si položil na opěradlo sedadla před sebou. Modlili jsme se za něho. On se také modlil. Najednou jsem si všiml, že cituje verše z 51. žalmu. Ty kdysi vyslovil král David, když vešel k Betsabé a jejího muže poslal do války, aby tam byl usmrcen. Nikdy jsem necítil Boží moc tak blízko jako v tomto okamžiku, když se bývalý kazatel, který se stal Satanovým služebníkem, vyjadřoval slovy Písma svatého. Vyznával svou vinu a prosil za odpuštění:

"Smiluj se nade mnou, Bože, podle milosrdenství svého, podle množství slitování svých shlad' přestoupení má. Dokonale obmyj mne od nepravosti mé, a od hříchu mého očist' mne.

Nebo já znám přestoupení svá, a hřích můj přede mnou jest ustavičně. Tobě, tobě samému zhrěšil jsem, a zlého se před očima tvýma dopustil, abys spravedlivý zůstal v řečech svých, a bez úhony v soudech svých. Aj v nepravosti zplozen jsem, a v hříchu počala mne matka má.

Aj, ty libuješ pravdu u vnitřnostech, nadto skrytou moudrost zjevil jsi mi. Vyčist' mne yzopem, a očištěn budu, umyj mne, a nad sněh bělejší budu. Dej mi slyšení radost a potěšení, tak ať zpléší kosti mé, které jsi potřel.

Odvrať tvář svou přísnou od hříšností mých, a vymaž všechny nepravosti mé.

Srdce čisté stvoř mi ó Bože, a ducha přímého obnov u vnitřností mých.

Nezamítej mne od tváři své, a Ducha svatého svého neodjímej ode mne. Navrať mi radost spasení svého, a duchem dobrovolným utvrď mne.

I budu vyučovati přestupníky cestám tvým, aby hříšníci k tobě se obraceli.
/Žalm 51,3-15/

Muž si setřel pot z obličeje a obrátil se ke mně : "Dal jsem těm chlapečům tam na ulici poslední dolar, aby tancovali. Mohl byste mi dát čtvrtdolar na telefon a podzemní dráhu? Chci domů!"

Zásadně jsem narkomanům nebo opilcům nikdy peníze nedával, protože jsem věděl, že by je vyměnili za jed nebo alkohol. Tentokrát jsem však udělal výjimku.

"Ještě o mne uslyšíte," řekl. "Přijdu zase!"

Přišel k nám do Střediska za dva dny a přivedl s sebou svou ženu a děti, aby nám je představil. V jeho tváři byla radost, kterou nemohou jedy ani drogy dát. Byla to radost Boží.

TEMNÝM ÚDOLÍM

Bylo skoro nemožné mít pod jednou střechou čtyřicet narkomanů, aniž by při tom nevznikly problémy. To platilo zvláště tehdy, když je obsluhoval nezkušený personál. Seděli jsme na sudu s prachem. Každý z nás mohl nevědomky podpálit doutnák a všichni jsme mohli vylétnout do povětří. Jediná naděje jak projít byla v tom, že se budeme pevně, co nejpevněji držet Boha.

Hodnotit správně narkomany je velice obtížné. Většina z nich jsou totiž výborní herci.

Jejich dosavadní život byl založen na lhaní. Často nebylo možno rozlišit zda mluví pravdu nebo zda básní.

Velký význam jsem přikládal disciplíně. Brzy jsem poznal, že většina měla pochopení, pokud šlo vše rozumně a správně. Tuto disciplínu také skutečně čekali, neboť tím jsme jim nabízeli pevné postavení a pocit opravdové sounáležitosti. Nepříjemná povinnost stálého jednání s přestupníky pořádku mne zarmucovala. Často jsem musel vstát uprostřed noci, abych znovu nastolil pořádek, často bylo dokonce nutné někoho pro překračování předpisů vykázat z domu. Téměř všechna důležitá rozhodnutí zůstávala na mně. Často jsem pocíťoval nedostatek vzdělání a cítil se nejistý. Skoro vůbec jsem nerozuměl správcovské práci. Ještě méně jsem toho věděl o psychologii mezilidských vztahů, což bylo pro spolupráci mých pomocníků velmi důležité. Často mezi nimi panovala určitá řevnivost. Všiml jsem si, že to narušuje správné vztahy.

Když k nám přišel David, snažil jsem se s ním vždy o těchto svých problémech promluvit. On však jen říkával: "Musíš se s tím vypořádat sám, Nicky. Mám ve tvé schopnosti velkou důvěru."

Problémy se však kupily jako bouřkové mraky.

V prosinci jsem s Davidem letěl do Pittsburgu, kde jsem měl hovořit při evangelizačních shromážděních Kathryn Kuhlmanové. Kathryn vedla jednu z největších služeb na světě. Její práce zasahovala všechny kontinenty. Od té doby, kdy nás navštívila, velice se o moji práci zajímala. Tehdy jsem ji za- vedl do ghetta a špinavých čtvrtí New Yorku. Řekla mi: "Děkuji Bohu, že vás sem přivedl. Kdybyste někdy měl nějaký problém, s kterým si nebudete vědět rady, obraťte se prosím na mne."

Během svého pobytu v Pittsburgu bych s ní byl rád hovořil, protože jsem se cítil stísněný. Ale nenaskytla se příležitost prohodit s ní pár soukromých slov. A tak jsem opouštěl Pittsburg ještě sklíčenější, protože jsem se nebyl schopen vypořádat se svými problémy.

Počátkem roku 1964 se rozrostla naše práce natolik, že jsme už v Středisku nemohli ubytovávat ženy. Proto jsme koupili dům na protilehlé straně Clinton Avenue. V té době jsem cítil, že za mými zády dochází k intrikám. Způsobovali to především bývalí narkomani, kteří se nechtěli podřídit.

Styk s narkomany se podobal lesnímu požáru, který je možno hasit mokrým hadrem. Jestliže se odstranila jedna těžkost, už se hlásila další. Čím dál více se mi zdálo, že na tom mám i já svůj podíl. Když nás některý narkoman opustil a vrátil se do svého starého světa, cítil jsem to jako své osobní selhání.

Gloria mne často varovala, abych nechtěl nést všechna břemena sám. Ale já jsem se cítil za všechno příliš zodpovědný.

Potom k nám přišla Quetta. Vystupovala velice mužsky. Nosila pánské oblečení, pánské boty a jistou dobu byla s jednou dívkou "ženatá".

Bylo jí asi třicet roků. Docela přitažlivá dívka, velmi sympatického zjevu.

Quetta patřila mezi hlavní prodavače narkotik v New Yorku. Po mnoho let vedla "střelnici". Přicházeli k ní muži i ženy, nejen aby nakoupili heroin, ale aby se také zúčastnili sexuálních orgií. Quetta dodávala všechno, co k tomu bylo potřeba: injekční stříkačky, vaříče, heroin, antigest a pro zákazníky zvláštních přání také příslušné protějšky.

Když policie prohlížela její byt, konala se tam zrovna party - mezi hosty byly i prostitutky. Policisté obrátili celou místnost naruby: strhali tapety, odtrhli podlahu, až nakonec našli zásobu drog v ceně několika tisíc dolarů a deset kompletních souprav pro heroinové injekce.

Quetta dostala zkušební lhůtu a během této lhůty přišla k nám. Vysvětlili jsme jí, že se musí podřídit domovnímu řádu a nosit dámské oblečení. S jinou z našich narkomanek smí být jen tehdy, když u toho bude někdo z členů našich pracovníků. Byla příliš nemocná, než aby mohla odporovat. Zdálo se, že je vděčná za to, že je venku z vězení. Nestěžovala si a se zřejmým zájmem se účastnila našich pobožností. Všechno nasvědčovalo tomu, že se obrátila.

Brzy jsem však poznal, že i obrácení může být pokrytecké. Když jsme nechali Quettu mluvit při různých pouličních shromážděních, cítil jsem, že je na tom něco falešného.

Dva týdny nato přišla jedna z našich spolupracovnic velmi brzo ráno ke mně. Byla velice bledá a rozrušená. "Co se stalo, Diano?"

Diana byla naše nejnovější pracovnice. Pocházela z Nebrasky a právě skončila biblickou školu. "Nevím jak ti to mám říci, Nicky," začala. "Jde o Quettu a Lilly."

Lilly k nám přišla teprve před týdnem. Doposud se držela hodně zpátky.

"Co je s nimi?" zeptal jsem se starostlivě.

Diana zčervenala. "O půlnoci byly spolu v kuchyni. Zrovna jsem přišla do kuchyně a ony byly..." mlčela a styděla se. "Celou noc jsem nemohl spát."

Vstal jsem a začal chodit kolem stolu jako vždy, když jsem byl rozčilen.

"Jdi tam a oběma řekni, že s nimi chci okamžitě mluvit!" řekl jsem. "Takové věci tady nemůžeme trpět."

Seděl jsem u psacího stolu, hlavu v dlaních a zoufale se modlil o moudrost. Kde jsem zklamal? Nechali jsme Quettu, aby veřejně vydala svědectví. Noviny se chopily jejího vyprávění a zveřejnily je. O změně ve svém životě mluvila dokonce i v církvích.

Přes hodinu jsem čekal. Potom jsem se chtěl jít po nich podívat, ale už nás opustily.

Pomaloučku jsem se vracel do kanceláře. Tato porážka se mne velice dotkla. Gloria se mne snažila potěšit. Pochyboval jsem však o svých schopnostech, zda vůbec mohu se svým poselstvím proniknout k těmto narkomanům.

"Nicky, dokonce i Ježíš měl mezi svými učedníky zrádce," říkala. "Raději mysli na všechny úspěchy, na všechny, kteří zůstali věrní. Mysli na Sonnyho, který se teď připravuje na kazatele! Mysli na Marii a na nádhernou změnu ke které došlo v jejím životě. Vzpomeň si, co Bůh udělal pro tebe. Jak jenom můžeš pochybovat a kvůli jedné porážce ztrácet odvalu?"

Gloria měla pravdu. Přesto jsem se nemohl zbavit sklíčenosti. Cítil jsem se vyřízený. Byla narušena spolupráce mezi mnou a mými spolupracovníky. Gloria se mi sice vždy snažila dodat odvalu, ale já jsem měl k práci stále negativnější postoj.

Jediným světlým okamžikem v této době bylo střetnutí s Jimmy Baezem. Když k nám přišel, byl už osm let narkomanem. Prosil o léky, protože nás považoval za nějakou kliniku.

"Nemáme tu žádné léky, ale máme Ježíše," odpověděl jsem mu. Bylo jasné, že uvažuje, jak co nejrychleji zmizet z kanceláře, poněvadž mne považoval za blázna.

"Posaď se, Jimmy! Chtěl bych s tebou mluvit. Jen Kristus tě může změnit."

"Mne nikdo nezmění," bručel. "Už jsem to zkoušel, ale nedokážu to."

Vstal jsem a šel k němu. Dlouho jsem se s ním modlil. Zůstal u nás. Od tohoto večera už heroin nikdy nepožadoval.

"Vidíš," říkala Glorie, když jsme se bavili o Jimmym. "Bůh ti chtěl ukázat, že tě stále ještě může potřebovat. Jak jenom můžeš o tom pochybovat. Už uběhlo pár měsíců, co jsi měl poslední pouliční shromáždění. Začni zase pracovat pro Boha. Pak budeš znova cítit jeho vedení jako předtím."

Gloria měla pravdu. Šel jsem znovu do ulic. Postavili jsme aparaturu v Brooklynu a kázali. Byl horký, dusný večer, ale všichni pozorně naslouchali. Najednou jsem ho uviděl. Jeho tvář byla k nepoznání. Byl to Izrael. Po všechny ty roky jsem se modlil, pátral, hledal - a tady stál přede mnou.

Srdce se mi rozbušilo. Možná, že ho Bůh poslal. Zpozoroval jsem, že do mého srdce začíná proudit starý oheň. Zdálo se, že Izrael pozorně naslouchá. Začaly hrát přenosné varhany. Potom jsem uviděl, že se Izrael otočil a odchází.

Seskočil jsem z pódia. Musel jsem ho dohonit, dříve než zmizí v tlačnici na ulici. "Izraeli! Izraeli!" volal jsem za ním. "Tak přece počkej! Počkej!"

Zastavil se a ohlédl se. Už šest let jsem ho neviděl. Byl teď statnější a zralejší, ale jeho obličej byl jako mramor bez života a oči zcela bez lesku.

Chytil jsem ho oběma rukama a snažil se ho znovu přitáhnout k davu. Zdráhal se a stál na místě. "Izraeli!" volal jsem pln překypující radosti. "Jsi to skutečně ty?" Ustoupil jsem dozadu, držel ho nataženýma rukama před sebou a díval se na něho. "Kde jsi byl? Kde bydlíš? Co děláš? Musíš mi všechno vyprávět! Proč jsi mi nezavola? Hledal jsem tě po celém New Yorku," chrлил jsem ze sebe.

Jeho oči zůstaly chladné.

"Musím jít, Nicky," řekl. "Jsem rád, že jsem se s tebou zase setkal."

"Musíš jít? Už šest let jsme se neviděli, a ty musíš jít? Půjdeš se mnou domů!" Vymanil se však z mého sevření a potřásl hlavou.

"Jindy, Nicky. Dnes ne." S těmito slovy odcházel.

"Jsi přece můj přítel, Izraeli! Přece nemůžeš jen tak odejít!" volal jsem za ním.

Odmítl mne chladným pohledem: "Později, Nicky." A zmizel v temnotě, ze které přišel.

Věděl jsem, že teď musím svůj tým opustit. Moje služba zde končila. Zklamal jsem ve všem, co jsem začal. Quetta, Lilly, Izrael! Bylo to beznadějně zůstat ještě dále a brát na sebe břemena, která jsem nemohl unést. Bylo také bezvýsledně, kdybych chtěl zůstat jako kazatel. Byl jsem vyřízený a ubitý.

"Bože, jsem ubitý. Zmátl jsem se. Věřil jsem v sebe a ne v tebe. Jsem ochoten vyznat veřejně svůj hřích. Pokoř mne, Bože, ale nevyhazuj mne na hromadu odpadků!"

Když jsem přišel domů, Gloria právě dala spát dítě. Zavřel jsem dveře a šel k židli. Dříve než jsem se mohl posadit, stála přede mnou, objala mne a pevně k sobě přitiskla. Nevěděla, co se mi na ulici přihodilo, ale dobře tušila, jak hluboce jsem raněn. Byla u mne, aby mne podepřela a dodala odvahu, kterou jsem tak potřeboval.

"Už je s tím konec, Glorie. Jdu od toho. Možná, že jsem byl domýšlivý. Snad jsem tím hřešil. Víím, že mne Duch Boží opustil. Jsem jako Samson, který musí bez síly do boje. Pokazím všechno, čeho se jen dotknu."

"Co se stalo, Nicky?" Její hlas byl tichý a jemný.

"Viděl jsem Izraele. Poprvé po šesti letech jsem uviděl svého starého přítele, a on se ke mně obrátil zády. Je to moje vina, že je takový. Kdybych byl před šesti lety prosadil svou a počkal na něho, pracoval by dnes se mnou. Místo toho seděl pět let ve vězení, a je navždy ztracený. Bůh se už nestará o..."

"Nicky, to hraničí s rouháním," přerušila mne. "Na Izraelově osudu nemáš žádnou vinu. Byl jsi tehdy sám jenom ustrašený chlapec. Je to nesprávné, když si děláš výčitky, že se Izrael s vámi minul. A jak můžeš říkat, že se Bůh o něho nestará. Bůh se stará o všechno."

"Ty mi nerozumíš," říkal jsem a potřásl jsem hlavou. "Od té doby, co vím, že se Izrael vrátil ke gangu, dělám si výčitky. Celou tíži té viny jsem nosil ve svém srdci. Dnes jsem Izraele viděl, a on se ode mne odvrátil."

"Ale, Nicky, přece nemůžeš přestat zrovna teď, kdy Bůh začíná své dílo!"

"Ráno dám výpověď," opakoval jsem. "Nepatřím do Boží práce. Nejsem dost dobrý. Jestliže ještě zůstanu, náš tým zanikne. Možná, že Bohu unikám, a nevím to. Musím být vržen přes palubu jako Jonáš, jinak se potopí loď."

"Nicky, to je nesmysl, taková slova ti může našeptávat jenom Satan!" Gloria skoro plakala.

"Ano, možná, že mám v sobě ďábla."

"Nicky, mohl by sis aspoň nejdřív promluvit s Davidem."

"Zkoušel jsem to stokrát, ale on si myslí, že se s tím vypořádám. Jenomže ono to tak není. Přijde čas, kdy si sám přiznám, že se k ničemu nehodím"

Když jsme šli spát, Gloria mne objala paží a prosila: "Nicky, ještě než tam půjdeš, mohl bys mi aspoň slíbit, že zavoláš Kathryn Kuhlmanové?"

Souhlasně jsem přikývl. Zabořil jsem hlavu do polštáře a modlil se, abych se už ráno neprobudil.

V těchto dnech temnoty a nerozhodnosti jako by z této důstojné ženy vycházela jasná hvězda, která vlévala silný pocit klidu a bezpečí. Už ranní telefonní rozhovor se slečnou Kuhlmanovou pro mne znamenal pomoc. Přesvědčila mne, abych na její útraty přijel do Pittsburgu.

Příští odpoledne jsem letěl k ní. Byl jsem překvapen, že se mne vůbec nesnažila přesvědčit, abych zůstal v týmu. Naopak mi řekla: "Možná, že vás Bůh povede temným údolím, abyste mohl jít v vstříce záři slunce, která bude tím jasnější. Možná, že vás Bůh povede do jiné služby. Hleďte stále na Ježíše. Nebuďte zatrpklý a bez odvahy. Bůh vás vyvolil. A nezapomeňte na jednu věc: i v temném údolí jde on s námi."

Ráno jsem pak letěl zpět do New Yorku. Byl jsem pln vděčnosti za všechno přátelství a novou posilu. Rozhodl jsem se, že začnu někde znovu. Možná v Kalifornii. Gloria najednou souhlasila. Její láska mi dodávala novou sílu.

Byl to strašný víkend. V pondělí ráno jsem Davidovi předal svou písemnou výpověď a napjatě čekal na jeho reakci.

David tím byl velice sklíčený. "Snad jsem něco opominul, Nicky?" ptal se. "Vím, že je to také moje vina. Měl jsem málo času, neměl jsem čas ani pro svou rodinu. Dříve než tedy budeme spolu hovořit, prosím tě, abys mi prominul, jestliže jsem něco udělal špatně a požadoval od tebe příliš mnoho."

Mlčky jsem přikývl. David klesl do křesla. "Tak tedy, Nicky, co tě vedlo k tomu, že ses tak rychle rozhodl?"

"Nepřišlo to najednou. Již dlouho to v sobě nosím." Potom jsem mu vylil své srdce.

"Nicky," řekl a pronikavě se na mne díval. "My všichni někdy prožíváme období takové nerozhodnosti. Mnohé lidi jsem nechal na holičkách a mnozí to zase udělali mně. Už často jsem chtěl se všeho vzdát a řekl jsem: „Bože, už je toho dost! Ale Nicky, šel jsem tam, kam by i andělé váhali. Nemohu pochopit, že kvůli takovým malým porážkám chceš od toho utéci!"

"Pro mne nejsou malé, Davide. Rozhodl jsem se. Je mi to líto."

Příští ráno jsem vzal Glorii a Alici do letadla, které letělo do Oaklandu a další den jsem letěl do Houstonu, kde jsem již měl dohodnutou evangelizaci. To bylo v srpnu 1964. Pro tým v New Yorku jsem pracoval dva roky a devět měsíců.

V Houstonu jsem se před lidmi styděl říci, že jsem své práce v New Yorku nechal. Mé přednášky byly bez síly a nadšení. Myslel jsem jenom na to, abych byl co nejrychleji u Glorie.

Když jsem k ní letěl, napadlo mi, že už nemohu cestovat za služební peníze. Téměř nic jsme neušetřili. Výdaje na cestovné a stěhování zcela vyčerpaly naše prostředky.

Gloria mne čekala na letišti. Najala malý byt.

Šest let života jsem daroval Bohu, a teď jsem měl pocit, že mne opustil.

Nevěděl jsem, jak dál. Stáhl jsem se úplně do sebe. Nejraději bych už nikdy nešel do církve a raději bych seděl doma a hleděl do zdi.

Během několika týdnů se rozšířila zpráva, že jsem znovu v Kalifornii. Přišla pozvání z různých církví. Brzy mne omrzelo stále odmítat a pokaždé hledat nějakou výmluvu. Poprosil jsem Glorii, aby nepřijímala telefonní hovory a neodpovídala na žádné dopisy.

Ale najednou byla naše finanční situace vážná. Glorii se nepodařilo sehnat práci.

Chtěl jsem to naposledy zkusit a přijal jsem pozvání, abych promluvil na evangelizaci mladých. Poprvé jsem vstoupil na kazatelnu, aniž bych se před tím modlil. Sám jsem se divil svému postoji. Prostě jsem převzal práci a dostal za ni zaplacení. To bylo všechno.

Ale před Bohem to přece jen nebylo tak jednoduché. Zřejmě se mnou zamýšlel něco většího, a ne, abych jen vybíral za kázání šek. Pro něho je úřad kazatele svatou věcí.

Když jsem ke konci vyzval, aby ti, kdo se cítí obvinění, předstoupili, stalo se něco nevídaného. Nejprve přišel chlapec, za ním druhý, potom proudili dopředu další a další.

Nakonec bylo vše zaplněno mladými lidmi, kteří chtěli dát svůj život Ježíši. Takovou bohoslužbu jsem ještě nikdy neprožil.

Bůh hovořil. Ne tichým šepem, ale hromovým hlasem. Řekl mi, že on je stále ještě Pán. Nechal mne, abych si uvědomil, že já jsem ho opustil, ale on mne opustit nechtěl. Ukázal mi, že můj život nezavrhl, ale že mne stále ještě potřebuje, i když jsem na to nebyl připraven.

Cítil jsem, jak se mi třesou kolena. Musel jsem se znovu na kazatelně držet. A najednou jsem poklekl a ze srdce plného lítosti obnovil své oddání se Bohu.

Temné údolí zůstalo za mnou. Boží milost mne znovu vytrhla na místo světlého slunečního svitu. Na obzoru jsem viděl zaslíbení nového nádherného dne.

NA BOŽÍM POLI

V roce 1965 jsem mluvil téměř ve všech větších městech země. Má shromáždění, která byla organizována církvemi všech denominací, měla úžasný úspěch. Stále jsem však neměl klid. I když jsem ten vlastní problém stále ještě neviděl, něco se ve mně hýbalo.

Potom jsem se setkal s Danem Malachukem, knižním nakladatelem z New Jersey. Jednoho večera mi nadhodil jen tak mimochodem, že pokud tomu dobře rozumí, chci pracovat s mladými. Neodpověděl jsem, ale na jeho slova jsem nezapomněl.

Vzpomínal jsem na svoje vlastní dětství. Kdy by se mne tehdy někdo snažil přivést ke Kristu, možná, že bych...

Za několik měsíců jsem Danovi pomáhal při přípravách čtyřdenní evangelizace v Seattle. Poslední večer přišel do mého pokoje v hotelu.

"Nicky, Bůh žehná opravdu zázračným způsobem. Mladí sebrali přes 3000 dolarů, které máš použít pro svou službu."

"Dane, ty peníze nemohu přijmout."

"Nicky, " řekl a pohodlně se posadil na pohovce "ty peníze přece nejsou pro tebe. Jsou na Boží práci, kterou koná Bůh skrze tebe."

"A mohu je použít, jak bude chtít Bůh?" ptal jsem se.

"Jistě, " potvrdil.

"Potom je použiji pro mladé. Chtěl bych zařídit dům, kde bych s nimi mohl pracovat."

"Úžasně," řekl Dan. "Nejlépe, když ho nazveš "Outreach for Youth" /Stráž mládeže/.

A "Stráž mládeže" se skutečně stala pojmem. S těmi 3000 dolary jsem jel zpět do Kalifornie. Byl jsem rozhodnut, že zařídím dětský domov.

Najali jsme dům na Broadwaii ve Fresnu a zařídili jej jak nám to dovolovaly prostředky. Potom jsme začali chodit po ulicích. První den jsem uviděl jedenáctiletého chlapce, jak sedí na prahu jednoho domu. Zeptal jsem se ho jak se jmenuje.

Zvedl hlavu, díval se na mne a konečně řekl: "Ruben. Proč?"

"Jenom tak," odvětil jsem. "Vypadáš tak opuštěně, a tak jsem si myslel, že bych si mohl s tebou popovídat."

Ochotně mi vyprávěl, že už kouřil marihuanu. Školu opustil po šesté třídě. Potom jsem mu řekl, že jsem zařídil domov právě pro takové děti, jako je on. Zeptal jsem se, zda by tam nechtěl bydlet.

"Jak to? Myslíte, že jako mám jít s vámi?"

"Ano," potvrdil jsem. "Nejprve bychom však měli promluvit s tvým otcem."

"Nééé," odpověděl důrazně. "Ten je rád, když se mne zbaví."

Toho večera se k nám Ruben nastěhoval.

V příštích týdnech jsme přijali ještě další dvě děti a hned jsme je přihlásili do školy.

S Rubenem jsme měli zpočátku mnoho těžkostí. Ale brzy první věc, kterou dělal po návratu ze školy, byly jeho úlohy. Gloria a já jsme byli šťastní a radostní. Můj neklid byl pryč.

Najednou nám také telefonovaly zoufalé matky, které si se svými dětmi nevěděly rady. Za několik týdnů byl náš dům naplněn až nahoru. A stále další nás prosili o přijetí.

Jednoho časného rána - spal jsem jen několik hodin - zazvonil telefon. Natáhl jsem se rozespale po sluchátku. Byl to Dan Smith, velmi aktivní člen Sdružení křesťanských obchodníků ve Fresnu.

„Nicky, několik z nás se velice zajímá o tvou práci. Chceme pro tebe vytvořit správnou radu, jestliže nás chceš."

To bylo další vyslyšení modliteb. Za naši práci se postavila skupina schopných a vlivných mužů.

V tom měsíci k nám dorazil Dave Carter. Byl to statný, tichý chlapec. Znal jsem ho z New Yorku, když byl ještě vůdcem černošského gangu. Ve štábu našich pracovníků byly ještě dvě mladé Mexičanky. Staraly se o děvčata a pomáhaly při práci v sekretariátu.

Poslední člen naší pracovní skupiny pro mne znamenal opravdu mnoho. Byl to Jimmy Beaz. Právě absolvoval biblickou školu. Oženil se s tichou, příjemnou dívkou. Přišel k nám, pracovat jako vychovatel. Pro mne ovšem znamenal víc. Byl živým důkazem Kristovy proměňující moci. Bylo těžké představit si tohoto vzdělaně vyhlížejícího mladého muže s vážnou tvář a s brýlemi v černých obroučkách jako neduživého chlapce, který kdysi přišel do našeho Střediska žebrot o heroin.

Vše dobře pokračovalo - srdce plné víry v Boha, ruce plné práce s naší mládeží. Bůh žehnal naší práci. Často jsem myslel, že bych více jeho požehnání snad ani neunesl. Ale pro ty, kdo milují Boha, jsou připravena nekonečná překvapení.

Na podzim mne pozval Dan Malachuk na serii shromáždění v New Yorku. Přivítal mne na letišti. Potom jsme míli za míli projížděli brlohy Brooklynu až do města. Ne, už jsem nebyl součástí tohoto ghetta. Nebylo mi to však lhostejné. Myslel jsem na své přátele a členy gangu - a také na Izraele. "Ježíši," modlil jsem se, "dej mi ještě jednu možnost s ním mluvit!"

Po večerním shromáždění šel se mnou Dan do hotelového pokoje. Krátce poté, co jsme vstoupili, zazvonil telefon.

Představil jsem se. Na druhém konci bylo nejprve dlouhé mlčení a pak tichý, ale známý hlas řekl: "To jsem já, Nicky. Izrael!"

"Izrael!" zvolal jsem "Kde vězíš?"

"Doma v Bronxu. Zrovna jsem četl v novinách, že jsi zase ve městě. Zavola jsem potom tvému bratrovi Frankovi. Myslel, že bych tě možná zastihl v hotelu!"

Chtěl jsem něco říci, ale přerušil mne. "Nicky, rád bych tě viděl. Jen tak si pohovořit o starých časech, víš?"

Obrátil jsem se na Dana. "To je Izrael, chtěl by se se mnou sejít."

Řekni mu, ať přijde do hotelu zítra ráno,"

navrhl Dan. Toužebně vyhlášené setkání bylo domluveno na příští den na šest hodin.

Od půl šesté do sedmi jsme chodili s Danem po hotelové hale sem a tam. Izrael tu ještě nebyl. Stísněně jsem vzpomínal na to ráno, kdy jsme se poprvé minuli.

Vtom stál přede mnou. Jeho hezká tvář, hluboké oči, vlnité vlasy - nic se nezměnilo.

"Nicky," řekl, "ani tomu nemohu věřit!" a podával mi ruku.

A najednou jsme se smáli a současně mluvili. Vůbec jsme nevnímali, že se kolem nás shromažďuje stále více lidí. Teprve za chvíli Izrael řekl: "Nicky, musíš poznat také Rosu, moji ženu!"

Vedle něho stála malá, hezká Portorikánka s úsměvem, který zářil přes celý obličej. Chtěl jsem jí podat ruku, ale ona mne objala a políbila na tvář.

"Už tě znám dlouho," řekla lámanou angličtinou. "V posledních třech letech o tobě Izrael neustále mluvil."

Šli jsme jíst. Zpozoroval jsem, že Izrael zneklidněl. "Hej, Izraeli, co je? Dan všechno zaplatí, tak pojd'."

Izrael se na mne rozpačitě podíval a pak mne vzal stranou. "Nicky, já se sem nehodím. S takovým směšným přístrojem jsem ještě nejedl."

Po jídle jsem vyjeli do mého pokoje ve čtrnáctém poschodí. Když nám Izrael vyprávěl o svém domově vypadal jako dříve.

"Není zrovna příjemně tam bydlet," řekl. "Všude šlapeš na šváby. Ale mohlo by to být ještě horší. V nižších patrech dochází často k tomu, že krysy pokoušou děti." Vypadalo to jako by o něčem přemýšlel. "Jsem tady přikován," pokračoval konečně. "Nemohu se z toho dostat. Pro děti to také není zrovna ideální. Minulý týden byla v našem okolí znásilněna tři devítiletá děvčátka. Už se vůbec neodvažujeme pouštět děti na ulici. Chtěl bych odtamtud, ale..."

Vstal, šel k oknu a díval se na Empire State Building. "Ale někde se bydlet musí. Všude je vysoké nájmené. Snad se budeme moci v příštím roce odstěhovat do lepšího okolí. Něco jsem už dokázal. Začal jsem jako umývač nádobí a teď jsem zaměstnán v kanceláři na Wall Street."

"Ale kdyžs to dokázal, co dál?" ptal jsem se.

Izrael se na mne udiveně podíval. "Jak to myslíš?" ptal se.

Teď přišla chvíle, abych se vrátil hlouběji do minulosti.

"Izraeli, řekni mi, proč se to tehdy nepovedlo?"

Posadil se na pohovku vedle Rosy. "Mohu o tom klidně mluvit. Snad dokonce musím. Nevypřávil jsem to ani Rose. Vzpomínáš si ještě na to ráno, když ses vrátil z nemocnice a ty s tím druhým mužem jste se měli pro mne zastavit?"

Přikývl jsem.

"Čekal jsem na vás tři hodiny. Připadal jsem si jako blázen. Pak jsem měl všech křesťanů dost, a znovu jsem se vrátil ke gangu."

Přerušil jsem ho. "Izraeli, je mi to líto. Hledali jsme tě..."

Potřásl hlavou. "Zapomeň na to! Kdybychom se setkali, snad by to bylo dopadlo jinak." Potom pokračoval: "Měli jsme nepříjemnosti s gangem Andělů ze South Street. Jeden z nich zabloudil na naše území. Řekli jsme mu, že tu nemá co pohledávat, Začal se předvádět, a tak jsem ho s ostatními seřezal. Utíkal pryč. Pět z nás ho ještě pronásledovalo. Potom už vím jenom tolik, že jeden z nás měl najednou v ruce revolver a vystřelil. Chlapec se chytil za hlavu a křičel: "Jsem zasažen, jsem zasažen!" My jsme se smáli. A potom padl na zem. Byl mrtev."

Izrael mlčel. Jedině co bylo v místnosti slyšet, byl tlumený hluk pouliční dopravy.

"Utíkali jsme. Čtyři z nás byli chyceni. Chlapec, který vystřelil dostal dvacet let, my ostatní po pěti." Svěsil hlavu. "Bylo to pět let v pekle." Znovu se vzchopil. "Když jsem měl být propuštěn, musel jsem prokázat nějaké zaměstnání. Ale nechtěl jsem jít zpět do

Brooklynu. Chtěl jsem raději začít někde úplně znova, ale řekli mi, že prý musím do Brooklynu. Pracovní místo jsem dostal prostřednictvím jednoho spoluvězně. Ten měl známého, kterému v Brooklynu patřila továrna na oděvy. Řekl mé matce, že mne zaměstná, když mu dá 50 dolarů. Dala mu je. Zakrátko jsem od jedné brooklynské firmy dostal dopis, v kterém mi bylo zaručeno zaměstnání. Jiným způsobem bych se k žádné práci nedostal. Kdo by chtěl trestance."

"Dostal jsi potom to místo?" zeptal se Dan.

"Ne," odvětil Izrael. "To bylo od začátku jasné. Bylo jenom třeba mít to potvrzení, jinak bych nebyl propuštěn. Musel jsem se vypracovat od základů. Začal jsem jako umývač nádobí. Poté jsem měl možná tucet zaměstnání. O své minulosti musím mlčet. Kdyby můj nynější šéf věděl, že jsem seděl, hned by mne vyhodil, ačkoliv tu už čtyři roky vykonávám dobrou práci. A tak když se mne ptají, lžu.

"Copak tvůj dohlížecí asistent nic neudělal?" ptal se Dan.

"Ano, udělal co mohl. Ale má ještě sto jiných mužů, a těm má také pomáhat. Ne, musel jsem se spolehnout na sebe. Zatím se mi to docela dobře dařilo."

Řekl jsem: "Izraeli, vzpomínáš si ještě, jak jsme hledali Fantomy a upadli jsme do léčky?"

"Ano, vím," řekl.

"Ten večer jsi mi zachránil život, Izraeli. Dnes bych ti chtěl vyprávět, co zachrání tvůj život."

Díval se na mne pln očekávání.

"Izraeli, jsi můj starý přítel. Sám vidíš, že se můj život změnil. Starý Nicky je mrtev. Člověk, kterého dnes před sebou vidíš, se skrze Ježíše stal úplně novým. Vzpomínáš si ještě na večer v hale sv. Mikuláše, když jsi své srdce otevřel a předal je Bohu?"

Izrael přikývl a díval se na zem.

"Ten večer přišel Bůh do tvého srdce, Izraeli. Víím to. Bůh s tabou uzavřel smlouvu. Ta u něho ještě platí. On tě nepustil Izraeli! Všechny ty roky jsi mu utíkal, ale on tě stále drží. Ve Starém zákoně je příběh člověka, který se jmenoval Jákob. Také prchal před Bohem. A potom jednou večer musel bojovat s andělem. A toho večera mu změnil Bůh jméno. Už se nejmenoval Jákob, ale Izrael. A Izrael znamená: Ten, který se potýkal s Bohem a zvítězil."

Izrael se na mne podíval a potom se tváří obrátil k Rose.

Nato jsem se společně modlili. Byla to dlouhá modlitba. Když jsme skončili, Izrael se modlil: "Pane odpusť mi! Odpusť mi!"

Dan obstaral taxík. Oba odjeli do svého bytu.

"Nicky, " řekl na rozloučenou, "to byl největší den v mém životě. Jsem zcela jist: Bůh pošle Izraele do Kalifornie, aby tam s tebou mohl pracovat!"

Přikývl jsem.

EPILOG

Bylo to jednou odpoledne na konci jara, když Nicky a Gloria stáli na schodech domu ve Fresnu a dívali se, jak Alice a malá šestnáctiměsíční Laura pobíhají a hrají si v čerstvě pokosené trávě.

Gloria se posadila na nejspodnější schod a láskyplně a zamyšleně se dívala na svého muže s tmavou pletí. Oči měl napůl zavřené a zdálo se, že sní. Položila mu ruku na koleno.

"Co je, Nicky?"

"Co říkáš?" ptal se a nerad se vytrhoval ze svých myšlenek.

"Ptám se, o čem teď sníš! Ještě pořád utíkáš? Máme domov pro mládež, bydlí a pracují tady Izrael s Rosou. Příští týden letíš mluvit do Dánska a do Švédska. Co si ještě můžeš přát? Co bys ještě od Boha chtěl?"

Nicky se podíval na svou ženu a odpověděl: "Nezáleží na tom, co od něho chci já, ale co ode mne chce on. Se svou službou zůstáváme stále na povrchu."

Dlouhá přestávka byla vyplněna radostným rámusem kolem domu. "Ale, Nicky," řekla Gloria, "to není jenom tvůj úkol. To je úkol křesťanů na celém světě!"

Přemýšlivě se podíval před sebe. "Vzpomínáš si ještě, jak jsme v minulém roce jeli do Point Loma v zálivu San Diego? Vzpomínáš si na ten vysoký maják? Po mnoho let vedl lodí k přístavu. Ale doba se změnila. Minulý týden jsem četl, že teď tam bývá hustá mlha. A tak se tam staví nový maják blíže u vody, aby světlo mohlo pronikat mlhou."

Gloria pozorně naslouchala.

"Dnes se děje úplně totéž. Církev stále stojí příliš vysoko a vysílá světlo. Ale vidí ho jenom někteří, protože doba se změnila a mlha je příliš hustá. Nové světlo musí zářit o mnoho níže, hlouběji - tam, kde žijí lidé. Nestačí, abych byl pouze strážcem majáku, ale musím to světlo přinést skutečně až k lidem."

"Vím, " řekla Gloria a její hlas prozrazoval hrdost a porozumění. "A to přeji i tobě. Ale možná, že tou cestou musíš jít úplně sám. Víš to?"

"Sám ne, " odporoval Nicky a položil jí ruku kolem ramen. "Jde se mnou Bůh."

Nicky sklonil hlavu a díval se na Glorii. "Dnes mi telefonovala jedna matka z Pasadeny," řekl. "Jejího dvanáctiletého chlapce zatkla policie, protože prodával marihuanu. Její muž chce, aby byl poslán do vězení... A my už nemáme místo a jenom málo peněz."

Seděli mlčky na schodech. Nicky se díval na vrabce, který poskakoval po trávníku. Jeho myšlenky byly u neznámého dítěte, které bylo tak typické pro tisíce ostatních. Hladovělo po lásce a hledalo Ježíše, aniž by o tom vědělo.

Gloria přerušila jeho myšlenky. "Nicky, " ptala se, "co uděláš?"

Nicky se na ni usmíval. "Přesně to, co by učinil Ježíš. Vložím se do toho."

"Ach, Nicky!" řekla a objala mu nohy oběma pažemi. "Miluji tě! Pro jednoho se vždy ještě místo najde, a Bůh se o vše postará!"

Jimmy právě vyjížděl autobusem. Chlapci nastupovali. Jeli na pouliční shromáždění do ghetta. Nicky chytil Glorii a vyzvedl ji nahoru.

"Vamamos! Rychle, je čas pracovat pro Ježíše!"

Název souboru: Utíkej malý utíkej
Adresář: C:\Documents and Settings\Owner.YOUR-4BF442CABF\My Documents
Šablona: C:\Documents and Settings\Owner.YOUR-4BF442CABF\Application Data\Microsoft\Šablony\Normal.dotm
Název: APOŠTOLSKÁ CÍRKEV V ČSR
Předmět:
Autor: admin
Klíčová slova:
Komentáře:
Datum vytvoření: 1.5.2008 10:11:00
Číslo revize: 13
Poslední uložení: 6.5.2008 12:10:00
Uložil: admin
Celková doba úprav: 187 min.
Poslední tisk: 6.11.2008 16:46:00
Jako poslední úplný tisk
Počet stránek: 126
Počet slov: 46 207 (přibližně)
Počet znaků: 272 624 (přibližně)